رسملی کتاب

نومرو : ٥٠

بو نسخه‌نك فیأتی ٧ بچق غروشدر

مؤسس ومدیری : عبید الله اسعد
اداره‌خانه : باب عالی جاده‌سنده نومرو: ٤٦

مندرجات :

استاد اکرم	***	١٦٢	نجی	صحیفه‌دن	١٧٦	نجی صحیفه‌یه قدر
استاد اکرمك بر مکتوبی		١٧٧	»	»	٠٠	» »
ادبی وابدی برماتم	والف نجدت	١٧٨	»	»	١٧٩	» »
صوفیه‌ده . .	» »	١٨٠	»	»	١٩٢	» »
نسوانك رجاله تعلی	سامی	١٩٣	»	»	٢٠٤	» »
نوعجی (کوچك حکایه)	ش . ب	٢٠٥	»	»	٢١٥	» »
تورك وتاتار تاریخی	مدحت عمر	٢١٦	»	»	٢٣٠	» »
بر استمزاجه جواب	ثریا	٢٣١	»	»	٢٣٨	» »
خسته‌نك باشنه کانلر	محمد احسان	٢٤١	»	»	٢٥٥	» »
چوجقلرك تربیهٔ بدنیه‌وروحیه‌سی	م . نورالدین	٢٦١	»	»	٢٦٧	» »
افول	عیشاه اسعد	٢٦٨	»	»	٢٨٢	» »
بر کنج قادینك دفترخاطراتندن	سعدیه وفیق	٢٨٣	»	»	٢٨٩	» »
بن .. غزته‌جی ؟..	شمسی افندی	٢٩٠	»	»	٣١٠	» »
خزان (شعر)	شکوفه‌نهال‌مدحت	٣١٢	»	»	٣١٣	» »
آثار منتشره ، بیلمجه‌لر وسائره	—	٣١١	»	»	٣٢٠	» »

بیکر تجارتخانه‌سی

MAISON BAKER

استانبول مغازه‌سی — یکی پوسته‌خانه قربنده

ضابطان افندیلرڭ نظر دقتنه : مغازه‌مزه اخیراً خاکی وبوز رنك قاشلر، بودفعه قبول‌اولنان نمونه‌یه‌موافق انکلتره‌دن یکی جلب‌ایتدیکمز طونوق‌سیاه‌رنکده یاغمورلقلر ایله برنوع بوز رنکده غایت خفیف، جمان (۱۵۰) غرام‌ثقلتنده‌یازین البیسه اوزرینه وقیشین پالطوایله کیمکه‌مخصوص صوقجمز پلرینلرو بالجمله اشیای عسکریه‌ورود ایتمشدر. ترزیمزڭ بالخاصه مشتریلریمزڭ ممنونیت نامه‌لرینی جلب ایچون انکلتره‌نك اڭ مشهور ترزیلرندن اولدیغنی علاوه ایلرز .

سویللر ایچون — قوستوملك صوڭ موده هرنوع أڭ کوزل چشید اوزرینه صوڭ بهار وقیشلق انکلیز قاشلری، یلکلکلرڭ هرجنسی، فانتازی قاشلر، پارده‌سو وپالطولره مخصوص اڭ نووته‌نیفتیك قاشلر موجوددر. ردینغوت واستانبولین ایچون غایت صاغلام وظریف انکلیز لاستیقودینلری ، حاضر البیسه‌لرڭ انواعی‌ده بولنور . جمله‌سی خالص انکلیز معمولاتی اولدیغندن ظرافت ومتانت جهتی سائر مغازه‌لرله مقایسه قبول ایتمز درجه‌ده‌در .

محترم خانم افندیلره تبشیر — مینی مینی یاورولریکزه غایت ظریف ومتین البیسه تدارڭ ایتمك ایسترسه‌کز موسم مناسبتیله بیوك مقدارده ارکك وقیز چوجوقلره مخصوص هر بویده ورود ایدن البیسه‌لری بردفعه مغازه‌مزه تشریفله کورمکزی رجا ایدرز .

خانملره مخصوص اڭ صوڭ ویکی‌مودلر اوزرینه جلب اولنان‌بلوزه‌لر، ایچ وطیش اتکلکلری ، ال وپاره چانطه‌لری ، رنکلی وبیاض کتان و ایپکلی مندیللر ، اوموز آتقیلری ، کوملك و چماشیرلر ، حاولی ، بورنوز ، باصمه ، باتیسقه ، موسه‌لین ، زفیر ، یتاق اورتوسی ، ماصه اورته‌سی الی آخره موجوددر .

ارککلره مخصوص غایت ظریف کوملکلر ، رنکلی وبیاض ، کتان مندیللر ، هرجنس چوراب زنه وکوچکلر ایچون‌ده موجوددر . اڭ طایانقلی وصودن چکلمز بولڭ‌یاقلق‌وقیشلق فانیله‌لر، خالص تکمیل کتان‌یقه‌لقلر وهرجنس بیون‌باغلری کلمشدر.

ارکك ، زنه و کوچکلر ایچون — اڭ متین وظریف انکلیز و آمریقان آیاق قابلریله برچوق سیاحت اشیاسنك ورودینی محترم مشتریلریمزه اعلان ایلرز .

نومرو: ٥٠ | اغستوس ـ ایلول ١٣٢٩ | جلد : ٩

رسملی کتاب

مدیر مسئول : عبیدالله اسعد

آیده بردفعه نشر اولنور سیاسی ، ادبی ، اجتماعی مجموعهٔ موقوته

رجائی‌زاده محمود اکرم بك مرحوم

(فوتو: فبوس)

استاد اکرم

پك مهم و اليم بر حادثه ، دها دوغروسی ، بر بادرهٔ ادبیه : استاد اکرم وفات ایتدی !.. بو خبر فلاکت ، استانبولك محافل عرفانده همان شیمدی‌یه‌قدر امثالی کورولمه‌مش عظیم بر کردباد هیجان وتأثر حصوله کتیردی .

مملکتمزك الك لایموت بر سیماسی اولان استادك افول نا کهانیسی ایله قلب وطنده حاصل اولان تأثر عمیقك درجه‌سنی آکلامق ایچون جرائد یومیه‌مز ایله مجامع موقوته‌مزه عطف نظر ایتمك کفایت ایدر . فی‌الحقیقه شاعر معظم یارم عصرلق او پاك و شان آور عمرادبیسی ایله مملکتمزك حیات ادبیاتنده و حیات ترقیات فکریه‌سنده مستثنا بر موقع غرا اشغال ایتمش پك محترم بر سیما ایدی .

مکتب ملکیه‌ده بر نزاهت عالمانه ایله تدریس ایتدیکی علوم‌ادبیه ایله اوزمانك کنج دماغلری اوزرنده پك مسعود وفیضکار تأثیرلر یاپمش ؛ وبزده معنای صحیح ادبیات ایلك دفعه اوله‌رق مشارالیهك « تعلیم ادبیات » ی ایله آکلاشیلمشدر . بالکز بو تألیف کزین اوزمانك محیط عرفانده باشلی‌باشنه بر انقلاب ادبی ، بر انقلاب حسی و بدیعی حصوله کتیرمك ایچون کفایت ایتمشدی . اکرم بك ، بوکون تاریخی بر اهمیت پیدا ایدن اوتدریسات عالمانه‌سی و او تدریساتك محصول بدیعی اولان‌تمام ادبیاتیله حقیقةً « استاد » عنوان مبجلنه‌استحقاق پیدا ایتمشدر . بر درجه‌ده‌که استادنیلنجه‌یکدن خاطره‌اکرم‌بکك کلمه‌سی آرتق غیرقابل‌اولمشدر . صانکه « استاد » ایله « اکرم » کلمه‌لری‌برر لفظ‌مترادف ، صانکه‌اکرم ، استاده ابدی ولاینفك بر صفتدر .

رجائی‌زاده اکرم بك مرحومك نعش مباركنی حامل تابوت ـ آیاصوفیه‌ده مصلاطاشی اوزرنده

استاد اكرمك جنازه آلایی ایاصوفیه دن كچركن

(فوطو: فرید)

جنازه‌ده استاد اکرمك تابوتنی تعقیب ایدن مکاتب عالیه طلبه‌سی ایاصوفیه میداننده کچرکن
(فوطو : فرید)

استاد اکرمك شبابه اك بویوك خدمتی یالکز ادبی دکلدر . عینی زمانده تربیوی واخلاقیدرده... مرحوم درسلریله ، سوزلری وطورلری ایله ، اثرلری و شعرلریله دائما کنجلکی کوزللکه ، ایلکه ، فضیلته ، نزاهت حسیه و فکریه‌یه سوق و اماله‌یه چالیشمشدر . اثرلرنده تربیه و نزاکتی ، روح نزاهتی رنجیده ایده‌جك اك ناچیز وبسیط بر کلمه‌یه بیله تصادف اولونماز . بر ادیبك حیاتنده بو ، نه علوی ، نه شایان تمنی بر مظهریتدر... مناقشات قلمیه‌ده‌ده مشارالیه دائما محافظهٔ نجابت ایتمش ، کندیسنه وقوع بولان هجوملره ، شتوم وتحقیراته سکون ونزاهتله مقابله ایله‌مشدر . معلم ناجینك لسانمزه ایتدیکی خدمت غیرقابل انکار اولمقله برابر اکرم بکه قارشی یاپدیغی اوغایظانه تعرضلر و تحقیرلر معلم شهیری چوق دوشورمش ،

استاد بی‌نظیری‌ده اونسبتده یوکسلتمشدر. بومناقشه، تاریخ ادبیاتمزك اویله مهم، اویله شایان‌دقت برفصلنی تشکیل ایدرکه بوکونکی ارباب‌قلممز بوفصلدن عبرت وانتباه ایله مستفید اولا بیلیرلر. شتوم وتحقیرات ایله بربحثك، بر مناقشه‌نك قازانیلامیه‌جغنه اکرم ـ ناجی جدال ادبیسی الك مؤثر، الك بلیغ برمثالدر. منملی زاده طاهر بکك «الحان» ی ایچون یازدیغی «تقدیر الحان» نامنده‌کی اثر بلندی رجائی زاده‌نك مناقشاتده کوستردیکی نزاهت قلمیه‌یی پك واضح اثبات ایدر.

تورك مدنیتنك وجودیله افتخار ایده‌جکی الك بویوك سیمالردن بری اولان اکرم بك پك کنج ایکن ادبیاته انتساب ایتمش وایلك اثری اولان «نغمهٔ‌سحر» شاعرك برشخصیت ادبیه‌یه مالك اولدیغنی کوسته‌رەرك استقبالك بویوك براستادینی جهان ادبه تقدیم وتبشیر ایله‌مشدر. بونی تعقیب ایدن اثرلر، خصوصیله تفکر، پژمرده وَاوچ جلددن متشکل زمزمه اکرم بکك قدرت شاعرانه‌سنك بر ابدهٔ ذی احتشامیدر. شاعر اعظم بویله جداً استادانه برچوق نفیس منظوم‌ومنثور شعرلردن باشقه محسن بك، شمسا، عربه سوداسی نامرلنده اوچ کوزل‌حکایه‌ده یازمشدر. عربه سوداسی ثروت فنونده رسملی اولارق تفرقه ایدلمش وپك‌بویوك بر رغبته مظهر اولمشدی.

استاد محترمك صوك تألیفی عینی زمانده شاه اثری اولان «نژاد اکرم»، ایکی معظم جلددن متشکلدر. اوچ سنه اول انتشار ایدن بو نفیس ومقدس کتاب ألم، بویوك اکرمك علوی ورقیق روحنی کوسته‌رن الك مهم، الك‌دوغرو بر وثیقه‌در.

«نژاد اکرم» ك عقب انتشارنده رائف نجدت بك رسملی کتابده یازدیغی مصاحبهٔ ادبیه‌سیله بوکزیده اثردن شویله بحث ایتمشدی:

«بویوك وابدی بر ألمه معکس اولان بو اثر نفیسی انسان اوقومقله یالکز حساس وشفیق بر قلبك، نزیه ومستثنی بر پدر قلبنك اینجه فریادلرینی، درین

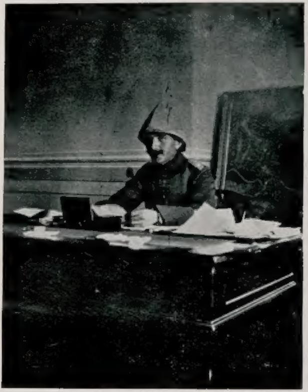

حربیه ناظری انور پاشا حضرتلری — بر برق خاطف سرعتیله ادرنه‌یی استردادی
متعاقب ادرنه دائرهٔ عسکریه‌سنده آلنان رسملری (مشارالیهك بنغازی محارباتی
اثناسنده کونشدن تحفظ ایچون عسکرمزك کیدیکی سرپوشی لابس اوله‌رق
یوسف رازی بك افندی‌یه آلدیردقلری برفوطوغرافیدن)

اضطرابلرینی ، صمیمی ایکله‌مه‌لرینی حس ایتمش وبو بویوك أله اشتراك ایله‌مش اولماز ؛ بلکه عینی زمانده حساس وفیضکار برذکای نوشکفته‌نك مناقب حیاتی ، صفحات روح وفکرینی تعقیب ایتمکله‌ده علوی ومهیج برذوق ، برذوق حرمت وحیرت ، برذوق ملال واضطراب دویمش اولور ..

انور پاشانڭ اڭ یڭی بر فوطوغرافی

(فوطو : فیبوس)

مملکتمزك تعالیسی ایچون تعدد ایتمسنی تمنی ایلدیکمز فعال و مدبر شخصیتلردن
بری ـ نافعه ناظر جدیدی جمال پاشا حضرتلری

(فوطو: فبوس)

استانبول آفاقنده فتحی بكك طياره‌سيله برجولان ياپان بلقيس شوكت
خانمك طياره ايچنده آلنان بررسمی

(فوطو . فرید)

«فی‌الحقیقه اثر اوقوندقجه نژادك، نابهنكام اولومنه برياس خوبی وآتشين ايله اجيامق غير قابل . بو يوكسك خلقتك هويت معنويه‌سنه، مرائر روح وفكرينه ايديلن نفوذ كيتدكجه درينله‌شيور ؛ وبو نفوذ درينلشدكجه‌ده محترم زواللی بدرك بويوك المنه قارشی حس ايديلن حرمت ، برمعنای مهيب قدسيت آليور ..

«مختلف تاريخلرده يازيلمش منثور ومنظوم شعرلردن تشكل ايدن بو مصور اثرده صميميت، صميمت ملال هردورلوقيودات تحرير وصنعته حكمران اولمشدر.

« تاريخ ادبيات عثمانيه‌ده اكرم نامی قدر نژاد اسمی‌ده پايدار اولاجقدر . چونكه مؤثرك قلمی وقلبی قدر « نژاد اكرم »ك قهرمانی‌ده يوكسك ونجيب ..

بلقيس شوكت خانم — طياره‌جى البسه‌سيله

أوت ، نژاد صحنهٔ حیاتده‌کی آز عمرینه مقابل صحنهٔ ادبیاتده چوق یاشایه‌جقدر. محترم شاعرك شدید شفقت وابتلاسی ، اولادینی کنج یاشنده مزاره کیتمکدن منع ایده‌مه‌دی. فقط نشر ایتدیکی شوصوك اثر، اونی فانی اولمقدن قورتاردی...»

اکرم بکك نژادك وفاتندن دولایی حس ایتدیکی او ابدی بویوك المی اکلایه بیلمك وبو امثالسز الم قارشیسنده درین برخشوع دیندارانه ایله اکیلمك ایچون توفیق فکرت بکك نژاده عائد صمیمی تأثرلرله مالامال کوزل مقاله‌سنی‌ده اوقومق لازم.. « نژاد اکرم » ده عیناً موجود اولان بو کوزل نشیدهٔ تأثر وهجرانك بر قسمنی اقتباس ایدیورز :

مسیس شوکت حانمك جولان هوائیسی مراسمنده حاضر بولنان «مدافعهٔ حقوق نسوان جمعیتی» اعضای محترمه‌سنك طیاره اوكنده آلنان رسملری

(فوطو : فرید)

« نژاد ادبیاتمزده لایموت بر سیمادر . کتب ادبیه‌مزی قاریشدیران نظرلر مطلقا بو سیمای تفکر اوورنده توقف ایده‌جك ، اونك نابهنگام افول ابدیسنه اغلایه‌جقدر .

أوت بوقدر چوجوق ، بوقدر کنج أولیور ؛ بوقدر بابالر اولادلرینی غائب ایدییور . بوبابانك غائب ایتـدیکی اولاد باشـقه اولاده بکزه‌مز ؛ نژاد برینه قونور برجوهر دکلدر . اکرم بك اولادینی دکل ، نژادینی غائب‌ایتدی. نژادینی یعنی هرشیئنی . کندیسی آغلایان کوزلرینی سمایه دیکرك صاییور :

او بنم رفیقم ، انیسم ، محرمم ، همدمم ، همزبانم ، همحالم، هم حیاتم ... اوبنم هرشیئم ، او بنم روحمدی ؛ بن اونسز هیچ برشی دکلم .

صوکره طوروب ینه اونظرله صوریبور :

— شیمدی بن نه یاپه‌جغم ؟..

ایشته بوتون‌حقیقت بوصوك کلمه‌ده‌در؛ نه یاپه‌جق زواللی استاد ؟ نه یاپه‌جق‌که بوتلافی قبول ایتمه‌ین ضیاعی ، بودواسی اولمایان جریحه‌یی ، بو اونوتولمایه‌جق آجی‌یی ، بوتسلی بولمایه‌جق قلبی برآز تطمین وتسکین ایده بیلسین ؟.

زواللی نژاد . . اطرافکده بوقدر بوشـلق براقق ایچون سن نه بویوك بر موجود ایمشسك! سی طانیانلرك قلبنده ناصیل بر برطوتمشدك‌که غیبوبتکله‌اوقلبلر بوش ، سونوك ، خراب قالدی .

نژاد هم بك حساس ، هم فوق‌العاده متین وجدی برفطرت ایدی. ارثی بر انهماك بدایعله مترافق درین بر میل حکمت کندیسـنی محاسن وحقایقه مفتون ایتمشدی . بو کوچوك باشـك ، بو کوچوك وجودك نره‌سنه صیغدیغی بیلنه‌مه‌ین او قابلیت علویه ، ایشـته اوده بو کون طوپراق اولدی . بوکا آغلامامق ممکن دکلدر .

آجی برانطباع — یونان قرالینك کریدك الحاق مراسمنی اجرا ایتمك اوزره حانیه‌یه مواصلتی — ریختم اوزرنده استقبال . .

نژادك غیبوبتنه برچوجوغه ، برکوچوك قرداشـه آعلار کبی آعلامیورم . نژاد چوجوق دکل ایدی ، اوهیچ بر زمان چوجوق اولمامشدر . کندیسـنی طانیانلر پك ای بیلیرلرکه اوکوچوجوکدن بری بویوك برآدم ایدی . اطوارنده ، افکارنده ، اقوالنده مخاطبنی کوچولتن بربویوکلك واردی . قصورلرینك علوتی ،

یونان قرالنك حانیه ریختمنه مواصلتی

محاکمه‌لرینك درینلکی اونی دائما چوجوقلغك فوقنده طوتمش ، مخاطبلرینی کندیسنه قارشی حتی اقران معامله‌سنك فوقنده بر معامله‌یه سوق ایتمشدر . بو ، شبهه یوق‌که مسعود برمظهریت ایدی ؛ فقط اومظهریت نتیجه اعتباریله‌برفلاکت اولدی ... زواللی نژاد !... »

ایشته استاد اکرمی ابدی برفسون حزن و الم ایچنده بیراقان نژاد، ادبیاتمزك اولایموت سیماسی بویله برنادرهٔ خلقت ایدی .. « نژاد اکرم » ده موجودخراس نفیسه‌دن « شئون عالمه قارشی » عنوانلی اوزون شعر حزین وبدیعك یالکز بر پارچه‌سنی آلیورز :

ای لوح بلند افق .. ای مغرب کلکون !
ای حسن بدیع شفق .. ای مشرق پرخون !
ای بارقهٔ خاطفه .. ای نجم سحرزاد !..

ای مادر ماتمزده .. ای والد مأیوس !
ای نالهٔ بی فاصله .. ای کریهٔ محبوس !
واه ! ای قره طوپراقده یاتان سوکیلی اولاد !..

المان هیئت عسکریه‌سی — مشیر فون ساندرس پاشانك درسعادته مواصلتی
متعاقب باب عالی‌یی زیارتی

فون ساندرس پاشا ومهمانداری باب‌عالیدن عودت ایدرکن . (آرابه‌ده
صولده اوتوران ساندرس پاشادر .)

دوست : فرید

فون ساندرس و معیتی ضابطانندن برقسمی

فوطو : فورد ا

محو اولدی ، اوبروهم وخیال اولدی ، دکلی ؟.
بولمق اونی بر امر محال اولدی ، دکلی ؟

∴

آراصیرا آثار بدیعه‌لریله صحیفه‌لرینی تزیینه موفق ، ودائماً توجه وحمایهٔ استاداه‌لرینه مظهریتله مباهی اولان « رسملی کتاب » ، داهیٔ ادبك اقول ناکهانیسیله صوك درجه متأثر ودلخون اولمشدر . مرحوم مشار الیهك مخدوم مکرملری ارجمند اکرم بك افندی ایله نجیب ومحترم عائله‌سنه کمال صمیمیتله عرض تعزیتی مجموعه‌مزك مقدس وظائفدن عد ایدر .

« ر . ك : »

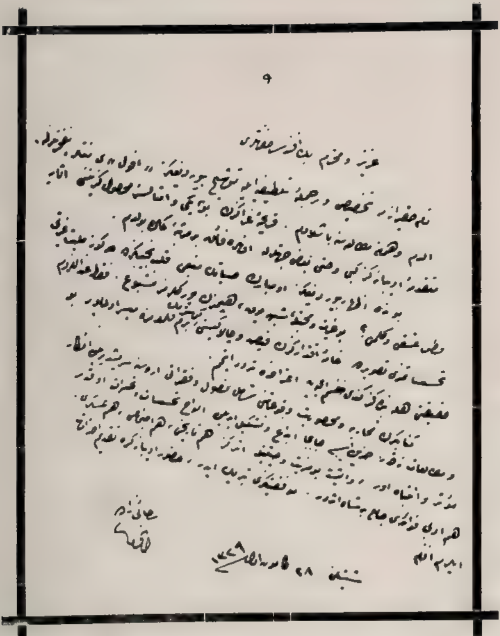

٩

عزيز و محترم بك افندى حضرتلرى

(افول) ك انتشارى مناسبتيله استادك رائف نجدت بك قارداشمزه كوندردكلرى بر مكتوب :

ادبی و ابدی بر ماتم

صبحی آلمر

بعضی بویوك سیمالر واردرکه اونلرده نور عرفان ایله هالهٔ اصالت موازی شعله‌لرله روحه نفوذ ایده‌رك وحدانده مشعشع بر مهتاب حرمت وپرستش ابداع ایدرلر . . افولیله افق ادبیاتی بی‌فر بیراقان استاد اکرم ، بو بویوك و مبارك سیمالرك الڭ کزیده‌لرندن ایدی .. اکرم بکك دها‌ئلك نوار قانادلری تیتره‌شن کبار و پروقار سیماسنده اویله نجیب ، اویله رقیق و انسانی بر معنای شفقت و نزاهت واردی‌که یاکنز شمو تمامیت حالی بیله منسوب اولدیغی عرقی مغرور و مفتخر ایده‌بیلیردی . .

حزین برشعر سکون ایچنده دغدغهٔ حیاته وداع أیله‌ین بو بویوك قلبلی شاعر، محیط ادبیمزده او قدر ایم و تلافیسی کوچ بر بوشلق بیراقمشدرکه تأثیر مدهشی کدارش زمان ایله داها درین حس ایدیله‌جکدر . زمزمه شاعر معظمی اویله علوی بر حکمداردیکه سریر سلطنتی روح بشر ، روح شباب ایدی ..

لکن رجائی زاده وفات أیله‌مکله شباب یالکز محتشم بر شهریار شعر و ادب غیب ایتمش اولمادی . . بلکه الڭ ناموسلی ، الڭ فضیلتکار ، الڭ خیرخواه بر پدردن‌ده محروم قالدی ..

فی الحقیقه بویوك بر شاعر اولدیغی قدر بویوك بر انسان اولان استاد ، عثمانلی ادبیاتنده یاپدیغی انقلاب مسعودی سادہ دهای شعرینه دکل ، عینی زمانده او بویوك انسانلغنه‌ده مدیوندر . فضیلته پرستش .. معرفتی تشویق .. شبابی حمایه ..

تجددی مدافعه .. مناقشات ادبیه‌ده غلظته نزاهت ایله مقابله ... بوتون بو اصالت روح نشانه‌لری اکرم بکی جداً یوکسلتن پك قیمتدار عامللر و مزیتلر ایدی .

حقیقی انسانلقله ، نجابت و نزاهت ایله‌هم آهنك اولمایان شاعرلك بعضاً فسون فیضندن اویله شعله‌لر وَ شکوفه‌لر غیب ایدر ، اویله مناظر غلظت و سفالت ارائه ایلر که معالی‌پرور قلبلری شدید بر رعشهٔ نفرت ایله تیتره‌تیر ؛ حتی شعردن ایکرندیرو . بنم ، بیلمم نه‌دن ، کوکلم ایسترکه شاعرلرك وَ ادیبلرك سیمای معنویتلرنده‌دائما اصیل برغایه‌نك نزیه ، نجیب‌اندیشه‌لری ، تهجدلری دالغالانسین .. اونلرك یالکز ترنملری دکیل ، روحلری‌ده صاف وَ شفاف ، علوی وصمیمی اولسون . . . ایشته بویله هم صنعت ادبیه ، هم فضیلت روحیه صاحبی ادیبلرك وَ شاعرلرك سر فرازی اولدیغی ایچیندر که معزز استاده ورثی معبد وحدانمده حس ایتدیکم حرمت و پرستش ، بر معنای آتشین قدسیت آلمشدر .

آه ، بو افولك او معبده بیراقدیغی قارا کلغی وَ بوشلغی ناصیل درین بر المله حس ایدییورم ، یاربی !. صمیمیت وحرارت ایله اعتراف ایدرم‌که شیمدی‌یه قدر هیچ بر اولوم ، بنی بو درجه متأثر و متحسس ایتمه‌مش ، روحمده بویله ادبی اولدیغی قدر ابدی بر ماتم بیراقمامشدر .

نژادك باباسی کوکموده شاه اثر وَ شاه الم نه قاووشدی . . فقط سنی ادبمز پك بی‌فر وَ بی‌کس قالدی !..

٢٢ کانون ثانی ، ١٣٢٩

رائف نجدت

صوفیه‌ده

ـ کچن نسخه‌دن مابعدوختام ـ

تموزك یکرمی ایکسی . . . بو ، تاریخ حیاتمك الڭ منتشی ، الڭ مهیج ، الڭ مسعود برکوننی تشکیل ایده‌جکدر .. چونکه اسارتدن ، ذلتدن ، تعرض تهلکه‌سندن ، خصوصیله او بوبوك مژده‌یی قصعیتله خبر آلامامقدن عصبی بریأس وفتور ایچنده ایکلدیکم هوتم بوکون حساب ، غرور دزانی .. چونکه بوزکلکه ، عثمانلده عائد قسماً آلینمش مقدس برانتقام ایله روحم بوکون نور واطمئنان آلدی ... چونکه طبیعت وحادثاتده غیر مرئی برقوتك ، عدالت وحقانیت موئثر موجود ومکنوز اولدیغنه وبوقوتك بعضاً فعال بر رول اویناديغنه بوکون ایمان کتیردم .. اوح !. مسعود برتصادفله الیه کچن اون اوچ تموز طنین واون بر تموز لانورکی غزته‌لری ایله آکلادم که ایکی هفته‌دن بری مقدس ومظلوم ادرنه عثمانلی اردوسنك آغوش شفقتنده دورت آیلق حیات ظلم و هجرانك جریحه‌لرینی صاریور . نه علوی ، نه رحم ، بر آنده بوتون أللری وقلا کتلری اونوتدیران نه صمدانی بر تداوی . . .

دنیاده هیچ بر استخلاص ، هیچ بر استرداد بونك قدر مشروع ، بونك قدر مقدس دکلدر .. امیدکه بومدنیت ومشروعیت قارشیسنده بر حرمت دیندارانه دوغماق ناموسنی دیپلوماسی ایچین چوق مشکل اولاجقدر ... بالقان وحشیلرینك ظلملریله کیرله‌نن یکرمنجی عصر مدنیت هیچ اولمازسه برقاچ صحیفه‌سی پاك ومعلا قالمق ایسته‌نیلورسه بوبوك بر تهالك وهیجان ایله بو استردادك مشروعیتی تصدیق ایدیلمه‌لیدر ..

بوتون صوفیه غزته‌لری صحیفه‌لرینی صرب ویونان مظالمی ایله دولدوروبور .. حق - آمان یاربی ، نه شایان انتباه بر استهزای شئون !. بوغزته‌لر ماکدونیاده‌کی صرب ویونان مظالمی قارشیسنده تورك اداره‌سی ، تورك بویوندوروغی دورت کوزله آریبور ! .. تماماً آکلاشیورکه بوکون ماکدونیاده محاربه‌نك فوقنده مدهش ، بی آمان ، وحشی بر مقاتله وار .. بی کناهلر ، عاجزلر ، قادینلر وچوجوقلر الڭ فجیع بر شکلده قتل ایدیلیور .. خونخوار بالقان ملتلری وحشیانه بوغازلاشیورلر ، اسلامه یاپدقلری ظلملرك و جنایتلرك جزاسنی شمدی یکدیکرینی بوغازلامقله چکیور .. اوح !.. سمادن نزول ایتمش نه علوی

بر جرای سیاسی ، نه پارلاق بر لمعهٔ انتباه !. صرب و یونان غزته‌لری‌ده عینی بولغار خونخوارلغندن شکایت ایتمش اولودرلرکه میر . وجرنه پوشتا ، تزوودنی پراوا ، دسهونیك اوترو ، تهقودو بولغاری کبی صوفیه‌نك باشلوجه غزته‌لری هپ حرارتلی مدافعات ، تکذیبات ایله مالی . . وحشی تورك اداره‌سی یکسه‌بن بو مدنی ! ملتلر شمدی ماکدونیانی تماماً مزار وخرابه‌زار یاپدی . . آرتیق باغوشلر ایسته‌دکلری کبی آه ایده‌بیله‌لر !. .

جهان مدنیت قارشیسنده محکوم اولمامق ایچین ارتکاب ایتدکلری جنایات ، وحشتلری بربرلرینه اسناد خصوصنده أسکی متفقلر اویله مدهوشانه حرارتده ، مسابقه‌لرده بولونیورلرکه انسان بو حاله بر زهر خند استهزا ایله کولمکدن منع نفس ایده‌مییور . .

بولغارلرك ادرنه‌دن ورا کیالك دیکر قصبه و کویلردن چکیلیرکن‌ده اك شنیع مظالمی ارتکاب ایتدکلری ، بی‌چاره مسلمانلری ، حتی روملری عجیب بر صورتده قتل ایتدکلری تحقق ایدییور . . دیمك بیلیرکه ، دکیل قرون وسطاده ، ادوار ابتدائیه‌ده بیله بو قدر وحشیانه ، عقورانه حرب یاپیلمامش ، بو قدر مظالم اجرا اولونمامشدر . بیلمم بو تورلی اودیرتی مظلم منظرهٔ وحشت وشناعت قارشیسنده آوروپا ، باقانلر بو خونخوار مظالمه توجه کوسترمك ایچین بر وجدان مدنیسنده بر قدرت قابل حس ایده‌بیله‌جکمی ؟...

اوف !... بولغارلرك مدنیتدن ، حس انسانیتدن نه درجه نصیبه‌دار اولدقلرینی کوسترن الیم ، فجیع بر خبر داها !... أسکی زغره حادثهٔ وحشیانه‌سی مع التأسف تأیید ایتدی . . اوراده اسیر تورك یاورولری علناً شهید ایدیلدی . . جوعی ادرنه مدافعه‌سنده پارلاق خدمتلر وفداکارلقلر کوسترن نشانجی آلایه منسوب آناطولی اولادلرینك بو مؤلم عاقبتی قارشیسنده آغلامامق ، بوتون بر موران و عصیان ایله بولغار وحشتنه لعنت خوان اولمامق غیر قابل ... بر مده هوتللرده وضعتمز کیتدکجه براکت و تهلکه پیدا ایدییور . هرآن بر مجومه معروض قالمق احتمالی آرتیور . . بولغار وحشتلرینك ویردیکی آلولی انتقام ، قلبمزی یاقیور . . بو آتش اوقدر قوتلی که عصرلر اونی سوندوره‌میه‌جك . . اتفاقلر اونی اسکات ایده‌میه‌جك . . وهر نسل بو مقدس آتش ایله برآز داها فضله تغذی ایده‌رك بسینه‌جك . . بو مسأله‌ده حکومت ایله ملت تماماً آیریلا بیلیر . . سیاستده حس یوقدر . . اوراده یالکز منفعت حاکمدر . . دولت منافع سیاسیه استحصال ایتمه‌جکه قانع اولورسه بو ظالم دشمن ایله اتفاق بیله عقد ایده بیلیر . . بوکا تعجب وتأثر ، عبث وسهو ده‌در . . فقط بو ، اصیل بر کین مؤبد ایله مجهز اولماسی لازم کلن ملتی بولغارلرك آتشین بر دشمنی اولمقدن منع ایده‌من . . عثمانلیلر روحاً بوتون بالقانلیلرك طبیعی وابدی بر دشمنی قالمالیدر . بو ملتلرك حربده سائق موفقیتلرندن الك مهمیده بر وطن - ملت کلمه‌لرینی تلفظ ایتمك ایچین آغزلرنده

بردرڭ صلاحیت بولامادیغمز او مشئوم اوتوز دش سنه ظرفنده چوجوقلرنی تورك کیدنك آلولی شرقیلری ، تعبیری ایله اویوتالری‌در . . اویله بر اویوتمق‌که اویاندیرمق‌دن داها آتشلی، داها برحیات وپرانتباه !. آنجق کوچوکدن بری بویله جوال ، بر آتش بركین، بر امل ایله تعدی ایدن برملت حربده قدرت وزندکی کوستره بیلیر .. بر اوته‌دن بری یالکز اسلحه‌یه اهمیت ویردك .. حالبوکه حربی قازانان توفنكلر وطوپلردن زیاده‌روحدر، معنوی سلاحدر . بو سلاح اولمادیغی ایچین‌درکه بوتون طوپلرمز ، توفنكلرمز قرق کلیسا پیشکاهنده دشمن آلنده قالدی... آرتیق بوندن صوکره اولسون بشیکده‌کی چوجوقلرمزی مسکین ومظلم ترانه‌لرله دکیل ؛ نورلی ، منتظم شعرلرك آلولی خطابه‌لری ایله صاللایه‌لم . . والده‌لرك آغوشنده ، مکتبلرك سینه‌سنده اویله یکی بر بطن ، اویله یکی بر نسل بیتدیرمه‌لی‌یزکه‌دنیاده وطندن باشقه‌برشی سومه‌سین- انتقام‌دن باشقه برعشق‌دویماسین.. بونك ایچین‌ده أولرده : والده‌لر ، پدرلر ملی برر میسیونر . . مکتبلرده: معلملر ، ضابطلر عینی زمانده آتشین برر تربیهٔ وطنیه خواجه‌سی اولمالیدر ..

أوت!. فیخته‌نك‌چوق حق وار: مظفریتی‌تأمین ایدن نه سلاحك قیمتی‌در ؛ نه‌وجودك قوتی .. آنجق روح ملینك متانتی‌در . انهزامه ، سیاسی واجتماعی برچوق سببلرله برابر، وجدان ملینك فقدانی ایله دوچار اولدق . . اکر بو مصیبتك عکس تأثیری بزی متیقظ ایتمزسه انقراضه محکومز .. ملتنه « آوه‌روف » اهدا ایدن بر یونانلی‌ی بو فدا کارلغه سوق ایدن قوت ، وجدان ملینك قدرت ومتانتدن باشقه برشی دکیلدر.. لکن برفردملینك شوفدا کارلی‌درکه بوتون برملته برحرب قازاندیردی !.. دشمنلرمزی استخفافده افراط کوسترمه‌ملیدر . دشمنی قوتلی فرض ایتمك قوی اولمامزایچین مهم برساٴتقدر .

بولغارلرك الك شنیع وحشت ومظالمنه دوچار اولدیغمز حالده آوروپا بزه مرحمت‌ایتمك ایچین قلبنده اوفاق بر لرزش حس ایتمه‌دی . فقط عینی مظالم یونانیلر ، صربلر حقنده تطبیق ایدیلنجه بردن وجدان مدنیت عصیان وفوران أیله‌دی .. بولغارلر آوروپاده اسکی موقعلرینی غیب ایتدی .. دیمك شیمدی‌یه قدر بزه یاپیلان ظلم ، مشروع اولیه‌ی ؟.ایشته وجدانی چیلدیرتان ، قلبده عاصی هیجانلر طوتوشدیران برحقسزلق . . لکن فضله تهییج بیهوده وبی ثمره . . . ظن ایدرم ، صوغوق قانلیلقله بو حقسزلغك سببلرینی تدقیق وتتبع ایتمك، بومرضه شفا آرامق داها جدی ومفید برحرکت اولاجق ..

سنه‌لردن ، حتی عصرلردن بری آوروپانك بزه ایچین سنکین وظالمانه بر وضعیت آلماسنه سبب، سیاسی واجتماعی قصورلرمزدن‌زیاده اسلام اولمه‌مزدر.. بوکون‌اسلامیت‌درکه بری اوروپایه دشمن یاپیندر .. بونك بویله اولماسنده‌ده دنمز ارکان و علماسنك صوك عصرلرده کوستردکلری غفلت وظلمتك بیوك بر تأثیری اولمشدر .. اساساً مذاهبك الك

جليل اولان دين اسلام تأويلات وتحريفات جاهلانه‌ايله .. عصرك ، دورك دركاحتياجنه بيله اطاعت ايتمك ايسته‌مه‌ين عنود وخودبين برعمای تعصب ايله اويله بر حاله كتيرلديكه حيات مليه واجتماعيه‌مزی بيتيردی . محو ايتدی .. بر اكر قورتولمق ، مدرن وشرفله ياشامق ايستيورسه‌ق هرشيدن اول وارلغمزی برجهد شديد ايله خرافات وكهنه اعتيادلردن تجريد ايتمك ، مؤسسات دينيه‌مزی ، مدرسه‌لرمزی عصرك احتياجی ايله مناسب بر حال تجدده افراغ ايلمك لازم .. زمانك احتياجات اجتماعيه وسياسيه‌سنه جواب ويرمه‌ين هر مؤسسه ، ولوكه دينی اولسون ، هيچدر ، منفی بر موجودر .. دينی حياته تطبيق ايتمه‌دكجه كرك جمعيت ، كرك فرد اعتباريله ياشامق قابل اولماديغی آرتيق دماغلرمزه آشينالی‌در .. اسلام شهرلرنده‌كی سكون ومسكنت ، فقر معموريت ايله آوروپا بلادنده‌كی حمای حيات وفعاليت ، احتشام عمران واقتصاد نظرلره ايكی دين آراسنده‌كی فرقی برم عليهمزه اولارق مادة كوسترمكده مسابقه ايلديكه اوروپا بوتوندورومی آلتندن قورتولامامزه امكان يوقدر .. وبوعدم امكان ، هردرلو تماليلی اساسندن صارصمق اعتباريه مدهش ، نه‌مشئوم برصربه‌در؟ . دماغلرمزده دينی طرز تلقی نقطه‌نظرندن بر انقلاب حصوله كلرسه نه هدفه چابوق مواصلت ايدرز ؛ نه‌ده هم سياسی ، هم اقتصادی حياتمزه حاكم اوروپانك طامعندن قورتولورز .. برم عصرديده مسكنتلرمزله ، عطالتلرمزله آوروپا اوحاله كلدی‌كه برطور قطعی مقدانه‌ايله بوتون بوغفلت ومسكنتلرك مولدی اسلاميت‌در ، ديدی ؛ مسأله‌يی حل ايتدی .. اينته بزم مقدس وظيفه‌مز ، حل ايدلمش ظن اولونان بومسأله‌نك تماماً ياكليش اولديغی برقطعيت رياضيه ايله جهان تمدنه اثبات ايتمكدر . . مدرسه‌لرمزده ، مكتبلرمزده ، اصول تربيه وحيات اجتماعيه‌مزده يابه‌جغمز آتی‌ين انقلابلرله آوروپايه كوسترمه‌لی‌يز كه بودلت ومسكنته ، بوتعصب وجهالته سبب دين جليل اسلام دكيل ، بلكه سفيل وعنود بر سوء اداره .. عاطل ماصيننك دماغمزه يادكار براقديغی مشئوم بركابوسدر .. اسلاميت مادی ومعنوی هردورلو ترقيات وتعالياتك حاميسی ، مشوق ، أب حقيقيسی‌در .

جاهل صوفه‌لرك اثر تلقيناتی اولان محيل وخرافه آلود بردين‌دركه اجدادندن‌قهرمانلق توارث ايدن بويوك ونجيب برملتی قرق كليسا هزيمتنه اوغراتدی .

دشمن اوكنده حرب ايتمه‌دن فرار ايدن وشانلی ، معحزلرله مالامال تاريخ عسكريمزی يلك اليم برصورتده لكه‌لين تورك اولادلرينك هيسی متدين ايدی .. فقط بو ، اونلری توفنكلرينی آتدرق ، تاريخده كورونه‌مش برهذيان فرار ايتمكده ، قاچالرنی منع ايده‌مه‌مشدی . چونكه بوتون بو روحلر ملی تربيه ايله ، جدی ، صبادار برتربيهٔ دينيه و وطنيه ايله يتيشمه‌مشلردی .. ديندار تلقی ايديلن محمدجكلر برق وجهنمی برسرعتله بلا حرب قاچاركن ديسرلكله اتهام ايدلديكی ايچين اوتوز برمارت يوم مشئومنده جاهل وسفيل اللر طرفندن

پارچالانمق ایستەنیلن محمود مختار پاشا ، نجیب برشجاعتله ابدلیور ، کندیسنی مخاطرەیه آتیوره ونهایت مجروح دوشیوردی ! . . عوام ایچین نه اشتباه آمیز برمنظره ! . . آه ، هیچ اونوتمام . . . اوتوز بر مارت وقعەسندن غالبا ایکی کون صوکره ایدی . . جاهل ومظلم کومەلره برآز صبا سربه بیلمك امیدیله سیویل اولارق دیشاری‌یه چیقمش ایدم . . وزنەجیلرده صوکری حوارنده برکتلەیه تصادف ایتدم . . یانلرینه یاقلاشدم .. ایچلرندن بری مستکره برعمای اعتقاد ، غلیظ موجەلرله کوپورمش برهذیان انتقام ایچنده : ـ آه دیوردی ، مختار پاشا دیسهری ! او وطن وملت خائنی ! بریاقالانسه ، کندی الیمله اونی دار آغاجنه آصاجغم ! .

برغیظ عقور ایله سویلەنن بوملوث سوزلر اعماق وجدانمده اویله شدید برحس نفرت واستکراه اویاندیردی که الك بدبین دقیقەلرمده اومظلم سیما اولانجەشئامیله درحال مخیلەمده ، برمؤکل عذاب کبی ، جانلانیر ، بنی کابوسلر ایچنده براقیر ..

ایشته عصرلردن بری بزی کمیرن ، محو ایدن مظلم ومفترس دندان تعصب !.. بومشئوم ، بوحائن دندان تعصبی تماماً پارچالایەمزسەق ، امین اولمالی ، مقدس وطن نوس بوتون پارچالانەجقدر !

چوق غم ایدیورم که قرق کلیسا حریقی بزم ایچین « بەنا » نك آنالره وبردیکی میوص انتباهی بخش ایدمین .. بوانهرام ، اوفیض انتباهی ویررسه اوقدر فلاکتلره رغماً حربدن مفید وزنده چقدق ، دیەبیلیرز . بن بوانتباهی امید ایتمکله قلبمده درین ونوشین برذوق هیجان حس ایدیورم . . اساس اعتباریله ملتك هردورلو تربیەیه قابلیق واردر . یالکز اونی اداره ایدەجك ، اونی فی برصورتده تربیه وتنویر ایدەجك‌دهالر ، وجدانلر لازم.. برعسکر خلقه نەقدر جسور وفداکار اولورسه اولسون ، قوماندا هیأتی شجیع ونوار اولمالز ، حرکات وترتیباتده می برآهنك بولونمازسه مغلوبیت محققدر . یوکسك طبقەنك مسئولیتی چوق آغیر ، چوق بویوکدر .. اوتوز بش سنەدر ملیت ووطن کلەلرینك تلفظی جنایت عد ایدیلن بردیارده ملتلری یاشاتان بومقدس حسلر سونوك اولورسه متأثر اولمالی فقط بدبین ، اشتباهه وتلافی‌یەدوعرو قوشمق شرطیله ، اصلا.. بز ظلمی ، دشمنی خارجده دکیل ، کندیمزده آرامالی‌یز .. بعضاً — بیلەرك بیلمیەرك — بز کندیمزه اوقدر ظلم ، اوقدر دشمنلق یاپارزکه الك مدهش ومحتشم برخصم خارجیمز او قدرتی کوستەرەمز !..

صوفیەنك حسد وتجسسله قلبی دیکلەیورم . اورادە هم آهنك برنبضان ملی ووطنی‌نك چاربدیغی حس ایدیورم . بوخشین ومؤثم دیار غربت واسارتدن قورتیلوب‌ده مقدس وطنمه کلدیکم زمان استانبولك روحنده عینی حساسیتی فقط داها فضله برنجابت ونزاهتله

کورورسه‌م چکیلی ملاکت وهجرانلری اودقیقه‌ده اونوتاجق ومسعود اولاجغم .. اوح ، شوحزین وصمیمی نمی ، آتش اعتلا وانتقام ایله طولوشان هیجانلی قلبمده نه‌مؤثر برقدرت وجاذبه ایله حاکم ! ..

آغستوس ، ۱۳۲۹

برآی دوام ایدن قاتل و وحشی برحربدن صوکره نهایت بولغارستان طونه‌دن بالچیق حطی رومانیایه ، همن بوتون ماکدونیایی یونانیلر وصربلره ترك ایدن صلح مقاوله‌نامه‌سنی بکرشده امضاالامقده مضطر قالدی !. شیمدی‌یه قدر ارتکاب ایتدکلری وحشتلرك وسیاسی خطالرك جزاسی ویرمش کبی درین برمعنای انشراح واطمئنان ایله کولومسه‌ین بکرش معاهده‌سی بولغارلر ایچین جداً مشئوم برضربهٔ انتباه اولدی .. بوضربه‌نك عکس تأثیری صوفیه‌ده تمامیله محسوس .. اوعظمت فروش غزته‌لرك آهنك افاده‌لرندن شیمدی مرثیه‌یه پك بكزر برانین تظلم ، ایکی آی اول بوتون جهانه میدان اوقویان مختلف طبقات اجتماعیه‌یه منسوب بولغارلرك اوکلریسه ماتمرق ، ملول ومتفکر ، یوروبوشلرنده سوروکلنمه‌یه شبیه برمرارت اصطرار وار .. بومطرهٔ تضاد تاریخك شیمدی‌یه قدر ویردیکی امثال درسلریك اك مهم ومؤثری اولسه کرك ... بولغارستانی تورکلرله حرب ایتدیکنه نادم ایتدیرن بکرش معاهده‌سی نه شماتحش ، نه تسلیت نواز برسحر عدل ایله احتیاج انتقاممزی تطمین ایدییور .. فصله غرور ، فضله ظلم ، فضله خودبینلك وآچ کوزلیلك یالکز فرد ایچین دکیل ، عینی زمانده جمعیت ایچین‌ده مضر اولدیغی بوتون بربلاغت واحتشامله کوستەرن شو لوحهٔ انهزام ، طبیعت وحادثاتك ابداع ایتدیکی اویله‌مهم وبی نظیر بردرس سیاستدرکه بوندن حیاتده اوله‌لر بیمارقلر، مترنخلر، قاوورلر بیله مستفید اولمق احتیاجندن وارسته قالامازلر ...

مع مافیه فکرمجه بکرش معاهده‌سنك چیزدیکی حدود : طبیعی اولمادیغی ایچین شکلنی اوزون مدت محافظه‌ایده‌میه‌جکدر . طبیعته مغایر حرکتك جزاسی ویرمکده طبیعت کیکمز. بومعاهده بی‌لزوم وغیر طبیعی برصورتده صربستانی ، خصوصیله اوشیماریق وشارلاتان یونانستانی اوقدر بویولتدی ، موازنه‌یی اوقدر تارومار اتدی که ماکدونیانك سینه‌سنه مدهش برعنصر شورش ونفاق - مدهش بربومبا صوقدی .. البته بویکی بومبا آتشلر ، انتقاملرله تغذی ایده‌رك یاقین براستقبالده برانطراق آسایش چاك ایله تکرار پاطلایه‌جق !. فی‌الحقیقه‌مدیتلرك ، عنصرلرك احتیاجلرینه قطعیاً جواب ویره‌میه‌ن بوتوزیع وتقسیم ، بالقانلرده یکی آتشلر ، یکی مادره‌لر کورمك ایچین بزه پك حدی سببلر ویرییور .. چوق امینم ، استقبالده دوکوله‌جك قانلرله بالقان‌خریطه‌سی بکبدن تعدیلاته اوغرایه‌جق .. اوح ، نه‌نوشین ، نه‌مهیج برذوق انتقام !. بوتون حادثه‌لر ، بولغارلره ماکدونیاده عثمانلی اداره‌سنی آراتدیرمقده بربریله مسابقه ایدیور ..

بولغار ادارەسنە اعلان عصیان واتصال ایتمکلە جداً فضیلتکارانە برقهرمانلق ، بیوك برشجاعت ملیە ومدنیە کوسترن عربی تراکیالك بولغارستانە ترکی نەقدر حقسز وغیرطبیعی ایسە صربستان ویونانستانك دە بوتون ماکدونیایی پایلاشمەسی اوقدر صنعی وغیر عادلانەدر . بیلمم آوروپا ناصیل اولیوردە شوغیر طبیعی شرائط داخلندە ماکدونیایە سکون وانتظام ، عمران وسعادت وبرلەمیەجکنی ، بزم لهمزە اولارق ، آکلامق ایستەمیور ؟ فکرمجە ، ماکدونیادە کیمش ، حر برمختاریت ادارە تأسس ایتمەدکجە اورادە قان وعصیان اکسیك اولمایەجقدر ...

حربدن عودت ایدن عسکرك برقسمی بورایە کلیور .. ترخیص سرعتلە اجرا ایدیلیور . تمام برهفتە ، صوفیە هرکیجە برمحاربە حیاتی یاشادی .. شمندوفرلە مملکتلرینە کوندریلن عسکرلر حربدە صرف ایدەمەدکلری مرمیلری براحتراص عقور ایلە بورادە اسراف ایدییورلر . بوتون کیجە توفنك صدالری صوفیە آفاقنی چینلاتیور .. بو ، بر نشانۀ شادمانی می ؛ یوقسە امارۀ غیظ وعصبانی می ؟. بللی دکیل !. حکومت ، پایتختدە یاغان ، حتی بعضاً منتظم ومستمری برایصلیق کبی نجرەلری سلاملایان بوطوفان آتشی اسکات ایتمك ایچین کندیسندە برذرۀ قدرت وصلاحیت بولامامقدن متولد برصرعۀ عجز وفتور ایلە قیورانیور . ضبط وربطی ، تربیۀ عسکریەسی اوقدر مکمل براوردونك شیمدی کوستردیکی شو سرکش وسرسری حالت روحیەیە تحمل ایتمەسی ایچین برحکومتك مطلقا ملتە واوردویە قارشی قباحت وجنایتی اولماسی لازم کلیر !...

قوۀ عسکریە ایلە استرداد ایدیلی أدرنەیی قدرت سیاسیەنك ألیمزدە ابقا ایدوب ایدەمیەجکی مسألەسی روحمدە دربی کردابلر . اوجوروملر یاپیور .. عینی زماندە ، حقندن امین اولانلردە کورولن براطمئنان وهیجان ایلە دماغمدە بیوك ، فیضناك برامید یاشیور ..

برقاچ کوندن بری آوروپا غزتەلری کلمەیە باشلادی .. بالقان ملتلرینك وحشتلرندن آرتیق ناصیلسە تدهش ایتمەیە باشلایان آوروپا افکار عمومیەسنك لهمزە امالە ایدیلدیکنی آکلامق بنی پك مسعود ومتهیج ایتدی .. تورکاری الك بدبخت ، الك مظلم کونلرندە مدافعە ایدن شجیع وعالی جناب پیەرلوتی نك استانبولە کلمەسی ، اورادن ادرنەیە کیتمەسی ومشاهدات وانطباعاتی غزتەلرە یازمەسی ، محترم ادیبە نحب برقاچ قلمك داها تابع اولماسی .. بوتون بونلر اندر تجلی ایدن عدل شئونك برە نە کوزل ، نە سحار برمکافاتی ... افکار مدنیەنك شویکی تظاهراتی حقیقتك حرین ومشکل برظفری اولدیغی ایچین نە قدر حسی ، نە قدر رقیق ومؤثر ! . اه ح ! . بوکیج انکشاف ایتمش منظرۀ ظفر قارشیسندە بوتون برحساسیتلە آغلامق روحمدە نە طاتلی ، نە جانلی . نە جاذب اوجوروملر ، هیجانلر ابداع ایدییور ..

دیمك ، بو آقارەبه رغماً ، روصونك سوَیلی مملکتی‌ده حقیقی آ كلادی : .. بوزناز مالقابلیلرك آوروپا افکار عمومیه‌سنی قازانمق ایچین یاپدقلری اوقدر اینتریقه‌لره رغماً حقیقتك تظاهری ، موانسه‌ده نجیب بروسوسهٔ انسانیت ایله ایمزده ادارهٔ قلم ایدن محررلرك زایدی بزم ایچین جداً مسعود ، شیمدی‌یه‌قدر نظیری اولمادیغی ایچین‌ده ، جداً جاذب برحادثه‌در. جهان تمدن افکار عمومیه‌سنك نه بویوك ومحتشم برقوت اولدیغنی آ كلامق ایسه آرتیق انتباهه ، حقیقته دوغرو یورودیکمزه برنشانه‌در ...

بوكون آغستوسك یكرمی بری : بایرام ... بو دیار غربت و اسارتده ادراك ایدیلن بایرام بزم‌ایچین جداً پك‌حزین وتحملسوز اولاجقدی. اگر ادرنه‌نك‌سیاسته" دەقوروتولدیغنه، بو مقدس شهرك مؤبداً عثمانلی قالاجغنه عائد مژده‌یی ایشیدمه‌یدك ... بولغارستانك توركیا ایله دوغرودن دوغرویه صلح و ائتلاف عقد ایتمه‌سی ایچین دون جنرال صاووفك ریاستنده ایستانبوله بر هیئتك كیتمه‌سی بوكون ویریلن مژده‌یی تأیید وتأكید ایدیوردی .. بو ، عثمانلی سیاستنك‌متمثم برظفری دیمكدی .. شایان حیرت برغفلت وظلمت‌ایله اصل‌مقصدی، ماكدونیایی اونوته‌رق وحشی بر هذیان ظفر ایچنده برا كیاده لرومندن فصله قان دوكن وادرنه‌یی ضبط ایتمكله اردوسنی بوس بوتون بی مجال دوشورن سابق مظفر و مغرور باش قوماندانك غالبانه جولان ایتدیكی تراكیایی توركیه‌یه اعاده ایده‌جك برمعاهده‌یی امضا ایچین استانبوله كیدیشی ـ كندیسنك‌حرب زماننده شدتله ارزو ایتدیكی كیدیشله نه‌الیم ، نه‌مسهری بر تضاد !.. ـ فیله‌زوفلره ، حكایه‌نویسلره زنكین بر موضوع تشكیل ایده‌بیله‌جك درجه‌ده تسخیركار برحادثه ، بر جلوهٔ شئون‌در ..

ادرنه‌نك ویردیكی شوق نشئه ایله صوفیه‌نك شو خشین ویابس محیطنده نسبة" شاطر ومسعود بر بایرام حیاتی ابداع ایتدك .. قرق‌ش كوندر اوتللرده محبوس ومحصور قالارق جداً عصبی ، هیجانلی بر بحران انتظار ایچنده مزعج و تحملسوز بر حیات كچیرن بزلر ، بو كون‌دیشاری‌یه چیقیور ونظرلرمزده‌اوقونان قلبی مسرتلرله یكدیكرمزی تبریك ایدیوردق.. بو ، حیات ویرن مضاعف بر تبریكدی .. بایرامك وادرنه‌نك تبریكی .. دیمك بایرام ، اون آیلق حیات مشاق ومحرومیتك ، اون آیلق حیات الم وهجرانك آجیلرینی كنیش بر مقیاسده اونوتدیرمق ایچین بره قیمتلی بر هدیه‌ایله كلشدی: ادنه... بومقدس ومعزز هدیه، كندی أليله كومدیكی سوكیلی آناسنك بر نفخهٔ مافوق‌الطبیعه ایله نا كهان دیرلدیكی كورن بر اولادك دویدیغی حظ وسعادتدن چوق فضله بر هیجان مسرتله بزی مست أیله‌مشدر .

هرپاشادیغمز كون ، ادرنه‌ده‌كی حقمزه بر آز فصله بر قوت و مشروعیت ویره‌رك كچیوردی . ایستانبول قونفرانسنك انعقادی شوراده ش آیدر یاشادیغمز او غرورسز ،

او جامد وذلیل حیاتمزه روح وحرارت ویرمشدی . یورویوشلرمزده ، طورلرمزده واسع برمقیاسده شرف وحیثیتی تمیزلەمش آدملرده کورولن بیمسعود بر زندک واردی.. فقرالدم غرور ایله سوزن هوتمره بردن نور واطمئنان دولمشدی .

صوك زمانلرده درین بر وجد ظلمت ایچنده بی نهایه ایکلەین روحمده شیمدی صانکه یوکسکلره دوغرو پروازاتمك ایستەین برماتی قاناد وار.. آرتیق حیاتك معناسنی، یاشامەنك مقصدینی آ کلیورم.. اوح ، وطنم معشوقته تماماً قاووشیور.. « مضایه اوغرایان » اردومز چوق زماندر حسوف ایچنده قالان سیاستمز شرف وحیثیتی قازانیور .

آه وطن .. آه مقدس آنا !.. سنی خصوصیله صوك اوتوز بش سنه ظرفنده بوس بوتون اونوتدق .. سنکله هان علاقەمزی کسدك .. سنی بیکس براقدیغمز ایچین شیمدی بر یتیم قالدق .. برم بو مشئوم دورهٔ نسیانمزه مقابل دشمنلرمز آنشین بر ایدەآل ، وطنی و ملی تربیه ایله یتیشدی .. بز نسیان ولاقیدیمزك جزاسی ، اونلر وطنه علاقەلرینك ، ملی تربیەلرینك مکافاتی کوردی .. آرتیق اویانمق ، استقبالده بو اصالت و نجابتدن محروم وحشی ملتلردن انتقام آلمق بزم ایچین مقدس بر ایدەآل اولمالدر . آه ، چونکه عثمانجغك بایراغی شیمدی‌یه قدر هیچ کورمەدیکی ذلت وحقارتی کوردی .. آه ، چونکه بو صرد وجسور بایراغك ناموس شرفی هالهٔ ظفرله تمیزلەمك الزم ..

بولغارلرك بوراده بعض حاللرینی ، عادتلکلرینی ، معالیاتدن نصیبه سرلکلرینی کورویورمده بویله بایاغی برملته ناصیل مغلوب اولدیغمزی درین برحیرت وتأثرله دوشونیور ، تیتریورم.. رشوت ، بو عادیلکلر وقاباتلقلر مملکتنده اوقدر سعیلانه وذلیلانه برصورتده تعمم ایتمشدر که بو سقوط معنوی قارشیسنده یاپدقلری ترقیٔ مادی‌یه شاشمامق غیر قابل .. ایستانبولدن کوندریلن غزته وکتابلری مرسل الیهلرینه ویرمیورلر .. فقط بولغارلر ایچین مصر وصاحبنه تسلیمده محذور اولماسی ، او غزته وکتابلرك رشوت ویرن باشقه برآله کچمەسنه مانع اولمیور!. برآل که مرکز قوماندانلغنده بوایشلر ایچین مستخدم نفرلره حق بر یاکت صیغارا اوزانیر ، اورادن هرشیئی آلابیلیر !. ایشته رشوتك الك اوفاق فقط سفیل ومستکره برمقیاسی .. شیمدی‌یه قدر ایستانبولدن کوندریلن غزتەلر ، مجموعەلر وکتابلرك هیچ بریسی الیمه کچمەدی .. لکن غزتەلردن برقسمی پاره ایله ، رشوت ایله ، ساده بزه دکیل ، حتی قازینولره ، حتی بربر دکانلرینه صاتیلدی ! . ادعا ایدەبیلیرم که دنیاده اصالتدن ، معالیاتدن ، رقت وظرافتدن بوقدر بی نصیب برملت پك آزدر . اوحالده بوتون بوتقائصیله ، بوتون بومساویسیله برابر بولغارستانی اوتوز بش سنه ایچنده بوقدر یوکسلتن سحر قوت نەدر ؟. بو ، برمعمادر که حل ایتمك ایچین آناختارینی چوق آرادم .. بولدم ظن ایتدیکم آناختار ، بیلمم که بو عرقك سرائر حیات وموفقیاتی کوسترەبیلەجکمی ؟ ..

همه بولغارستانی اولدیغی کبی کوستره‌جك‌انجق خدمت ایده‌بیله‌جکمه امین اولدیغم‌ایچین اونلری بزمله عالیانه وفدا کارانه حرب ایدرن مؤثرات وضعیاتی بی طرفانه تدقیق وتحلیل ایتمك ایسته‌رم .

أولا بوملت ، هرشیدن اول چالیشقاندر .. وبو ، بوتون ماسه‌لری أزمك ، ایلرویه دوغرو یورومك ایچین نه‌مؤثر ، نه‌سحار برقوتدر .. اوف !. باباعی برملتك چالیشقانلغی ، شوفطری مزیتی ایله نجیب برقومك عطالت ولاقیدیسی ، او عارضی خصلتی نه‌الیم ، نه‌انتباه آمیز برتضاد قاهر تشکیل ایدیور ! ..

صوکره‌ده بولغارلر جسور ومشاق حیاته متحملدر .. چالیشقانلق ویلمازلق .. بو ، اویله متین ، قیمتلی و اساسلی ایکی قوت . ایکی سحیه‌درکه آتشین بر ایده‌آل ، ملی ووطنی برتربیه‌ایله تقویه ایدلدکدن صوکره بوتون بوشلقلری ، حق اخلاق سفالتلری ، اجتماعی عادیلکلری آز چوق تلافی ایده‌بیلیر . . یوکسك طبقه‌نك ، خصوصیله متفکرین و ادبانك وظیفهٔ مبیه‌لرینی تامیله ادرا که‌موفق اولماسی بولغارستانك ترقی وانتباهنده جداً بویوك بررول اوینامشدر . عوام حواص طرفندن ملی اولارق اداره وتنویر ایدلمشدر . ناصیل ۱۸۰٦ هزیمتندن صوکره پروسیا یالکز سیاست وعسکرلك ایله قورتولامش ، خلاص و تعالیسنك الك مهم بر قسمنی ادبیاته مدیون بولونمش ایسه بولغارلرده شو صوك اوتوز سنه‌لك مدرت وانتباهلرینی ارکان سیاسیه وعسکریه‌سندن زیاده متفکرلرینه ، شاعرلرینه بورجلی قالمشدر. اوف !. برم ایچین روحی صیزلاتان ، عسمری یوزمزه چارپان نه‌آجی برضربهٔ حقیقت !.. اون‌توز انقلابیله‌ادراك ایده‌مه‌دیکمز بو حقیقتی هیچ اولمازسه بوندن‌صوکره آکلایه‌بیلیرسه‌ك چوق أیی ...

ملی‌ایده‌آل ، ملی‌وحدت افکار ، ملی‌اتحاد بولغارلرك سیاسی انجیلی‌اولدیغی «دیموقراتیك» شو سقوط‌وبحران دیقه‌لرنده بیله‌غرور‌وافتخارله یازییور . عجبا‌بزم‌یوکسك ، مقدس‌برمقصد اطرافنده طوپلانیمش ملی بر اتحادمز شیمدی‌یه قدر سیاسی برقرآغز اولمشمیدر ؟.. بونك جوابنی مجلس مبعوثانك درت سنه‌لك تاریخی یازه‌جق مؤلفلر ویرسین !.

اوتوز بش سنه بولغارلر متمادیاً چالیشدیلر .. مکمل برتهذیب ، برتربیهٔ ملیه کوردیلر هیچدن بر وارلق ، برقدرت کوسترديلر .. حالبوکه بز بیه او اوتوز بش سنه‌ایچنده‌آفیون یوتان چینلیلر کبی درین بر اویقو ایله اویودق . . عاطل و مسکین ، أسنه‌دك . . ایشته بونك ایچین‌ده اومهیب ونجیب وارلغمزی هیچ ایتدك .

حاصلی بولغارلرك سحر موفقیتی چالیشقانلقلرنده ، کوچوك یاشدن بری آلدقلری ملی تربیه‌ده کوروبورم . بوملی تربیه‌یی ویرمکده ابتدائیه مکتبلرینك ، انث مدرسه‌لرینك ،

شعرا وادبانك وطنيه‌لرينی پك مكمل برصورتده ايفا ايتدكلرنده كوروبورم . آه ، خصوصيله بولغارلرك تربيهٔ نسوانه ، قيز مكتبلرينه پك بويوك اهميت ويردكلرينی كورمك وآكلامق قلبمی تأسيل آكلاشيلماز تأثرلر ، تحسرلره‌تجديداً ايتدی .. قيزلرينی مكمل ، فنی برصورتده تربيه وتهذيب ايدن ، بوكورنه دماغلری ، روحلری تاريخ وملت حالەلری ايله تنوير ايله‌ين برملت ، اساساً نه‌قدر عادی وخلقةً وحشی اولورسه اولسون ، جدال حياتده‌دائما كندركاهنه ظفر چيچكلری سرپر !.. بوتون بوحقائقه رغماً بزده الآن «آنات سلطانی»‌يی تأسيس وكشاددن منع ايدن قوتی دوشونويورم‌ده اومشئوم وسياه قوتك ظلم وظلمتنه روحمدن قوپان برعصيان صميمی ايله لعنت ايديورم .. اولجه مكتب آچاميور ، يازاميور ، آوروپانك ترقيات‌وعلياتی‌مملكتمزده تطبيق ايده‌ميوردق .. چونكه قارشومزده برهيولا ، مظلم بركابوس ، ظالم برپادشاهك ظالم براستبدادی واردی .. لكن شيمدی‌ده تعصبك ظلمتك استبدادی دوام ايتدكدن صوكره ؟.. بزه انتباه ، نور وضيا تأسيل كله‌جك ؟ . لوترلرله ، فيختەلرله .. علما ايله ، ادبا وشعرا ايله ... بو يوكسك طبقه‌يه دكيل بوكوندن ، اون تموزدن بری توجه ايدن مقدس وظيفه‌يی ، معنوی‌مسئوليتی دوشونويورم‌ده او وظيفه ومسئوليتده ارزو ايتديكم درجه‌ده حرارت وفعاليت كورمه‌مكدن ايكليورم . .

«يه‌نا» هزيمتندن صوكره ، سكز سنه ايچنده ، يوكسه‌لن پروسيا بوكونده بزم‌ايچين برنمونهٔ انتباه اولمازسه پك يازيق ! . . بومسعود نمونهٔ غرابی اون تموز انقلابندن بری مع‌التأسف كورمه‌دك .. اونك ايچين بوتون روم ايلی‌ی عيب ايتدك . . هيچ اولمازسه شيمدی ، شو بالقان فلاكتندن صوكره ، اونورانور حقيقی عبرت وانتباه ايله كورملده وطنمزی ، موجوديت مليه‌مزی قورتارالم . . پاشامه‌يه ونكرمنجی عصره لايق برملت اولديغمزی اثبات ايدملم .. آرتيق طبقهٔ سياسيه‌ده يقاظت وبصيرت ، دواتی .. طبقهٔ ادبيه ومتفكره‌ده تنوير وارشاد ، ملتی قورتارمقده يكديكرله مسابقه ايتمه‌ليدر .

هم ۱۸۰۶ فاجعه‌سی داها اليم ، داها مدهشدی .. پروسيا اردوسی برق برسرعتله طرف طرف پريشان اولدقدن باشقه قلعه‌لرده ، بزم مواقع مستحكمه‌مز كبی دشمنه شرفله مدافعه‌ده بولونماميش ، حتی ناپوليون عسكرلرينه سرورو ايتمشدی . تيلسيت معاهده‌سنی سفيلانه امضالامه‌يه مجبور اولمش ملت و وطنپرورلك حسدندن بی‌اصيب برماتك سكز دوقوز سنه صوكره لايپزيغ مظفريتی ايله ناموس وشرفنی پارلاق برصورتده اعاده‌ايله‌مه‌سی ايچين اوقومك مطلقا برجهد خارقه‌نما ايله حالبشماسی ورو ح ملتك شعرا وادبانك آتشين شعرلری ، خطابه‌لريله‌متماديا آلولنمه‌سی لازمدر .او ح !.. بومقدس ادبيات تلقيبه‌دشتاين‌ءك ايشنی نه‌قدر تسهيل وتسريع ايتمشدی . فيخته‌نك‌دهای وطنپرورانه‌سيله برلين دارالفنوننده پارلايان مليت وانتقام آتشی ۱۸۱۳ ظفرينی توليدده نه مهم ، نه سحار ونوار بر رول اوينامشدی .

ادیبلر وشاعرلرك برملتك طالعی و استقبالی اوزرنده بودرجه درین ، بودرجه نافذ وقطعی برتأثیر یاپدیغی کوروله‌مشدر . حالبکه ادبیات ، عصوب و آتشناك برقوهٔ میخانیکیه کبی ، بردن ملی هدفه دوغرو سوق وتحریك ایتمکده‌در .

ایلول ، ۱۳۲۹

قارنه‌جی مؤسسه‌سنك کوندردیکی تدقیق مظالم قومیسیونی بورایه کلدی . . هیأت اعضاسندن برانکلیز ، اسیر ضابطان وافرادك معروض قالدیغی ظلم و وحشتك حکایه‌لرینی ، اونلرله بالذات تماسده بولنه‌رق ، دیکله‌دی . . و آکلادی‌که صوفیه‌ده ، دول معظمه سفراسنك کوزی اوکنده بولنارلر اسیر تورك عسکرلرینی تحملسوز اشکنجه‌لر آلتنده أزدیلر .. وفقدان غدا ایله هپسی ضعف وهزال ایچنده ایکلندیلر . .

مناقب وحشتی درین برتأثرله نوط ایدن‌بوآدم ، خصوصیله بوآدمی تا آمریقادن‌بورایه قدر کوندره‌ن قارنه‌جی نه علوی ، نه نجیب . نه برحیات برشعر انسانیت ایله یوکسلیور ، غبار هجران ومتروکیت دولو روحمزده نه‌طاتلی ، نه معطرا برجریان شکران ومنتداری بیراقیوردی . اکر عالم حیاتده آرا صرا بویله ایسه‌لر ، بویله نورلر بدرمه‌سه بشریت مضطربه عظیم برفیمای هیجا هیچ ایچده درین ایکلتیلرله مؤبداً ایکلیه‌جك ، محو اولوب کیده‌جك .. تقدیس سزه أی یوکسك وانسانی روحلر !. بن ظلمی تقبیح وتحقیق ایچین تا آمریقادن بورایه قدر کلن بو بویوك وظیفه‌لی نجیب هیأتدن آلدیم تسلیت نوازلمعه‌یی قارا کلق مزارمده بیله حس ایده‌جکم .. اوف !. اکر هرمیلیارده‌ر ، هرزنکین قارنه‌جی کبی عینی زمانده ثروت وجدانه مالك اولمش اولسه‌یدی بوکون شدید برصرعهٔ اضطراب وسفالت ایچینده قیورانديغی کوردیکمز بشریت پك مسعود برانقلاب یاپار ، حر وتمیز برحیات یاشاردی !..

ایکی هفته‌دن بری عصبی برحلجان انتظار ایچنده بکله‌دیکم خبر نهایت کلدی : صلح امضالاندی ... مقدس ادرنه‌یی ، مدافعه ایچین کندیسنه الزم اراضی ایله ، تماماً و رسماً بزه ترك واعاده ایدن صلحی ، نسی برهیجان سعادتله قارشیلادم .. بو ، اون بر آیلق برظلمتدن صوکره ایلك دوغان اوفاق برایزیق ؛ بو ، مدید وسفیل برافولدن صوکره نیم برطلوع ایدی .. وطنده انتباه تماماً تأسس ایدرسه حتی بن یاپین برزمانده بونیم طلوعدن برطلوع محتشم یاپیلاجغنی‌ده امید ایده‌رم .

شیمدی جانم ، جانکاه وطنه قاووشمق ایچین ، یوواسندن جدا دوشمش برقوش هیجان پروازیله تیتریبور .. صوفیه‌نك آلتی آیلق خاطرات وانطباعاتی ، بدبخت ومتهیج ، یاشایان روحم ودماغم‌ایله وطنه عودتده اوفاق برتسلیت دویوبورسه‌م اوده‌مصیبتلرءفلاکتلر ،

ظلمتلرله دولو شو برسنه‌لك تاریخك ملته آتی ایچین پرنور انتباه وظیفه‌سنی ایفا ایده‌جکنی امید ایله‌دیکمدندر . ایلولده باشلایان و نه عین آیده ختام بولان بو برسنه‌لك فاجعه‌یی ملت هیچ برزمان اونوتامالی ، اوتاریخی هائله‌یی ملی برقرآن کبی دماغنده حفظ ایتمه‌لیدر . . ذاتاً بو ، کندی اثریدر . . بوتاریخی فاجعه‌نك ، یاخود بوخیع تاریخك صاحبی ، محرری کندیسیدر ... کچنلرده اللنجی سنهٔ دوریهٔ وفاتی مراسمی یاپیلان حساس وعلوی شاعر « آلفرمد دووینی » نك شوکوزل سوزی ، عینی زمانده نه جاذب ، نه مهیج بربدیعهٔ حقیقی احتوا ایدییور : تاریخ برروماندرکه مؤلفی ملتدر . .

اوح ، کوزل و دوغرو سوزلر !.. سحار ، خیالی براسلوبله افاده اولونمش احماقنده جذبه‌لر ، هیجانلر متموج حقیقتلر ! . ایشته روحلری یوکسلتن وملتلری دیریلتن مفیدوحقیق ادبیات !.. بونك ایچیندرکه « صنعت » ی وطن وانسانیت ایچین مفید برصورتده استعمال ایتمه‌یه موفق اولانلر صنعتده مندمج کوزلك خیر ایله تتویج ایتدکاری ایچین مضاعف برموفقیت کوسترمش اولورلر ...

تاریخی صحیفه‌لر

نسوانك رجاله تغلبی

«انكلتره سوفرازه‌تلرینك قولاقلری چینلاسین !»

حقوق نسوان ! حقوق نسوان ! دییه فریادلر قوپاریلان عصر حاضرك قدم اخیرنده ، انكلیز سوفرازه‌تلرینك استرداد حقوق ایچون اوكلرینه كلن جام ، چارچیوه ، قفا ، بین قیردقلری ، پارچه‌لادقلری صره‌ده ادوار سالفه‌ده عثمانلی نسوانك ، نصل استعمال حقوق ایلدكلرینی ، حتی حقوق رجالی بیله نصل میق میق آیاقلری آلتنه آلدقلرینی كورمك ، اونی تدقیق ایتمك فائده‌دن خالی اوله‌ماز ظننده بولوندم . ایشته بو ظن بنی ـ سوفرازه‌تلره اتحافاً ـ شو مقاله‌یی قاره‌لامغه سوق ایتدی .

عثمانلی دور سلطنتك قادینلره ، قادینلغه اك زیاده قوت بخش اولدیغی زمانلر سلطان ابراهیمك بتون عهد سلطنتی ایله سلطان محمد رابعك اوائل شوكتی ایدی. بو آوانده‌استانبولده وبالخاصه سرای همایونده قادینلر اومرتبه ذی نفوذ ، اودرجه صاحب قدرت ایدیلركه بونلرك برر اشارتی ایله برقاچ كلله یووارلانمق ، بردشمنه اعلان حرب ، یاخود دیكر بر دشمنله عقد صلح اولنمق ایشدن بیله دكلدی . بو (ضعف اعصاب رجال) خسته‌لغی سرای همایونك درد دیوارلرینی‌ده آشارق پاشا قوناقلرینه ، كتخدا منزللرینه ، آغا مسكنلرینه قدر سرایت ایتمش ، اصناف وعمله مقوله‌لری بیله قاریلرینك اللرندن « داد بر ، فریاد ایكی ! » چاغیرشمقده بولنمش ایدی . هله مدت سلطنتی سكز سنه بر قاچ آیدن عبارت اولان سلطان ابراهیمك قیافهٔ قادینلری تقلید ایده‌جك قدر ایلری واران نسوان پرستلكی بتون

احمراً ارژانتین حکومتندن صاتون آلنان و تیماً « سلطان عثمان اول » تسمیه اولنان
(ریودو ژانه‌یرو) بیلمازی (فوطو : صباح)

استانبول قادینلرینی قادینلق چیغیرندن چیقارمش ، همان جمله‌سنی ارککلره بر آمر مطلق دها طوغریسی بر باش بلاسی شکلنه ایصال ایلمش ایدی .

(نعیما) سلطان ابراهیم خانك قادینلر ألنده نه درجه مغلوب ومقتور اولدیغنی تصویراً دیرکه :

« مرحوم سلطان مراد خان ـ مراد رابع ـ زماننده اولان توانا شهزاده‌لر اعدام اولنوب سلطنت دولت علیه سلطان ابراهیم خان حضرتلرینه منحصر اولوب آنلرك صلبندن شهزاده‌لر کلمك الزم واهم مهمات بنی نوع آدمدر دیو ارکان دولت واعیان سلطنت حین جلوسده بر حسنا جاریه کوندروب پادشاه حضرتلرینی توالد وتناسل سمتنه ترغیب ایتدیلر . زمرهٔ نسوان دخی مطلبلری اولان وجه اوزره اول خصوصه اقبالی کوردکلرنده فرحه بولوب زمان مدید شداید مضیق محبسدن

« سلطان عثمان اول » دریدناوطه سواری عین بیوربلان حمیدیه‌نك قهرمان سواریسی رؤف بك افندینك صوك بر فوطوغرافی

هنوز رها بولان ساده‌دل شهریاری شیوه‌کارلق ایله شکاف عمیق‌القعر هوا ویلدته دوشوروب رن دوستلق فننك مسائل غریبه‌سن تعلیم ایتدیلر . کیدرك پادشاه عالی جاه نسوان ایله الفته مألوف اولوب اکثر اموردن اول ناقصات‌العقللرك سوق وتحسین ایتدکلری وادیلره سلوك ایتدیلر. کرچه بوبهانه ایله برقاچ شهزاده وجوده کلوب بر مقدار خلقك یوزی کولدی ، لکن مداخله واستیلای زنان ایله مزاج نظام مختل اولوب دیدهٔ دولت المندن آغلامغه باشلادی ......»

سرای‌اموری بوحالده ، ایادی لطیفهٔ نسوانده اولدیغی کبی باب‌عالی معامله‌لاتیده اوجنس لطیفك مداخلهٔ دائمه‌سنه معروض‌ایدی . چونکه وکلای دولتك حرملری علی‌الانفراد سرای خصکیلرندن بریله پیدای نسبت ایتمش اولوب آنلردن اخذ

استانبول — قاهره سیاحت هوائیه‌سی منتبشلرندن وعدا کار طیاره‌جی ضابطانمزدن
فتحی بكك سیاحتدن بر دقیقه اول آلنان فوطوغرافیلری
(فوطو : فرید)

وتلقی ایلدکلری اوامر ونواهی‌ی زوجلرینه بهمه‌حال انفاذ ایتدیرمکه چالیشیرلر ، انفاذه یول بوله‌میان زوجلری خصکیلرله بالاتفاق قهر وتنکیله قدر ایلریلرلردی. چونکه خصکیلرك کوزده‌لری ایچون اولکندن دها کنج ، دها کوزل، دهازنکین برقوجه بولیویرمك ایشدن بیله دکلدی !

سلطان ابراهیم خان بووجهله اجرای حکومت وسلطنت ایدرکن بتون سعادتلر، بتون رفاهلر سرای دیوارلرینك ایچ طرفنه منحصر قالیور ، خارج ، از جمله ولایات سفالت ، آچلق ، بیك درلو هرج ومرج ایچنده ایکیم ایکیم ایکله‌یوردی . عسکرك علوفه‌سی توزیع اولنه‌ماز ، زعامتلر ، تیمارلر ویریله‌مز ایکن سرای صوفه‌لرنده ، پاشا قوناقلرینك حرم دائره‌لرنده آووچ آووچ اینجیلر ، یاقوتلر

استانبول — قاهرهٔ سياحت هوائيه‌سنده فتحى بكك راكب اولديغى «مدمعهٔ مليه» طياره‌سنك حاضرونك القيشلرى آره‌سنده اياستفانوسدن حركتى
(فوطو : فريد)

سرپيليور ، ديوارلره ، طاوانلره سمور كوركلر ، كشميرى شاللر قاپلانيور ، قادينلر أليله هر كون بيكلرجه كيسه‌لك جائزه‌لر ، عطيه‌لر اسراف اولنيوردى .
(نعيما) بو اسرافى شويله تعريف ايديور :

« بش آلتى خصكينك سنوى خاصلرندن يوز بيك غروش حاصل اولوب ماعدا توابع ولواحق وسائر ارباب اسرافك ايچروده و طشره‌ده كثرت اتلاف واسرافندن خزينهٔ عامره واردانته كلى كسر طارى اولوب قول مواجبى ويرلمكده عظيم عسرت چكيلوب بعض اصناف علوفه‌لرى قلت اوزره ويريلوب اكثرى ارباب وظايف معتاد قديم اوزره وظيفه آلمقدن محروم قالديلر . »

استانبول — قاهره ساحه هوائیه‌سی مذ مترندن وعدا کار طیاره‌جیلرمزدن نوری بکك وراصدنك سیاحتدن بر دقیقه اول آلنمش فوطوغرافیلری

ایش یالکز بودرجه‌ده قالسه ینه نعمت!.. فقط ترقی وتکامل قاعدهٔطبیعیه‌سنه تبعاً وتدریجاً بوده ایلریلیه‌رك صرف واسراف ایدیله‌جك آقچه قالمایجه تدارکی چاره‌سنه باقمقدن کری طورلمامش ، اسهل طریق اولمق اوزره مأمورین ومناصب مزایده‌سی اصولی کشف ایدلمشدر !

زمام اداره‌یی اله آلان زنان محترمه ـ نعیمانك تعبیریله ـ جمله مناصب علمیه وسیفیه‌یی بیع من یزید ایله آشکاره فروخت ایدر اولدیلر .

قادینلر اداره‌سنك اك مدهش ، اك مهلك جیفیری بو مزایده ایله مأموریت توجیهی طریقهٔ سقیمه‌سی ایدی . چونکه دوشونه‌میه‌رك اوقدر تبدیلات ونقلیاته سببیت ویردیلرکه عصرمز وراسدن محمودندیم پاشانك تبدیلات عجیبهٔمشهوره‌سی بونلك یاننده پك آغیر باشلی قالیردی . بتون ولایات مأمورینی یوللره دوکولمش ،

فداكار طياره‌جيلرمزى تشييع ایتمك اوزره ايا‌سطفانوسده اجتماع ايدن دوات ميانده بولنان وكلاى فخام حضراتندن بعضيلرى :

(رسمك ورطه‌سنده صولدن اعتباراً برنجیسی : حربيه ناظرى انور پاشا • داخليه ناظرى طلعت بك • عدليه ناظرى ابراهيم بك • نافعه ناظرى جمال پاشا كورولمكده‌در

معرفتيله يكى كيره‌جكى يرى تحرى ايتمكده ، يتشوب كتديكى زمن يرنده بشقه‌برينك دها صوكره تعيين ايديله‌رك اوطورمقده اولديغنى كوروب بهت وحيرت ايچنده قالمقده بولنمش ايدى .

مأمورين وسائر ارباب معاش بو صورتله أريم أريم أريلكده ايكن ولايات آغالرى ، بكلرى‌ده صويولوب صوغانه چويريليوردى . بتون كزيده سنجاقلر ومنبت مزرعه‌لر مصاحبان ونديمان ايله خصكملره وكتخدالرينه توجيه واحسان بيورلمش ، متصرف قديملرى ايسه نان پاره‌يه محتاج برحالده خان كوشه‌لرينه دوشمشدر . بوحالى تصويراً اوزمانك شعراسندن برى شو بيت وحيزى انشاد ايلمشدر :

طیاره‌جی ضابطلرمزله راصدلریمك قبل‌الحرکه آلنان رسملری (طیاره‌جیلرمزك الرنده طوتدقلری بوکتلر برلطف قدرشناسانه اولق اوزره خدیجه سلطان حضرتلری طرفندن اهدا بیورلمشدر)

نوری بکك سوار اولدیغی پرنس جلال‌الدین طیاره‌سنك آیاستفانوسدن القیشلر آره‌سنده حرکتی

امیران سنجاق بحکم زمان
دیلنجی علمداره دوندی همان

سرای همایون ایچون لازم اولان قارك هركون بروسه‌ده‌كی كشیش طاغندن حملی فرمان بیوریلوب بوایشه شهرمذكور قاضیسی مولانا ادریس مأمور ایدلمكله بیچاره اختیار هركون اوقاتی اوبوجه طاغك قار و بوزله مستور ذروه‌لرنده كچیرمكده ایكن بركون مشارالیهك بیوك برچیغ آلتنده قالەرق ارتحال دارىقا ایلدیكی خبری در دولته واصل اولور اولماز مصاحبان شهریاریدن جان شوی خاتون اوغلی بروسه قاضیسی یاپمق ایچون شیخ‌الاسلامی صیقیشدیروب موفق اولمش وبالاخره مولانانك حال حیاتده بولندیغی آكلاشلمغله مأموریتده ابقا ایدلمش ایدی .

ایشته استانبولده قادینلر بووجهله اجرای حكومت ایلر ایكن آناطولی وسائر ولایاتده قیاملر ، حركتلر ، سركشلكلر باش كوسترمكه باشلامش ، والیلر محافظلر پاره‌سزلقدن ، اوامر واردەنك تناقضندن ادارۀ اموردە دوچار حیرت اولەرق ایشلر مجرای طبیعیسنه ترك ایدلمش ایدی .

(نعیما) بوصره‌ده ولایات احوالنی شویله ذكر ایله اكتفا ایدر :

« رعایا پایمال وخزینه برباد اولوب آستانەدە مناصب ومصالح ضمننده آلنان رشوتدن غیری پاشاره وبكلره منصبلرنده نیجه درلو تكالیف بربرین تعاقب‌ایدوب عالمك اختلالی كوروندی . وجزئی بهانه ایله مصر وبغداد وسائر بلادە اولاقلر كیدوب منزل جوری برطرفدن قریه‌لری خرابه ویردی حاصلی آستانەدە وطشره‌ده هركون ظهور ایدن تكالیف كونا كوندن اعلی وادنی جكر خون اولمشلر ایدی . »

اینجه وظریف پارمقلرك چویردیكی دولاب ادارەنك ایلك تأثیرات سیئه‌سی سیواس جهتلرنده كوروندی . سیواس بكلر بكیسی واردار علی پاشا بایرام خرجلغی نامیله كندیسندن طلب ایدیلن اوتوز بیك غروشی ویره‌جك وارداتی

ر . س : ٥٠ - ٤

اولمامقله برابر جملهٔ مطالباتدن بولنان ابشیر پاشانك سیواسده‌کی منکوحه‌سی‌ده زوجنك عدم معلوماتنه بناءً تسلمیه رضا کوسترمه‌دیکندن مرسل مباشری الی بوش اعاده ایتمش ، حرکتنك نتیجه‌سی پك اعلا تقدیر ایتدیکندن استانبوله طوغری حرکت ایچون اطراف ونواحیدن جمع لشکره قویولمش ایدی .

دیکر طرفدن‌ده حمید ایلنده حیدر اوغلی‌وعونه‌سی‌اورته‌لقی یاقوب‌قاوورمقده بغدادده والی خزینه‌دار ابراهیم پاشا اعلان عصیان حاضرلقلرنده بولنمقده ایدی . ممالك عثمانیه مصردن سیواسه ، بوسنه‌دن بصره‌یه قدر آتش اختلال وعصیان ایچنده چاپر چاپر یانمقده ، مظلومین اهالی آتش عطشی تسکین ایچون بر یودوم صو ، دفع جوع ایچون برلقمه اکمك تحریسیله نالان بولنمقده ایکن استانبولده (مانکحوا) امر جلیلنه تبعیت وسیله‌سیله شهریار زمانه برجاریه تنکیح وبومناسبتله میلیونلر صرفنه بادی برسور همایون ترتیب واجرا قلنمشدی .

موجودی کفایت ایتمیورمش کبی بو دوکون ایچونده بتون وزرا و رجال دیوان ولی نعمتلرینه ذی قیمت مجوهرات ایله مزین برر جاریهٔ ماه پیکر (!) تقدیم ایلمشلردی .

زمان ، زمان ترقی ؛ جهان ، جهان کوشش ایدی . عثمانلیلر ایچون بردقیقه غائب ایدیله‌جك وقت یوق ایدی . سرحدات عثمانیه‌نك شرق وغربنده بولنان دول واقوام وارقوتلرینی ترقیٔ صنعت وحرفته ، انکشافات اقتصادیه‌یه ویرمش ، مملکتلرینه صیغامامغه باشلایوب کندیلرینه یکی یکی مخارج تجاریه تدارکیله اشتغاله مسارعت ایتمکده بولنمش اولدقلری حالده عثمانلی یوردینك مرکز وملحقاتی برهرج ومرجٔ اسراف واعتساف ایچنده یوبان‌اولیوردی . تنبللك ، تن‌پرورلك ، عطالت ، جهالت بتون آفاقزی احاطه ایتمش ، اقتصادیاتدن ، تجارتدن صرف نظر اجدادیمزدن متوارث یکانه خصلتمز بولنان عسکرلك وجندیلکده‌ده اثر ضعف ورخاوت کوسترمکده بولنمش ایدك .

اوزمان بعض آوروپالی دوستلرمز بزی تجارته ترغیب ایتمك ایستدیلر . بزم صنعتمز عسکرلك اولدیغندن اویله مواد خسیسه ایله اشتغال تنزلنده بولنمیه‌جغمزی جواباً سویلدك . حتی عصرك اجلهٔ رجالندن صاییلان برذات اثنای مباحثه‌ده :

« — جناب حق بو اوروپالولری بزه اوشاقلق ایتمك ایچون خلق بیورمش. اونلر یاپسونلر ، حاضرلاسونلر ، بز حاضرجه یر ، ایچر ، کییرز . ینه آغالق بزده قالور! »

دیمش ایدی‌ده بو بیانات ابلهانه‌سندن طولایی آلقیشلانمش ایدی .

شوراسنی‌ده انکار ایتمیه‌لم که بوعصرده صنایع محلیه‌دن برشعبه پك ایلری کیتمش ایدی : اوفوروکجیلك ! هرکوشه باشنده برحاجی بابا ، هرمحله‌ده ، هر سوقاق باشنده بر حاجی قادین بیوك ، هم پك بیوك بر رواجله اجرای صنعت ایدر ، قادینلغك مخصوصاتندن اولان ضعف اعصابدن استفاده یولنی بولور ایدی . بو صنعتکارلرك حامیلری باشده سرای قادینلری اولدیغی حالده عموم استانبول نسوانی ایدی . باشی آغریبان خانم اوفوروکجی‌یه ، قولی قیریلان اوفوروکجی‌یه ، قوجه‌سندن شکایت ایدن اورایه ، نشانلیسنك وفاسندن شبهه‌له‌نن بودکانلردن ، اولردن برینه ، سرایه چاتمق ایسته‌ینلر ، مأموریت طلبنده بولنانلر ؛ اشیا وحلیات ضایع ایدنلر ، طالعنی پك بکنه‌مینلر ، براز دها کوزل اولمنی آرزو ایلینلر هپسی ، هپسی بورالره دوکولورلردی . بوبابده برفکر مجمل ایدینه‌بیلمك ایچون مشهور جنجی خواجه‌نك اوعصرده موقع اقبال وثروتی کوز اوکنه کتیرمك کفایت ایدر ، خلق برطرفدن حکومتك مشروع ، غیر مشروع بارتکالیف آلتنده قیورا . نیرکن برده حرم قبولری واسطه‌سیله ثروتلرندن برچوغنی اوفوروکجیلره قاپدیرمقده ، جداً پریشان برحالده قالمقده ایدیلر . اووقت بوصنعتك ، یاخود بوصنعتکارلرك علیهنده آغز آچمق‌ده قابل دکل ایدی . اوفاق بر اعتراض : « نفس حق دکلمی ؟ » عتابیله مقابله کوریردی . حال بوکه بوصنعتك حق اولان نفس ایله هیچ مناسبتی

یوق ایدی . عادتا برنوع دولاندیریجیلق ایدی . فقط کیمه آکلادیله‌بیلیردی ؟ پادشاه عالی جاه بیله آرابه یساغنی بکجه انفاذ ایتمدیکندن طولایی وزیر اعظمی صالح پاشایی بر اوفوروکجینك خانه‌سنده ایکن بوغدیرمش ایدی !

شکران ، صد هزار شکران‌که بوعصرله عصر حاضر آره‌سنده کچن زمان طویل قادینلغمزده اولدقجه کوزه چارپه‌جق برتحول ترقیپرورانه وجوده کتیرمش ، بوکون استردادی ایسته‌نیلن حقوق نسوان ایله اووقتلر استعمال ایدیلن حق بی حق آره‌سنده بیوك فرقلر کورونمکده بولنمشدر .

ابوالثریا سامی

نوبتجی

« ئەدەموندو دەآمیچیس » دن
ـ اصلندن ترجمه ایدیلمشدر ـ

کانون‌ثانینك صوك کیجه‌لرندن‌بری ایدی ؛ قار یاغیوردی ؛ شهرك سوقاقلری ، میدانلری ، اولرك جومبه‌لری ، تراجه‌لری ، باغچه‌لرك آغاجلری ، هرشی ، بیاض اورتولمش ، قارله طولمش ایدی ؛ قار دانه‌لری آغیر ، قالین ، صیق یاغیوردی ودیوار بوینجه اوزانان قار طبقه‌سنده‌کی آیاق ایزلری دها بلیرمه‌دن قپانیوردی . سوقاق کوشه‌لرنده‌کی فنارلر ، اطرافه قپالی وحزین برضیا نشر ایدییورلردی ؛ درت یول آغزلرندن صاغه ، صوله ، اوکه ، آرقه‌یه نه‌قدر باقیلسه ، کیمسه‌یی کورمك ممکن دکلدی ؛ هرطرفده درین برسکوت وار ؛ قارك یاغدیغی ، عادتا ، « حس » ایدیلیوردی .

اوکیجه‌لردن بری ایدی‌که ، قضارا طیشاروده قالمش اولان ، چابوجاق اوینه دونمك ایچون استعجال ایدر ؛ قورقاق برخیال کبی ، سریع وسس‌سز آدیملرله ، اولره سورونه‌رك کچر ؛ صو چقورلرینه باتماق ایچون کوزلر یره متوجه ، شاپقه کناری قولاقلرك وبرونك اوزرینه قدر اکیلمش ، بیون اوموزلره کومولمش ، قاپوطلك یاقه‌سی اکسه‌یه طوغری قالدیرلمش ، اللر چاپراز واری جاکتك قوللرینه صوقولمش ، کوچولمش ویای کبی اکریلمش اوله‌رق ، آلچق باشله اوك قپوسندن ایچری آتیلیر ؛ قارلی البسه‌لرینی سیلکه‌رك وایصلاق آیاقلرینی حیزلیجه یره اورارق مردیونلری چیقار ، شدتله آناختاری کلیده صوقار ، کیرر ، شاپقه آشاغی ، البسه‌لر برطرفه ، هم نه حالده ! ایلك یاقالادیغی اسکمله‌یی صوبانك اوکنه‌سورر ، اوستنه ییقیلیر ، باجاغك بری صوبانك برطرفنده ، بری اوبر طرفنده ، اوزرینه

طوغرو قپانیر ، و آتشی حیزله قورجالادقدن ، و براز ایصینوب کوشه‌دکدن صکره ، الندەکی ماشه ایله کوللری چیزەرك و آرەدە صیرەدە ـ نه هوا ! ـ دییه سویلنەرك سیغارەسنی آغیر آغیر نەممکه باشلار .

او کیجه‌لردن بری‌که ، عشق کچمش واوصانمش زوج بیله ، اسکمله‌سنی معتاددن براز دها فضله ، قاریسـنك یانـه طوغرو سورر ؛ بکار دلیقانلی‌ده برعائله‌جغزك صمیمی وساکن مسرتلرینی تخیله قویولور ، وهرزمانکی خلیالری برطرفه براقه‌رق ، یاتاغه آتیلیر ، یورغانی چکر ، صیجاق بریووا یاپمق ایچون براز بوزولور ؛ اللرینی ، یالکز رومانی طوتابیله‌جك قدر طیشاری چیقاریر ، و ، ایکی ویا اوچ صحیفه اوقودقدن صکره ، صیجاق وراحتك ویردیکی ذوقی ، اوسز ویتاقسز صقوقدن طونان بیچاره فقرانك خیالیله تشدید ایدرك ، آغیر آغیر اویقویه طالار .

او کیجه‌لردن بری‌که ، برشهرك بتـون حیاتی ، اولره انحصار ایدر ؛ عائله‌لر ودها صمیمی دوستلر آرەسـندەکی مصاحبه‌لر معتاد اولان ساعتـدن دها زیاده اوزانیر ؛ و آرتق ، اویقوسی کلن کوچك‌چوجقلر ، بکله‌ین یتاغی تخطر ایتدیرمك ایچون ، کیزلیجه آننه‌لرینك اتکلرینی چکمکه باشلارلر ، وصکره ، یارین یاپه‌جقلری قار طوپی محاربه‌سنك نشوهٔ ظفریله اویقولرینه چکیلیرلر .

او کیجه‌لردن بری‌که ، چاپقینلرك تعبیری وجهله الك شدتلی آرزولر اوچ شیئه انحصار ایدر : کوزل بریوز ، ایی برکتاب ، طولوجه بربارداق .

بو کیجه‌لرده هرکس ، حتی الك فقـیر اولانلر بیله ، برپارچه طام ، برپارچه آتش ، برپارچه یتاق ، و براز اوروتونه‌جك برشی بولور ؛ هرکس ، تیپی‌یه قارشی برملجأ بولور ، هیچ اولمزسه سهانك ایلك آیدینلانیشنه قدر ، هیچ اولمزسه‌قارك ، اولری کومه‌جك درجه‌ده شدتله یاغدیغی بوساعتلرك مروورینه قدر بارینه‌جق بر یر بولور ؛ هرکس استراحت ایدر ، هرکس اویور ، هرکس ، یالکز ـ نوبتچی

نفری ـ اویوماز ؛ اونك نه طیاسی ، نه آتشی ، نه استراحتی واردر ؛ اونك منزوی قلبه‌سی ، آغیر وقبا قاپوطی ، و اونباشیدن آلدیغی تنبیهدن باشقه برشیئی یوقدر .

باقکز شو آشاغی‌یه ، قاردن بم بیاض کسیلمش ، ودرت اوزون صره فنارلرله بتون اطرافی تنویر ایدلمش میدانه ، کنیش وضیادار پنجره‌لرله طونانمش ، شو اسکی ومحتشم سیاه سرایك بیوك قپوسنه طوغری باقکز ؛ باقکز او قلبه‌ده‌کی قاپوطنه صارلمش ، ثابت ومرمردن بر هیکل کبی دیم دیك طوران بیچاره‌یه ؛ او ، برقاچ ساعتدن بری سسز وحرکتسز ، اوراده‌در ؛ آیاقلری قار ایچنده ، تفنکك صغوق دمیرینی طوتان صاغ الی اویوشمشدر ؛ کوزلری ، صانکه اطرافنه یاغان قار دانه‌لرینی صاییورمش کبی ، ثابت ویره متوجهدر . آره‌ده‌صره‌ده‌کوزلری‌قپانیور ، باشی ، خفیفجه ، اوموزلرینه‌طوغرو دوشیوردی ؛ فقط بردنبره ، صمیمی برسسك اخطاریله ، شدتله‌آلنی یوقاری قالدیراراق کوز- لرینی آچیور ، و ، وجدانك بوکوشك وحرکتسز قالمش آنی صانکه تطمین ایتمك ایچون ، اطرافنه اولکندن دها سریع ، ودها متیقظ نظرلر عطف ایدییوردی . باقکز اوکا ؛ هرکسك حتی اك فقیر اولانلرك بیله ، برپارچه‌اوی ، برپارچه آتشی ، برپارچه یتاغی وار ، اونده ، بونلرك هیچ بری یوقدر .

بو فکرلری بن ، کانون ثانینك نهایتنه طوغرو برکیجه ، تام شو میدانده وشو سرایده ، قرق‌نفرله ، قره‌غول بکلدیکم اثناده ، ذهنمده طولاشدیرییوردم . وبو دوشونجه‌لرله ، قپودن برآز اوزاق اولارق ، میدانك قارله طولمش کوچك برقسمنده قیصه‌آدیملرله کزینیوردم . آره‌ده صره‌ده یوقاری‌یه ، ضیادار پنجره‌لره طوغرو ، باشمی چویردیکم زمان ، فلاوطه وکمانلردن مرکب برآهنکك ، وواسع برصالون ایچنده دوران ایدن موزون آیاقلرك حاصل ایتدیکی آغیر برکورولتونك قولاقلریمه قدر کلدیکنی حس ایدییوردم . صکره کنیش بردیوانخانه‌نك ایچنده‌کی

بیوك بللور لامبه‌لره ، مرمر دوشمه اوزرینه سرپیلمش چیچك وازولرینه ، خالیلر ودقه داللریله اورتولمش بولمه دیوارلرینه باقیوردم ؛ بتم ایله قپو آره‌سنده ، غالا آرابه‌لری کیدوب کلیور ، آرابه‌جیلر باغریشیور ، ارککلر وقادینلر صورت متمادیه‌ده اینوب چیقیور ، تهالکله آرابه قاپولرینه قوشولیور ، قپولر حرمتکارانه آچیلور ، اللر تعظیمکارانه تقدیم ایدیلیور . بر البیسه حیشیلدیسی ، بر سوسلی باش کورونمه‌سی ، براحترامکار سلاملامه ، بر ، مزین ومطنطن البیسه ایچنده‌کی خدمتکارلرك دائمی کیدوب کلمسی . . . ایشته ، برکبار آرابه‌سی ایلریلیور ؛ طوریور ، آرابه‌جیلر آشاغی آتیلیور ؛ آرابه‌نك اطرافی احاطه ایدیلیور ؛ اون ال بردن ، مسابقه‌کارانه ، قاپونك طوقاغنه صاریلیور ؛ بختیار برال طوقاغی یاقالیور ؛ قپو آچیلیور ؛ بویونلر ، باشلر ، نظرلر اوزانیور ؛ برباش کورونْدی ، میق میق بر آیاق ، قار کبی بیاض برالدیون ایچنده اوفاجق برال ؛ غلبه‌لق ایچندن بر دیکر ال اوزانه‌راق بوکوچك الی پارماق اوجلریله خفیفجه وقورقاراق طوتیور ؛ – میق میق آیاق یره باصه‌جق ، – یواش ، – دقتله ، – آز دها ، – برآز دها ، کوچك آیاق یره باصیور . اوح ، کوزل آیاق ! برقار ذره‌سنه بیله تماس ایتمیوردی ! فقط البیسه‌نك اتکی ایچرده قالمشدی . فلاکت ! بر شیئه طاقیلمش اوله‌جق ! چابق ، ایکی ، اوچ ، دورت کشی امداده قوشیورسکز : – نره‌یه طاقیلمش ؟ – بورایه – خیر – اورایه – یواش – دقتله – نزاکتله – طور ، طور – هاه ! ایشته . اتك قورتولدی ؛ آرتق آیاقده‌در . نه کوزل سیما ! . اوزاقدن ، کریدن سیر ایدیکز . صایغیسز برشاپقه بوکوزل سیمانك آنجق کوچك برقسمنی کوستریور ؛ برملك سیماسی ! حسود بر فراجه ، بیاض اوموزلری وکوزل یانلری ، حریص نظرلردن صاقلیور ؛ فقط ، فراجه‌نك بوکلوملری ، اشکالی آکلاتیوردی ؛ لاهوتیدرلر ! کوزل مخلوق آغیر آغیر ایلرلیور ، – مانتوسی آتدی – آیاغنی باصاماغه قویدی ، – بر البیسه پارچه‌سی دها ، – کوزدن نهان اولدی . هیهات ! فقط تفکر کوزی ، اونی ، بوکورلتولی صالونلرك

اذواقه بخش اولمش خلق آره‌سنده تعقیب ایدییوردی ؛ قیمتلی طاشلر وقامليالرله سوسلنمش بتون دیکر کوزل باشلر آره‌سنده ، تفکر کوزی ، اونك صاچلرینی واونك چیچکلرینی کورور ؛ و ، بربرینی آرایان ، طاتلی برحیله‌کارلقله بربرینه قاچان ، طاتلی برجسارتله قارشولاشان ، و ، طاتلی تسلیمیتلرله کیزلی صیقمه‌لرك تسخیرکار جاذبه‌سیله ، پارلدایان ، المناك اولان ، نیاز ایدن ، رد ایدن ، وعد ایدن ، تجزیه ایدن ، مساعده ایدن ، وسمایه یوکسلن نظرلرك بوسوکیلی محاربه‌سی آره‌سنده ، دانسك سریع دورلری اثناسنده اونك بتون حرکاتنی تعقیب ایدر .

— حالبوکه او ، زواللی نفر ، الآن اوراده ، صوغوغه ، قاره معروض ، يالکز ، سسز ، اونودولمش ، امیددن وراحتدن محروم بکلیور . بوقاروده ، موسیقه‌لر ، دانسلر ، قهقهه‌لر ، چیلغینلقلرله حیاتك اك طاتلی والك شدید اذواق وسروری ایچنده غشی اولیورلر ؛ او ایسه ، بويالکزلق وقرانلق ایچنده ، تپه‌سنده قایناشان بوکورولتولی اکلنتی‌یه تحمل ایدییور ، وبو ذوق وصفايی ، بیچاره قلبنك یورغون انینلری آره‌سنده ، کندی نسیان کدر ناکیله مقایسه ایدییوردی . او ، بوسویملی یوزلرك ، بوکوزل انسانلرك ، بونظرلرك ، بوتبسملرك آجیسنی چکمکه محکوم ایدی ؛ او ، يالکز ، کندی سودکلرندن اوزاق ، کندیسنه تبسم ایده‌جك برقادین سیماسندن ، صیقه‌جق کوچك بردوست الندن محروم ایدی ؛ فقط ، بلکه‌ده ، برزمانلر اونك‌ده روحنی عشق ایله تتره‌تمش ایکی عفیف کوزله بردمت قره صاچی ، قلبنك اك کیزلی برینده صاقلیوردی ! اوح ، بوسوسلی وحیچکلی باشلر آره‌سنده ، او ، سوکیلیسنك زینتسز وقاملیاسز باشنی کورییور ودوشونیوردی !

— اونباشی .

— افندم . (امر ایدیکز) .

— نوبتجی نفری کیمدر ؛

— فلان .

— بیچ .

قلبم سویله‌مشــدی : برعجمی‌در . زواللی عجمی ! آلایه کله‌لی هنوز برقاچ کون اولدی ، وبو یکی حیاتك تأثیریله الآن سرسم برحالده بولونیور . باشـیله قلبی ، حالا اونده ، آناسنك‌یانده ، واولکی‌ساکن‌حیات ایچنده‌ایدی؛عودت‌فکری ، ذهندن بیله کچمیور ، بوسعادت اوقدر اوزاقده ایدی ! آلایده حالا دوستلری یوقدر ؛ حالا ، اسکی نفرلرك استهزالرینی ، ضبط وربطك اك کدرلیلری اولان ایلك صـیقینتیلرینی چکیور ؛ نه بردوست سسی ، نه برمشفق سـوز ، نه برتبسم وار ؛ دائما تهدیدلر ، قبا سوزلر ، سرت چهره‌لر . اوراده کچـه‌جك بر ایکنجی ساعتدن صکره ، یورغون ، ایصلاق ، طوکمش ، اویقوسز بورایه کله‌جك ، و ، دیکلنمك ایچون قوری برکره‌وه‌تدن باشقه برشی بوله‌میه‌جق ، اویقوسی کسـیك وزحمتلی اوله‌جق ، وصوکنده ، یا یوزینه آتیله‌جق برآووچ قارله ، ویا باجاقلرینه ایندیریله‌جك برصـوپا ایله اویانه‌جق . نه الیسه‌لرینی قوروتمق ایچـون برپارچه اتش ، نه بردامله شراب ، نه برآز توتون وار ، وبلکه ... ، صـاتون آله‌جق برپاره‌سی‌ده یوقدر . یمین ایدرم‌که او ، بواثناده بیـوك برصیقنتی ایچنده‌در . بو موسیقه وبو اکلنتی اونی فنا ایدییور . بونی آکلامق ، کیدوب کندیسنی کورمك ایسـترم .... فقط خیر ... اوح نیچون خـیر ! اوت ، بالعکس ، اونی کورمك ایسترم ؛ کیدییورم ؛ نیچون کیتمیه‌یم ؟ اوح باقایم نه حالده‌در ! کیده‌جکم .

ویورودم . قلبه‌نك اوکندن کچدم ؛ ایچری‌یه باقدم ، قراکلق ایدی ؛ یوزینی کوره‌مدم . آرقه طرفه کچدم ، برآز توقف ایتدم ، ودوشوندم : ـ انسان شدید برحسك ، کدر ویا مسرت اولسون ، تحت تأثیرنده بولندیغی اثناده ، اوزون بر سکوتدن صـکره تلفظ ایدیله‌جك سوزك ، بوحس بردنبره افشـا ایتمه‌سی قابل دکلدر . تجربه ایده‌لم . ـ قلبه‌یه یاقلاشدم ، واوکنده طوردم . نوبتجی بی حس

ایتــدی ، قیمیلداندی ، وقیویه قدر ایلرله‌دی . بن اونك یوزینی کورمیوردم ؛ اوبنی کورمیوردی . ساخته برلاقیدلقله سوردم :

— اوشویورمیسك ؟

برآز تردد ایتدی وصکره : ـ خیر افندم ـ

یتر : بوصداده خفیف برتیتره‌مه واردی ؛ شبهه یوق ؛ آلدانمامشــدم ؛ قلبی کشف ایتمشدم .

— هیچمی اوشومیورسك ؟

— خیر ـ براز ـ معلوماً ... اوقدر دکل .. شویله .

زواللی ، حالبوکه طوکیوردی . بوقهرمان دلیقانلی بکا طوکدیغنی سویلرســه نظامسز برحرکتده بولنمش اوله‌جغنی ظن ایدییوردی . اونك بوجوابی اوقدر خوشمه کیتدی ، ـ زواللی کنج . اوح ، اوزمانلرده ، تفرله ضابط آره‌سنده‌کی افتراقدن بکا کیمسه بحث ایتمــون ؛ قلبك ؛ شاعقه کبی سیرمه شیریدلری یوقدر ! یاربم ، قانی یورکلیلر نصــل یاپیور ؛ انسان طاشدن اولسه بویله بر افتراقه تحمل ایده‌مز . بونکله برابر ، زاهد برتسـلیتجی صفتیله بورایه کلدیکمی آکلاتمقسزین ایکی اوچ دوست سوزیله روحنی تقویه ایتمه‌دن کندیسنی ترك ایتمك ایستمیه‌رك ، براز اوزاقلاشدقدن صکره دیدم‌که :

— بوراده دها نه‌قدر بکلیه‌جکسك ؟

ـ . بیلمیورم ، ملازم افنــدی .... شو یقینده‌کی ساعت ایشــیدلیور . . . موسیقه وارده ..

— اوت ؛ فی‌الحقیقه ، بوراده ، بو ســاعتده ، بوهوا ایله بکله‌مك خوشــه کیده‌جك برشی‌دکلدر ؛ طبیعی . فقط ، نه‌یاپارسك ، بزم صنعت ... بتون بویله‌در : ایشی ، اولدیغی کبی‌قبول ایتملی‌یز . بوبرشی دکلدر ، قوزوم ؛ محاربه‌ده‌کی‌صیقینتیلری کورملی . اوزمان‌مسئله دکیشیر ؛ تجربه‌ایتدیکك زمان سن‌ده‌قناعت کتیره‌جکسك .

مثلا ، ایلری قره‌غوللرده ایکن ، قراکاق براورمانده ، الیسه‌دن ودریدن کچه‌رك انسانی هلاك ایدن او قامچیلایجی یاغمورلردن برینك آلتنده ، یالکز ، ترك ایدلمش ، و ، بروننك برقاریش ایلروسی کورولمدیکی حالده ، ینه اوراده ، هر دقیقه اوستمزه آتیلمسنه انتظار ایدیلن ایلروده‌کی دشمنك قارشوسنده ، متین ، دوکمه قالب کبی دیم دیك ، کوز آچیق ، قولاق کیریشده ، بکلمه‌مك ایجاب ایدر ؛ واوراده کچن بتون برکیجه‌دن صکره ، آلایك اردوکاهنه عودت ایدیلیرده ، ییه‌جك برشی ، یتاجق بریر بولنماز ؛ ویاخود ، چامور اوستنده ، طاش اوستنده ، ویا ایصلاق برچنلك ایچنده یاتمق لازمکلیر ؛ ایشته ، اصل اوزمان حیات کوجدر ! شمدی برشی دکل . حالبوکه ایشته ، صیقنتی وتهلکه ایله طولو اولان بوحیاته‌ده ، ابی نفرلر ، خلوص قلب ایله تحمل ایدرك ، اصلا شکایت ایتمزلر ، و ، اویقو اویویه‌بیلدکلری زمان ، نه اعلا ؛ اویویامدقلری زمان ، صبر ؛ اکلك اولورسه ، یاشاسین اکلك ، اولمزسه ، اه کریم ، اوکون اوروجله کچیشدیریلیر ، وبوندن کیمسه شکایت ایتمز . بیلیرمیسك نیچون ؟ زیرا دوست آره‌سنده قهرمان ارقداشلر آره‌سنده یاشادقلرینی ، کندی وظیفه‌لرینی یاپدقلرینی ، دوغدقلری ، بیودکلری مملکت ایچون ، کندی عائله‌لرینك ، کندی اولرینك ، کندی دوستلرینك و ، ... کندی سوکیلیلرینك تأمین استراحتی ایچون ، بودنیاده اك عزیز واك مقدس بیلدیکمز بتون بوشیلر ایچون عسکرلك ایتدکلرینی بیلیرلر ؛ آکلیورمیسك ؟ حالبوکه ، بوقهرمان عسکرلر ، وظیفه‌لرینی یاپمش اولمق تسلیسندن بشقه برمکافات آرامازلر ؛ اوت ، باشقه برشی ایسته‌مزلر . باق شو آشاغی‌یه ، یاز بانیولرینك اولدیغی طرفه ، قاچ عسکری ، بوغولمق اوزره بولنان قاچ بیچاره‌یی دره‌دن چیقاردیلر . پك اعلا ، هیچ طانیمدقلری کیمسه‌لرك حیاتنی قورتارمق ایچون تهلکه‌یه آتیلمش اولان بوعسکرلر ، اوجنده نه قزاندیلر ؟ هیچ ؛ یعنی‌پك‌چوق ؛ تخلیص ایتدکلری آدملرك منتدارلغیله ، یاپدقلری ابی حرکتك تسلی وجدانیسنه نائل اولدیلر ، وبو ، مرد اولان برانسان ایچون کافیدر . یا ، اشقیا ایله‌چاریشان ،

حدود بشنده طولاشان عسکرلر ؟ هرکون بری قربان کیدر ؟ اونك ئولدیکنی کیم اوکره‌نیر ؟ اونك آدینی ، کندی اوخلقندن بشـقه کیم تخطر ایدر ؟ بونکله برابر ، بوعسکرلر ، اوطاغلرده ، او اورمانلرده ، او اوچوروملر آره‌سنده ، بو زحمتلی حیاتی ، سوه سوه سـورمکده دوام ایدرلر . نیچون ؟ چـونکه کندی وظیفه‌لرینی یاپدقلرینی بیلیرلر . یا ژاندارمه‌لر ، اوبیچاره عسـکرلر ، اوزرلرینه پوصودن آتش ایدن حدودلر آره‌سـنده کیجه‌لری ایکیشر ایکیشر طولاشان ژاندارمه‌لرده چوق صیقنتیلی برحیات سـورمیورلرمی ؟ ینه باق ، وظیفـه‌لرینی نصل خلوص قلب ایله یاپارلر . نوبتجی‌لرده بویله‌در ؟ هیـچ فرق یوق . اونلری ، بویله کیجه‌لر اثناسنده ، قاپوطلرینه صارلمش ، قلبه‌نك ایچنه صوقولمش ، حرکتسز سسسز طوران زواللی نوبتجیلری ، کیم دوشونور ؟ کیمسه . بونکله برابر نوبتجی ینه ، اوراده ، کندی یرنده متین ، شـکایتسز وحس نیتـله بکلمه‌لی لازمدر . نوبتجی دوشونملی‌که : ــ هرکس اویقوده ، یالکز بن آیاقده‌یم ، فقط هرکسـك اویقوسنی بن تأمین ایدییورم ، نوبتجیلر اولماسه قورقودن کیمسـه اویویامازدی ؛ بنم کوچك قلبم اك واسع سرایلری محافظه ایدییور ، هرزه‌ده شرقی سویلنیر ، موسیقه چالنیر ، کورولتی ایدیلیرسه حضور وراحتله ایدیلیر ، چونکه بن ، هرکس ایچون ، سکوت ایدییورم ، باقیورم ، ودیکلیورم ؛ بنم قبا یغمورلغم ، بالویه کیدن قادینلرك اینك وقطیفه لیسه‌لرینی حمایه ایدر ؛ بوقراکلق اوضیابی ، بنم سکوتم اوموسیقه سسلرینی حمایه ایدر .

بوحقیقتلرك تولید ایتدیکی حس ، هیچ دوشونولیه‌ن ، وچوق کیشینك اصلا دوشونمه‌مش اولدیغی ، وفقط هرکسك قلبنده وروحنده دائما بر طوتماسی ایجاب ایدن بوحس ، نفرء تسـلی ویرملی ، ونفر آکلاملی‌که ، فداکارلق وفضیلتلرینك اك بیوك مکافاتی بوحسلرده مندمجدر . طوغرو دکلمی ؟

ــ اوت ، اوت افندم .

سس تتره‌مشدی ؛ قلبندن کلیوردی ، وتام بوغازینك اورته‌سنده بر مانعه تصادف ایتمشدی ؛ بونك فرقه واردم ، ودوام ایتدم :

— وبش سنه‌دن صکره ، بش اوزون سنه‌دن صکره بتون کونلر ، بتون ساعتلر ، بتون دقیقه‌لر اثناسنده ، کندی اراده‌سی ، کندی آرزولری ، کندی سوکیلری ، کندی عادتلری ، کندی دوشونجه‌لری فدا ایدلدکدن ، بتون هرشی ، کندی وظیفه‌سنه ، کندی بایراغنه ، بالذات کندیمزدن ، کندی حیاتمزدن ، دنیاده هرشیدن دها عزیز طانیمقلغمز لازمکلن بواوچ کوزل رنکه ، هرشی قربان ایدلدکدن صکره ، بوطرزده کچمش برسنه‌لك بر خدمتدن صکره ، مملکت سکا دیرکه : شمدی آرتق یتر ، وظیفه‌کی یاپدك ، حیاتمی وشرفمی مدافعه ایتدیکك اوتفنکی بکا اعاده ایت وکوینه کیت . والده‌ك سنی بکلر ، همشیره‌لرك سکا قاووشمق ایسترلر ، صکره بشقه برقادین دها وارکه ، اقشاملری پنجره‌یه کلیر ، وسنك کری دونه‌جکك یولك تا نهایتنه باقار . اوح ، ایشته اوزمان ، امین اول اوغلوم ، عسکرلك وظیفه‌سنی حقیله یاپمش اولمق قناعتیله ، اختیار والده‌ك قوللری آره‌سنه آتیلمق ؛ تفنکدن ناصرلاشان برال ایله ، وآچیق آلین ایله بوفقیر طامه قاووشمق ، امین اولکه ، دنیاده امثالی بولنمیان برسعادتدر . بویله دکلمی ؟

— ... ملازم افندی .

— و ، عودت ایدلدکدن صکره ، اقشاملری ، اوك اوکنده کوزل برمهتابده ، اسکی اویونلره تکرار باشلانیر ؛ اوح ، بو اویونلری نه‌قدر سورز . دکلمی ؟

جواب ویرمیوردی .

— سویله ، اوت‌می ، خیرمی ؟

— اوح ، اوت ! اوت !

زواللی نفر ، بوسوزلری ، تعریف ایده‌میه‌جکم ، وفقط هنوز شمدی سویله‌مش کبی حالا روحمده طنین انداز اولان برطرز ایله تلفظ ایلدی .

— اوح ، اوت ، ملازم افندی ، نه کوزل سویلیورسك ، اوت ... ! ...

بیلیرمیسکز نیچون طیقاندی ؟ چونکه متأثر اولدیغندن ، آنجق بنم آکلادیغم برحرمت وهیجان ایله ، بنم پدرانه سوزلرمك حاصل ایتدیکی برحس متداری ایله حرکته کلەرك ، زواللی دلیقانلی ، بنم ضابط اولدیغمی وکندیسنك بیچاره برعجمی‌نفری اولدیغنی ، برآن ایچون اونوته‌راق ، برالی‌یکا طوغرو اوزاتمشدی ؛ فقط ، صکره فرقنه واراراق بردن بره کری‌یه چکدی ؛ الیه قاپوطمك قولنه برآز طوقونمشدی .

— نه ! دییه باغیردم .

صیقیلدی ، محجوب اولدی ، وبیان معذرت ایچون آکلایەمدیغم برقاچ سوز میرلداندقدن صکره قلبەنك ایچروسنه طوغرو چکیلدی . کوجلکله نفس آلدیغنی حس ایتدم ؛ بلکه آغلیوردی .

فوق‌العاده متأثر اولاراق اورادن آیرلدم . کندیمی اوقدر ممنون ومسعود حس ایدییوردم‌که ! یوقاری‌یه ، ضیادار پنجرەلره باقدم ؛ برمدت ایچون ترك ایتدیکم اوموسیقه‌یی تکراردیکله‌مکه باشلادم ؛ فکرمله تکرار اوصالونه‌کیردم ... بتون اورادەکی انسانلر صولوق ورنکسز ایدی .

دوشوندم‌که ، بنم حس ایتدیکم ذوق معنوی ، بونلرك ذوق مادیلرینه نسبتاً نه قدر دها عالی ایدی ..

س . ب .

اسكى توركلرده طبيعت واخلاق

اوروپاليلر حيات سعى ومدنيته يك چابوق آتيلمغه مجبور اولديلر ؛ محيط ارضيلرينك عدم وسعت وكفايه‌سى اوزون مدت كوچه‌به وبدوى بر حالده امرار أوقات ايله‌ملرينه مانع اولدى . بناءً عليه ، كوندن كونه شـو صيق و دار محيط داخلنده تزايد وتكثر ايدن خلق ، تعدد وَتوسع ايده‌ن احتياج هر فردى جدال حيات ومعيشته كوكس كرمه‌يه ؛ اوته‌يه برى‌يه آتيلمغه ، قوشمغه مجبور ايتدى. بوسعى دائمى‌نك نتيجه‌سى اولاراق كرك كنديلرى ، كرك محيطلرى يك چابوق ترقى‌يه يوز طوتدى . عين زمانده أقوام‌مدنيه آراسنده احراز موقع ايله‌ين ايران وچين أقوام وَحكوماتنك‌ده محيطى واسـع وترقى‌يه يك مساعد ايدى . نيته‌كيم اونلرده آوروپاليلر كى ترقى وَتجدده يك كيجكمه‌ديلر .

توركلره كلنجه: بوسبوتون ايصسز وَقوراق محيطات‌غيرمساعده‌ده‌ياشايورلردى. شرقده بحر محيطدن،غربده قارپات داغلرى،بحرسياه وَبالطقه قدر نامتناهى بوش صحرالر ، ياخودده بحر منجمده منصب اولان فائده‌سز نهرلر .. شو قريق قريبق شيلرله حيات تجارت وترقى‌يه آتلمق طبيعتيله عديم‌الامكاندى؛ چونكه أقوام سائره ايله تأمين مناسبات ايده‌جك بر واسطهٔ ارتباط وَمناقله بيله يوقدى ...

توركلر، آنجاق كوچه‌به برمعيشت مزعجه ايله امرار اوقات ايله‌آت سودى ، قايماق، ياغ كبى‌شيلردن استفاده ايده‌بيليورلردى. يعنى بوتون ثروت موجوده‌لرى،

مدينهٔ منورهده تأسيسنه همت اولنان اسلام دار الفنوننك وضع اساس رسمى منعقد
اولدقده محترم عبدالعزيز چاويش افندى طرفندن نطق قرائتى

«استقلال عثمانى» نك سنهٔ دوريه سى شنلكارى مراسمى ـ هيئت اجتماعيه نك حربيه نظارتندن مفارقتى

اسلام دارالمعونه‌نك وضع اساس رسمی معاشب مفتی ناده جانبندن نطق اوقونمسی

استقلال عثمانی شنلکلری مناظرندن ـ هیئت اجتماعیه‌نك حربیه نظارتی قپوسندن چیقیشی

استقلال عثمانی شنلکلری - هیئت حسانیه خطاباً باب‌عالی اوکنده داخلیه ناظر محترمی طلعت بك ایراد نطق ایدرکن

استقلال عثمانی شهیدلری نعش امامی اوکده دفن ارادی

تراکیاده بلغارلرک اتباع ایتدیکی فاجعه‌لردن تخریب ایدلمش بر کوی

اسباب تعیشلری اغنام وَسائره کبی جانلی حیوانلردن عبارت ایدی . بدوی بر حیات کچیرملکده مشکل ... حیوانات اهلیه‌لرینك اعاشه وَ رعیی ایچون مواسم مختلفه‌ده تبدیل مکان ایتمه‌یه مجبورایدیلر ؛ هرموسمی باشقه برقطعهٔ ارضیه‌ده مثلا، ایلك بهارده اورال داغلری اتکلرنده بولونان تورکلر ، قیش موسمنك حلول بارديله سيردريايه ؛ اوبی، ارتیش بوینده‌کیلرده تیانشان طاغلری وَتاریم نهری سواحلنه کوچمك مجبوریت الیمه‌سنده ایدیلر. ایشته بو وَبونلره مماثل سوائق مؤثرهٔ معیشت تورکلری بر نقطه‌ده ، بر محلده توطن ایده‌رك شهروَبلده تأسیس واحداثندن منع ایدییوردی . حتی بعض تورك قاآنلری شونتیجه‌سز حیات دربدرانه‌نك ترقی وتمدنله قابل توفیق اولامایاجغنی تقدیر ایده‌رك پك چوق چالیشدیلرسه‌ده مع التأسف، هیچ بر نتیجهٔ مثمره‌یه دسترس اولامادیلر .

تورکلر ، معارفك نشر وَتعمیمی ایچون ازمنهٔ مختلفه‌ده کندیلرینه مخصوص اولمق اوزره برطاقم خطوط وحروف ایجاد ایتدیلر؛ بعض‌قا آنلر دها ایلری‌یه واراراق علمی ، ادبی ، شبیلرده شروع ایتدیلرسه‌ده بونلرك حیاتی پك وها ایده‌مه‌مشدر. مدنیتك ترقی وتکاملی ایچون آثار اسلافی محافظه خصوصنده بر سد آهنین تشکیل ایدن شهر وبنالر آلتنده ادامهٔ موجودیته قدرتیاب اولان شبلر ، تورکلرك سرت برروزکار سیلله‌سیله برهوا اوله‌بیله‌جك چادرلرنده ادامهٔ حیات ایده‌مزدی وایده‌مه‌مشدر .

تورکلرك بدویلك حیاتی التزام ایتمه‌لرینه ایکنجی بر سائق مؤثرده محیط اراضیلرینك زراعت وفلاحته موافق اولامایاجق درجه‌ده چوراق وقوراق اولماسی ایدی. زراعت وفلاحته مساعد اراضیٔ منته بولان تورکلردرحال اکین اکرلر؛ بیچه‌ر ودیکرلرینه نسبتله برحیات مصفا امرار ایده‌رلردی ، نته کیم اورال وَ وولغا طرفلرنده‌کی بلغارتورکلری ؛ کاشغرجهتلرنده‌کی اویغورتورکلری زراعت‌وفلاحته مساعد اراضی بولنله درحال کوچه‌به حیاتی براقاراق اکنجیلکه وبوصورتله

د . س . ٥٠ - ٦

تجارته سلوك ایتدیلر ؛ وبناءً علیه، دیکر ملتداشـلرندن دها اول بر حیات مدنیه تأسیسنه موفق اولدیلر . یوقسه ، علم ، معارف ومدنیته برقابلیت خارق‌العاده‌لری اولان قبائل اترا کك بدوی وخانه بردوش برحالده یشـایشلری البتده کندی ید اختیارلرنده دکل ایدی .

بونکله برابر تورکلر ، هرنه‌قدر کوچه‌به وبدوی بر حیات کچیریوردیلرسه‌ده آثارمدنیه‌دن بوسـبوتون محروم ومهجور دکل ایدیلر . ترقی ، وتمدن جمله‌سندن اولارق ملی أدبیاتلری ، مدنی قوملرده بولونمایان حلمیت و فضائل اخلاقیه‌یی مصور عوام أدبیاتی، کندیلرینه مخصوص الف ـ بالری، یازیلری واردی. ملیت، وطنه محبت، بویوکلره اطاعت حسی پك مکمل ایدی . خلاصه تورکلر ، بدویلك نامی آلتنده مدنی بر حیات کچیریورلردی .

تورکلر ، حسن طبیعت وَبکارت اخلاقیه‌لری ایله عالم انسـانیتك أك مهم وَمحترم برموقع بالاتریغنی احراز ایله‌مشلردر .

تورکلر ، خلقةً بهادر وَجنکجو؛ فطرةً قوی ومتین ؛ شکلاً جسماً هرایشه مستعددرلر . تورکلرده فوق‌العاده برحس وَحرص تفوق اولدیغی حالده ، أك کوچوك برنقطه‌ده بیله‌عزت نفسلرینی محافظه‌ایتمك شرطیله ، حلیم ، سلیم وَآلچاق کوکلی‌درلر ؛ دائما محویت وَتواضع کوسته‌ریرلر .

تورکلرك ، بقای نامنی تقدیرلرله تاریخك صحائف احتشامنده تثبیت وَ ادامه ایده‌ن‌شی، خلقةً وَبلا استثنامتخلق اولدقلری‌صولت‌بهادرانه‌لری، قهرمانلقلری‌در. تورکلرك ، طبیعت وَاخلاق اوزرنده محیطلك‌ده بویوك برتأثیری اولمش‌در . یعنی، اونلرك اوقدرت فاطره‌دن أك چوق فیضیاب اولان محیط صـاف وَ ماکرلری ، کندیلرینه جدیت ومتانتی عادتا موجودیتلریله توأم اولاراق تلقین ایتمش وَحیله ، دسیسه کبی شیئلره مراجعته اصلا احتیاج حس ایتدیرمه‌مشدر .

ادوار قبل‌التاریخیه‌ده جنك ، محاربه ، نهب وغارت عادتا برمودا حکمنده

ایدی . هرقوم بقای موجودیت حیاتیه‌سنی یالکز أقوام سائره‌نك محونده ، قومشو بولنان قبیله‌لرك انقراض وَاضمحلالنده آرار ؛ وَبوصورتله تأمین موجودیت ایله‌یه‌جکنی امید ایده‌ردی . بویله برزمانده ، جنك وجدال ایله تأمین موجودیتك قابل اولاجغی پك رعنا تقدیر ایده‌ن تورکلرده ، بالطبع سلاحلرینه صارلمقله ، قومشو قبیله‌لری مغلوب ایتمکله موجودیتلرینی محافظه ایتمشلردر .

تورکلرده ، محاربه‌یه ، جنك ووغایه قارشی فطرتاً صارصلیمار برمحبت ، برانجذاب قلبی واردر . دها بدایتده وفات ایده‌نلرینك تذکار نام وشانه دلیل اولمق اوزره ، حیاتنده قاچ آدم اولدیرمش ایسه مزارینك اوستنه اوقادار طاش قویارلر وَیاخود میدان محاربانده ابراز ایله‌دکلری شجاعت وهممات قهرمانانه‌یی یازارلردی . محاربه‌ده ، رجعت ایده‌نلر درحال اعدام وَأحل موعودیله اولمك‌ده مکروه عد ایدیلیردی . « ساسانغ ، جه‌جه‌ن » نام مورخ تورکلره عائد یازمش اولدیغی بر أثر قیمتدارنده تورکلرك سجیهٔ ملیه‌لرندن بحث ایده‌رکن « انسان أونده دوغار ؛ محاربه‌ده أولور . » دیه‌ن تورکلرله محاربه‌یه کیریشمه‌نك نه‌قدار بوش ونتیجه‌سز برشی اولدیغنی سویله‌یورکه ، تورکلرك محاربه خصوصنده نه‌درجه‌یه قادار متین برآرزی ملیلری اولدیغنی کوسته‌ریر [۱] .

تورکلر ، مصالحه أثناسنده پك متواضع ، پك ملتفت ، پك لطفکار اولدقلری حالده ، أثنای محاربه‌ده پك خشین درلر . برعرب شاعری تورکلره عائد یازمش اولدیغی برشعرنده :

.... قوم اذا قوبلوا کانوا ملائکة

[۱] شو مناسبتله « تورکلر اولدیریلیر . فقط مغلوب اولماز ! . . . . » دیه‌ن ناپولیون بون‌آپارت له « عهده‌مه حواله ایدیلن یارم میلیون تورك عسکریله ، بوتون آوروپایی مغلوب ایده‌رم . » دیه‌ن روس جنرالی مشهور جورنایق . دشمنم اولسه بیله سلاملامایی بر وظیفهٔ ملیه عد ایده‌رم .

وان هم قوتلوا کانوا عفاریتا [۱]

دیمکدن کندینی آلامامشدر .

مورخین مشهورهٔ عربدن « جاحظ » ده تورکلرك طبیعت واخلاق ملیه‌لریندن بحث ایده‌رکن: « ـ تورکلر، فطرتاً محاربه ایچون یارادیلمش جنکجو برقومدرلر. اونلر ایچون محاربه‌ده دشمن عسکرینی احاطه ومغلوب ایتمك ـ حله آت اوستنده اولورسه ـ الندهکی کاغد پارچه‌سنی ایسته‌دیکی طرفه چویرمکده هیچ برمشکلات چکمه‌ین برکاتب کبی ، دشمنلرینی پك قولایلقله ایسته‌دکلری کبی مغلوب ایده‌رلر. دشمنی ، پك آز زمانده یوك ایکی کبی دیدمك ، تورکلر ایچون اك قولای شیلردندر .

علوی وقدسی براخلاق فطریه ایله متصف اولان تورکلر ، محاربه‌ده فرصت کوزه‌تمه‌زلر ؛ حیله ودسیسهٔ خسیسه‌یه مراجعت ایتمه‌زلر . نفاق وشقاق ، تملق ونمامت ؛ کذب وریا ، تجسس وغیبت کبی اخلاق مذمومه تورکلردن پك اوزاقده قالیر . اونلر ، غالبده اولسه‌لر ، مغلوبده اولسه‌لر ، دائما جدیتی الدن براقمازلر.

خلاصه ، ادوار مختلفه‌ده متعدد محاربه‌لره معروض قالدیغی حالده محاربه‌دن، قورشوندن بیقمامش چکنمه‌مش برملت وارسه اوده تورکلردر . وینه هیچ برمحاربه‌ده مغلوبیت حولهٔ شین وضررینی یوکله‌نمه‌مش برقوم وارسه اونلرده ، یالکز ودائما تورکلردر . » دیبور .

[۱] معناسی : « طبیعت واخلاقلریله ، مقابله ومصالحه زماننده ملائکه قادار ساکن اولان تورك قوی ، أثنای محاربه‌ده عفریت کبی انصافسزدرلر . »
یوقاریده‌کی بیتك باش بیتیده شوصورتله باشلار :
وفتیة من کماة الترك ما ترکت
لرعد کباتهم صوتا ولا صیتا
معناسی : « رؤسای اترا کك ، محاربه‌ده‌کی صولت دلیرانه‌لری أثناسنده دشمنه هجوم ایدرکن آغزلرندن فیرلایان صیحهٔ ولوله‌دار، اك مدهش برکوك کورله‌مه‌سندن دهاغوف ودها هول انکیزدر . »

ـ توركلرك دين ، عرف وعادات وقانونلرى ـ

ادوار قبل التاريخيه‌ده بيله توركلرك ، كنديلرينه مخصوص ساده ابتدائى اعتقادات دينيه‌لرى واردى : ارضى ، سمائى ، وبوتون عوالم و موجوداتى بشريته مشفق بر «اله» كبى تلقى وايمان ايده‌رلردى . طوپراق صو ، اوت ، آغاج ، تيمور كبى مواده قارشى فوق‌العاده حرمت وتعظيم ايده‌رلر . مشاغل مختلفهٔ بشريه‌نك همان‌ا كثرنده برموقع قبول بولان ده‌ميره ، اڭ چوق محاربه اثناسنده بك يارارلنى كورلديكى ايچون فوق‌العاده تعظيم ايده‌رلر ؛ وا كثريتله ده‌ميرى اسم‌خاص اولاراق استعمال ايده‌رلردى [١] .

وفات ايده‌نلرك روحنه اتحاف ايله قربان كسمك .. حقلرنده بر علامت يأس اولمق اوزره ماتم طوتمق .. تذكار نامنى اخطار ايچون قبرلره بر ده‌ر طاش وضع ايتمك . . خصوصيله متوفانك همات مشكوره‌سنى صره‌سيله سنك مزارينه كتابه شكلنده حك وترسيم ايتمك اڭ‌زياده مراعات ايديله‌جك عادات قديمه ومرعيه‌لرندن ايدى .

توركلر ـ يوقاروده‌ده عرض ايتديكمز وجهله ـ محاربه‌يى تقديس وتبجيل وَآتجاق محاربه وصولت‌دليرانه ايله محافظهٔ‌مليت وَادامهٔ موجوديت‌ايده‌بيله‌جكلرينه ، براطمئنان متين‌ايله ايمان ايده‌رلردى . حتى ، محاربه‌لرى‌اولماديغى زمانده ، بو اعتقاد ملى‌يى محافظه ايتمك امليله برچوق كنجلر چين وايران حكومتلرينه التجا ايده‌رك فدائى يازيلورلر ؛ وبو صورتله ـ يالكز بو اعتقاد ملى‌يى احيا ايتمك مقصديله ـ چين وايران مظفرياتى حسابنه افناى حيات ايده‌رلردى .

توركلرده تعصبات دينيه ومذهبيه كبى مؤثرلرك هيچ برموقع قبولى اولماديغى جهتله نه كندى هم عرقلرينه ونه‌ده اقوام‌سائره‌يه قارشى بركين وعداوت روحانيه بسله‌مه‌زلردى .

---

[١] تيمور خان ، تيمور باى ، تيمور جان كبى اسماء خاصه‌لر پك رعنا بر مثال تشكيل ايده‌رلر .

تورکلرك ، عمومیت اعتباریله پك ساده ومطلق بر طاقم احکام قانونیه‌لری واردی . قانونه اطاعت خصوصنده مساوات تامه‌یه رعایت ایدیلیر؛ وبر پادشاهه ویریله‌ن حقوق بشریه‌دن ، عین درجه‌ده اولمق اوزره بر چوبان‌ده استفاده ایده‌ردی: فتنه‌جیلك .. خیانت.. مخدراته‌تعرض، جرائم ترهیبیه‌دن عد ایدیله‌رەك جزای‌اعدامی موجب ایدی. سارقلر، آشیردقلری شیئك اون مثلی تأدیه‌وتضمینه مجبور ویری جرح ایده‌ن ، عین عضویتك جرحیله تجزیه ایدیلیردی . باکره قزلر ، کفوی اولمق اوزره برکنجی انتخاب ایله زوجیتنی قبول ایتدیکی تقدیرده أبوینی مداخله وممانعت ایده‌مه‌زدی .

تورکلر « آقا » لرك ریاستی آلتنده بر طاقم کوچوجك جمیتلر ایله اداره اولونیرلردی . کوچوك بویوك ، زنکین فقیر هرکس آقایه اطاعت ایتمه‌یه مجبور ایدی . آقا وجمیت ، قانونك واسطهٔ انفاذیه واجرائیه‌سی ایدی .

تورکلرده نسل قارده‌شلغندن باشقه برده « قان قارده‌شلغی » واردی‌که بو ، هیئت اجتماعیه‌لرنده دها مهم برموقعی حائزدی [١] .

قان‌قارده‌شلغی ایچون، طرفینك تورك‌اولماسی کفایت ایده‌ردی : قان‌قارده‌شی اولاجق آدملر – ایکی – قوللرینك برنقطه‌سندن برقاچ داملە قان چیقارارق‌سونه قاریشدیریرلر : وشاهدلرك حضورنده متساویاً قانلی سوتی ایچه‌رەك قان قارده‌شی اولورلردی .

قان قارده‌شلغی ، طرفینه برطاقم وظیفهٔ سلبیه وایجابیه تحمیل ایتدیکی جهتله نسل قرابتندن دها مهم برموقعی واردی . قان قارده‌شی اولان ایکی آدم ، صوك دقیقهٔ حیاتیه‌سنه قادار یکدیکرینه قارشی صلح‌ومحبت برورده ایتمه‌یه مجبور توتیلور وَنسل قارده‌شنك استفاده ایتدیکی احکامدن تماماً مستفید اولوردی .

تورکلرده ، وراثت وَتقسیم میراث – بوکونکی تقسیماته نسبتله – بوسبوتون باشقه ایدی . یعنی بر پدر بوتون موجوداتی چوجوقلرینك یا أك بهادروَقوتلیسنه

[١] عثمانلی تورکلرینك، آناطولی‌کنجلری آره‌سنده‌ده‌قان قارده‌شلغی الآن‌وار ایسه‌ده، پك اوقادار مرعی‌الاحکام دکلدر .

ويا خود أڭ كوچوك اوغلنه ويرير ؛ ديكرلرى‌يك جزئى برمقدارده حصهٔ ارثيه‌دن منفعتياب اولوردى . فقط يك‌ده عادلانه اولمايان بوتقسيم ميراث ، ورثه آراسنده برچوق صيزلتيلره ، حتى قانلى قتاللره سببيت ويريردى . اموال موروثه‌دن حصه ياب اولامايان ورثه طبيعتيله عدم خوشنودى كوسته‌ريرلر ؛ وچوق دفعه خانمانلرينى‌ده ترك ايده‌رك باشقه طرفلره كيده‌رلردى . بو يوزدن برچوق انسال قديمه‌ومعروفه ياواش ياواش سونوب بيتيوردى .

بوصورتله حصهٔ ارثيه‌دن غير شرعى وغير منطق برتقسيم وراثتله محروم ايديله‌ن ورثه ، مملكتلرينى ، خانمانلرينى براقاراق باشقه قبيله‌لره التجا ايده‌رك ، خان ، رؤسا كبى بويوك ذواتڭ معنوى اولادلغنى استدعا ايله قبول اولنورلر و اولاد معنويه‌لكه قبول ايديله‌ن محروم كنجلره «آتسز» نامنى ويريرلردى [۱] . آتسزلر ، پدر معنوى‌لرى نامنه محاربه وسائره‌ده استخدام اولونوب يارارلقلر كوسته‌رمشلردر . حصهٔ ارثيه‌دن محروميت نتيجه‌سى اولاراق باشقه برخانڭ معنوى اولادلغنى قبول ايده‌نلرڭ ، بويوك برقوة تدارك ايده‌رك وارث غير منطقى‌يه هجوم ايدوب خانلغى ، يكيدن ضبط ايله‌دكلرى‌ده كثيرالوقوعدر .

— اسكى توركلرڭ همحدودلريله مناسبتلرى

توركلرڭ أڭ قديم واساسلى مناسباتى بدايةً چين ، دها صوكرا ايران ونهايت آوروپاليلرله ، روما ايمپراطورلغى ايله باشلار .

چينليلرله مناسبتلرى پك قديمدر . تورك ـ چين مناسباتنڭ ميلاددن يكرمى اوچ عصر مقدم تأسيس ايدلديكى وقوعات متعدده ايله مثبتدر .

توركلرڭ چينليلرله اولان مناسباتى ، محاربه‌دن نشأت ايتمشدر. توركلر ، أزمنهٔ مختلفه‌ده چين ممالكنى استيلا ومقام حكمدارى‌يى ايادىٔ ضبط وغالبيتلرينه

[۱] آتسز ، نامنى طاشيان قوماندانلرڭ تورك تاريخنده بويوك برموقعلرى واردر . سلچوق ، بابر ، آلپ تكين كبى بويوك حكمدارلرده آتسزلقدن نشأت ايتمشلردر .

کیره‌رك ، چینلیلره خانلق اتمشدرلر . یعنی چینلیلر ، برچوق سنه‌لر تورك نفوذی آلتنده زبون اولمشـدر . بونکله برابر ، تورکلر ، چینلیـلری قارده‌ش کبی تلق ایده‌رك أقوام سائره‌یه قارشی دائما مدافعه وَحمایه ایده‌رلردی .

أثنای محاربه‌ده صـولت بهادرانه‌لریله عالمی حیرتده براقان تورکلر ، چین ـ ایران أقوامی اوزرنده پك مهم وَ دهشت أنکیز بر تأثیر براقشلردی . کوچوك بویوك بالعموم چین وَایرانیلر ، تورکلره عائد برچوق قورقونچ حکایه‌لر سویله‌رلر ؛ وَ تورکلرله محاربه‌یه کیریشـمه‌یی عادتا بر جزای اعـدامه محکومیت کبی تلق ایده‌رلردی .

تورکلرك صولت شیرانه‌لرینه قارشی موجودیتـلرینی محافظه‌دن اظهار عجز ایده‌ن چین وَ ایرانیلر ، برچوق وسـائط مانعه‌یه مراجعت ایتـدکلری حالده هیچ بریسی کارکر تأثیر اولامایاراق مقصـدیلرینی تأمین ایده‌مه‌میشـدر . صوك برچارهٔ خلاص وَممانعت اولمق اوزره چین وَایرانیلر برچـوق مصارف‌وَمزاحم اختیاریله تورکلرله اولان حدود بویلرینه باشـدن باشه سدلر ، سورلر یاپدیلر . بونلرده ، اوکتـله‌ٔ قهرمانانك هجوم دلیرانه‌سـنه قارشی تاب آور مقـاومت اولامایاراق خاك ایله یکسـان اولوب کیتمکده پك‌ده کیجکمه‌یوردی . میلاددن ایکی یوز اون درت سـنه مقدم چین حکمداری « چین شهوانفی » نك تورك حدودینده بنا ایتدردیکی سدلر پك مشهوردر .

تورك حدودی بوینه اوچ بیك بشیوز عتیق کیلو مترو طولنده ، واون بش مترو عرضنده اولان بوسد آهنین ، دورت میلیون عسکرك خدمات جانسپارانه‌ـ سیله میدانه کلش ؛ وَیالکز بنا ایدلدیکی أثناده دورت یوز بیك نفر محو وتلف اولمشیدی . اون سنه‌ده آنجاق اکال ایدیلەن بومحیر العقول‌سدك ، برتورك هجومی نتیجه‌سنده طوپراقله بر اولمش انقاضـندن باشقه هیچ برشی قالمامشدر .

وَینه خیالپرور ایرانیلرك « بلخ » ایله « سمرقند وقافقازیا » آرالرنده‌برچوق

مشکلات ومصرفله بنا ایتدکلری اُك متین صورلر ، مهاجین اُتراکك چلیك کوکسلری قارشیسنده پك دایانقسز قالهرق ایکی دانهجك طاش بیله بر برینك اوستنده قالماق اوزره سرنکون اولمش ، بیتمشدر .

جلادت وَ شهامت فطریه وجبلهلریله چین وایرانی بردقیقهٔ آرام وسکونه مفتقر براقان تورکلر ، معالتأسف ! . . . عدم انتظام وَارتباط ، ترتیبسزلك ، سرکشلك کبی عوامل مؤثرهنك زیر تحکمنده زبون اولاراق شرقدهکیلر چینلیلرك ، جنوبدهکیلرده ایرانیلرك نفوذی آلتنده اینکلهمك مجبوریت مؤلمهسنده قالیورلردی .

— اُسکی تورکلرده یازی وادبیات —

تورکلرك ، عرب مدنیتی تأثیری آلتنه کیرمهدن مقدم دخی ، کندیلرینه مخصوص اُدبی حکایه وَافسانهلر یازاجق درجهده خاص وَمستقل لسانلری واردی . فقط معالتأسف اخلاف ، بونلرك پك آزینی اُله ایدهبیلمیشدر . مع هذا ازمنهٔ مختلفهده متعدد اُشکال و حروفاتدن مرکب اولان بولسانلر دخی موغوللرده « بودیلك » و مسلمانلرده اسلاملغك تأثیری آلتنده پك ، پك تحول ایتمشدر .

اُسکی تورکلرك اعصار قدیمهدهکی خصوصات لسانیهلرینی ، خصلت جبلهلرینی تمامیله محافظه ایدهن آثاری بوکون ، آنجاق مقبرهلردن ، کتابهٔسنك مزار وهیاکلدن اقتطاف ایدهبیلورزکه بونلرده بویوك قاآنلرك ، نامدار قوماندانلرك تذکار نامی ایچون وضع ایدلمشدر .

تورکلرك ماضیٔ ادبیسنه عائد آبدات عتیقهٔ لسانیهنك اُك چوق وَمهملرینه سبریانك « ینیسهئی » بویلرنده تصادف ایدیلدیکی کبی (۱۸۸۹) سنهسنده

« بایقال » کولی کنارینده « اورخون » نهری ساحلنده‌ده قیمتدار وَمهم هیکللر بولونمشدر .

اورخون نهری ساحلنده بولونان هیکللر ، زمانسنك قاآنی نامنه‌وضع ایدیلدیکی کبی قاآنلرك کندی ایجاد کرده‌لری اولان خطوط و حروف ایله محکوکدر . کتابه‌لر ، قاآنك خدمات وَمساعئ مشکوره‌سیله تورك أحوال اجتماعیه‌سندن‌باحث کوچوجك وَابتدائی برتقویمی آندیریر .

أسکی تورك لسان و محرراتی عین زمانده چین وروما ایمپراتورلغی داخلنده‌ده تحصیل ایدیلیر وَاوقویانلر بولونیردی . چونکه تورك قاآنلری قومشو حکومتلره ارسال ایدیله‌جك محرراتی لسان ملیلریله یازارلردی . میلادك (٥٦٩) نجی سنه‌سنده روما ایمپراطورلغنه یازیلان مکتوب تورك حروف ولسانیله اولدیغی معلوم وَألان موجوددر . هله ۹ ـ ۱۰ نجی عصر میلادیده یازیلمش برچوق تورك یازیلری وار .

مترجمی
مدحت عمر

بر استهزایه جواب [۱]

سپنسره دائر یازلمش انکلیزجه بر کتابك مطالعه‌سیله مشغول اولدیغم برصره‌ده ایدی‌که حجرهٔ اشتغالمك قاپوسنه اینن اوچ خفیف ضربه‌دن صوکرا خدمتچی مکتوبکی کتیروب یازی ماصه‌سنك اوزرینه بیراقدی ، کیتدی . .

ظرفی أله آلادن اول — تصادفه باقکه — کوزلرم بر مرکوزیت مریضه ایله شو سطرلر اوزنده دیکلمش ، دوشونیوردم :

« حیات نه‌قدر آجی ، نه‌قدر مرارت انکیزدر : بو ، بویله اولمقله برابر انسان اودرکه حیاتی آجیلقلری دفعه چالیشه‌رق طاتلیلاشدیره . . . » هم سنك مکتوبك و هم‌ده سپنسرك شو پروقار و پر معنا سوزلری پیش تخیلمده واسع برساحهٔ تفکر آچدی . بیلسه‌ك اودقیقه‌لرده نه‌لر دوشونیوردم ؟

امینم‌که شوسطرلری اوقورکن تعجب ایده‌جك ، برنظریهٔ حیات ایله بر تذکره‌نك نه‌مناسبتله بوقدر اوزون برمکتوبه‌سرمایهٔ بحث‌ومقال تشکیل ایتدیکنه شاشاجقسك ! فقط مادام‌که تأهل حقنده بندن برفکر ایسته‌یور ، بر استهزاجده بولنیورسك، اوحالده برآز صبرلی اولمه کندنده برمجبوریت حس ایتملی دکلیسك ! شیمدی بنی دیکله :

بیلمم بیلیرمیسك ؟ سپنسر ماهیت حیاتی تحلیلده أك زیاده اقتدار وسهولت کوسترن برحکیم‌در .. اونك اویله نظریه‌لری واردرکه انسانی واله وحیران ایدر . مثلا یوقاریده‌کی سطرلر ، حیات حقنده نه کوزل ونه مجمل بر فکری احتوا ایدییور . . .

---

[۱] بلك سودیکم برآرقداشمك وقوع بولان استهزاجنه جواباً یازدیغم شوبزصره‌ده سطرلرك - اجتماعی برپاره‌مری مصوراولدیغی ایچون — بوستونلره کچمه‌سنی فائده‌دن خالی کورمدم . .

بوفیلسوف ذی‌اشتهارك بالاده‌کی جمله‌سنی بر آز تحلیل ایده‌لم :

انسان هنکام صباوتندن اوان شیخوختنه قدر دوام ایدن اوزون وآجی بر حیاتك دائمی زبونیدر . اونده ، هپمز بیلیرزکه پك‌چوق آجیلقلر ، پك چوق مضایقه‌لر ، پك چوق صیقنتیلر مندمجدر . .

سکز ، دوقوز یاشندن اعتباراً باشلایان مکتب حیاتی مدید اوزونتولر ، بیك درلو صیقنتیلر ایچنده یکرمی ، بعضاً یکرمی اوچ ، یکرمی درت یاشنه قدر دوام ایدر . امتحان قورقولری ، صنفده قالمق تهلکه‌لری ، جزالر ، تویخلر ، تکدیرلرله کچن بواوان طفولیت هیچ ظن‌ایتمم‌که - پك چوقلریمزجه - طاتلی برخاطره‌یی ، بر خاطرهٔ نوشین و دلنشینی محتوی بولونسون ! مع‌هذا تصدیقه مجبورزکه ؛ بو حیات ، ایلری‌ده چکیله‌جك رنج ومشاقه کوره پك اهون ، اوته‌کنه نسبةً بار مشققی دها خفیف‌در .. چونکه أندیشهٔ فردا یوقدر ، چونکه « یارین نه ییه‌جکم ؟ » دوشونجه‌سی موجود دکلدر . بونلر سبکروح ، سرآزاددر .. أندیشه‌لری ، قورقولری ، درسلری خواجه‌لری .. دوشونجه‌لری ، آرقداشلری ، ابوینلریدر .. لکن بوندن صوکرا باشلایان حیاتی بیلمم‌که ناصل تصویر وتوصیف ایتمه‌لی ؟ . .

مکتب حیاتی بیتر بیتمز مبارزهٔ معاشرت ، مشاق معیشت بوتون آغیرلغیله بوتجربه‌سز کنجلك اوزرینه ییقیلویرر . ارتیق بوندن صوکرا أسکی لاقیدلك ، أسکی دوشونجه‌سزلك ، أسکی سرآزاده‌لك یرینه حیاتك بیك درلو أذالری ، بیك درلو جفالری ، بیك درلو الام‌ومزاحمی باش کوسترر ، بوسیل خروشان‌حیاتدن — ناصلسه — تأمین ایدیله‌بیلنمش بر موقعی محافظه ایتمك ، مبارزه ایله ، مجادله ایله ، حاصلی موجود وسائطه بالمراجعه اوبری باشقه‌لرینه ویرمامك ایچین ، یعنی یاشامق وئولمه‌مك ایچین بیلسه‌ك نه‌مدهش قورقولر ، نه‌مخوف تهلکه‌لر ، نه‌لر ، نه‌لر کچیشدیریلیر ! بونلردن صوکره منصور ومظفر چیقیلدیمی ، بر کره بوتون بوتهلکه‌لر - بردرجه‌یه قدر — برطرف ایدلدیمی ظن ایدلمه‌سین‌که ارتیق

بی‌پایان براستراحت روحیه وحیاتیه ، لایتناهی بر سعادت — بوقدر مشاقدن صوکرا وبوقدر مزاحمه قارشی — قائم اوله‌جق ! هیهات . .

بن‌سعادتی ، سعادت حیاتی بیلیرمیسك‌نه‌یه بكزه‌تیرم ؟ برسرابه . . أوت ، برسرابه‌كه واصل اولمق ایچین كیدلدكجه اوزانان وخرامان سنك پیش انظارندن دائما اوزاقلاشیر ودائما قاچار . . . سن متزاید بر سعی وغیرت ایله واوكا ملاقی اولمق أملیله قوشدقجه او ، آوجی كورمش برغزال كبی صحاری خیالك آفاق نامتناهیه‌سنه دوغرو غریب برسرعت وچالاكی ایله قوشار ، كیدر . . یالكز برأیلكی وارسه كوزدن‌نهان اولماز ! انسانده برامید وصال ، برأمل تلاقی‌براقیر. آه ، بیلسه‌ك اونه یاماندر ! . .

اوامید وینه‌اوأمل دكلیدركه انسانلری برر ماكنه كبی الی نهایه چالیشدیرر ، اوردولری بربرلریله چارپیشدیرر ، بوتون بومنازعه‌لر ، بومبارزه‌لر ، بوقانلی مجادله‌لر هپ ، هپ اونك ایچین دكلیدر ؟ سعادته واصل اولمق ، هردرلو قید بلادن ، مشاق وآلامدن یاقایی صیرمق ایچین ، بر كله ایله مسعود اولمق ایچین انسانلر حیاتلرنده هرعقله كلن واسطه‌یه مراجعتدن چكینیرلرمی ؟ مبارزهٔ حیاتك مبنی علیهی « مسعود اولمق » أملندن باشقه نه‌در ؟ بوتون بوكلفتلر ، نتیجه‌ده برجهان سعادت كشف ایتمك ایچون دكلمی ؟ حاصلی ؛ بودنیاده هركس برأمل پیشنده‌قوشاركه اوده سعادتدر . . هانكی نقطهٔ‌نظردن تدقیق ایده‌جك اولورسه‌ق اولالم ، بوحقیقت بویله‌جه تظاهر ایدر . یالكز شووار كه ، اونقطهٔ مقصوده‌كیدن یولی ، اوراه سعادتی كشف ایتمك هریكیتك كاری دكل . یوقسه جهانده نه تظلم حالدن ونه‌ده بدبختیدن اثر قالیردی !

شیمدی اصل صدده كله‌لم :

حیاتده — هپمزك بیلدیكی وهپمزك طاتدیغی — برچوق آجیلقلر ، برچوق مرارتلر موجود اولمقله برابر بعض حادثاتده واردركه حسن تلقی ایدلدكلری تقدیرده بردرجه‌یه قدر مسعود اولمق‌احتمالی پك‌قویدر . ایشته ، سیسر بونقطه‌لری

دوشونه‌رك حياتك آجى اولديغنى ومع مافيه اونى طاتليلاشديرمه‌نك‌ده امكانى بولنديغنى سويله‌يور . . بو ، جداً بويله . .

مثلا تأهل . حيات بشرده مدهش برانقلاب حصوله كتيرر . كيمنى بختيار وكيمنى بدبخت ايدر . اصل هنر ، اصل معرفت ايشته بوبدبختلنى كيدرمك ، بوانقلاب حياتى سعادت ايله تتويج ايتمك . . نه قدر مشكل كورونور ، دكلمى ؟ مع التأسف اعترافه مجبورزكه بزم زواللى شرقده بوتحول لايق اولديغى درجه‌ده براهميت مخصوصه‌يى حائز دكل ! اكثريتله بويله .. بز أولنيرز ، مسعود اولمق ايچين دكل ، بدبخت اولمق ايچين . وبوكناهى ، كناه اجتماعى‌يى بيله‌بيله ايشله‌رز ..

ايكيسنى استثنا ايدرسه‌م ، أولنوبده مسعود اولمش ، ديرلتيسز ، كورولتوسز برحيات كچيرمش ، تأهلى حسن تلقى ايدرك بوسايه‌ده شايان غبطه برلانهٔ عشق وسعادت وجوده كتيرمش هيچ برعائله‌يه بن شيمدى‌يه قدر تصادف ايده‌مدم ! وارسه‌ده أندر . . .

بو ، عجبا نيچين بويله ؟ سؤالنه حقيله جواب ويره‌بيلمك ايچين برقاچ جلد كتاب يازمق لازمكلير .

استقرار سعادت ايچين درجهٔ لزومى يك آشكار اولان توازن حس وفكره بزده ذره قدر اهميت عطف ايدلمديكندن دكلميدركه حياتك بوقسمى‌ده برچوق ديرلكسزلكلر ، لايعد منازعه‌لرله خراب اولوب كيدر ؟

بوسنه قدر چكيلن رنج ومشاق آنجق سعادت عائله ايله تلافى ايتمك فكرنده بولونانلرك فكرلرينه كولمكدن باشقه ألدن نه كلير ؟ ! . .

يازيم ، ياملالاق برتحصيلمز واردر ، بوده بيتر بيتمز آرتيق بزم ايچين أولنمك ، أو بارق صاحبى اولمق زمانى حلول ايتمش ديمكدر . برقلمه‌ده چراغ ايدلدكى بزدن بختيارى يوقدر ! بوندن صوكرا ايش ، والده‌لرك آياقلريله چكه‌لرينه قالير !

چونكه محله‌ده كزيله‌دك أو ، تحرى ايدله‌دك خانه بيراقامق والده‌لك شانندن دكلمي‌يا ؟ مثلا ؛ برآقشام ديكلرسك :

— (...) خانمك كريمه‌سى كوزل ، يوصمه برقيزجغز . شيمدى الله ايچين ديه‌لى ، نه‌لازم ايكى ألم يانمه كله‌جك . هيچ برقصورسز كوزل ، كوزل آما برآز سربست ، برآز لاابالى ا يزه كلز . .

ايرتسى آقشام بوترانه‌يى شويله ديكلرسك :

— بوكونده (...) بكك أوينه كيتدك . آمان افندم اونه دلبرشى اويله ، تام سكا لايق . بركوزلر وار ، تعريفله بيتمزكه . . هله اواندام ، اوبوى بوس . يارادانه قوربان اولايم . . . مقدمه‌سندن صوكرا نتيجه‌ده مطلق بوكاده برقولپ طاقيلير ، برقصور بولونور . كيمى فضله‌جه سربست اولديغندن ، كيمى زياده أسمر بولنديغندن والحاصل هربرى برقصوردن دولايى مخدوم بكه لايق كورولمز ! بويله‌جه‌ده آرادن آيلر ، هفته‌لر كچر ، كيدر . .

نهايت بركون والده خانم افندى برنشه ، كورونور . اوكونكى تحرياتك نتيجهٔ مسعوده‌سنى ا كلاتمق ايچين خانم افندى بى‌شكيبانه سوزه باشلار :

— اوغلم ، آرتيق بك يقينده مروتى كورمكه جناب حق بنى نصيب ايده‌جك . بوكون شو يانمزده‌كى محله‌ده بحريه ميرالايلغندن متقاعد (...) بكك كريمه‌سنى (سالق) ويرمشلرديده اورايه كيتدك .. كوروله‌جك شى ! آفت مى آفت . برقاشلر وار كمان كبى ، كوزلرينه برباقوبده حيران اولمامق قابل دكل صاچلر طوپوقلره قدر ، قومرال‌مى قومرال .. چكه ، برون ، بوى ، بوس اوقدر كوزل ، اوقدرياقيشمش‌كه ... يناقلر پنبه پنبه ، كوروله‌جك لايق . صوكرا ، نه‌قدرده اوصلو ، نه قدرده تربيه‌لى . قهوه‌يى كتيرديكى زمان قيپ قيرمزى اولدى‌ده حجابندن‌يوزومه بيله باقامدى .. قيزك محجوبيتيله‌تربيه‌سى خوشمه كيتدى والسلام . .

بیلمم دقت ایدیلیورمی ؟ کلین خانمك یالکز محجوبیتی وقیزاروب بوزارمه‌سی نظر دقته آلنیور .. معلوماتنك درجه‌سی هیچ صورولمیور . اوقویوب یازمه‌سی وارمی‌در ؟ هانکی مکتبدن مأذوندر ؟ بونلر تدقیقه بیله شایان کورولمیور . بو کوروجی خانمك یانند. اساساً آغزینی آچوب لاف سویله‌مك بیله ممنوعدن معدود ! قیز بلکه دیلسز ، بلکه طرز تکلمی غیر طبیعی ، چهره‌سنك ملاحت وهیئت عمومیه‌سیله غیر متناسب . بونلر تدقیق ایدلمز ! یالکز محجوب اولسون وبردرجه‌یه قدرده کوزل ، بوقدری کافی کورولیور . . صوکرا داماد بکه کلین خانمك قابا طاسلاق برتعریفی یاپیلیر ، بوده والده خانم افندینك چکه‌بازلغنه محول ! اکر قیز خوشنه کیتمش ایسه اونی یاغلاندیره ، باللاندیره برتصویر ایدر مخدوم بکك‌ده آغزینك صویی آقتیر ! فقط هیچ دوشونولمزکه بعضاً بر والده ایله اولادك افکار وتحسساتی پك باشقه‌در . مثلا بن ، بنه رنکی چوق سوه‌رم . والدهم بورنکدن هیچ خوشلانمازده قیرمزی‌یه باییلیر ! وینه مثلا ، بن قومرال صاچلی ، ماوی کوزلی برقیزی سیاه صاچلی ، سیاه کوزلی برکوزه‌له ترجیح ایتدیکم حالده بزم والده ایکنجی‌یی برنجی‌یه ترجیح ایدر !

خاطرمده قالدیغنه کوره « رنك وذوق تنقید ایدلمز » یولنده فرانسزلرك برضرب مثلی وار ، نه‌قدر دوغرودر . . .

تصویر ایتدیکم کبی ماضی پرست ، جاهل بر والده‌نك لطف دلالتیله (!) تشکل ایتمش برعائله‌ده دائمی بررفاه ، دائمی برانشراح و سعادت حکم‌سوره‌مز . پك آز مدت صوکرا کرد باد افکار و حسیات بو بدبخت زوج وزوجه‌یی مشئوم برحیاتك سالکی قیلار . . سبب پك بسیطدر ؛ چونکه سویهٔ فکریه وحسیه‌لری بینده توازن ، اعتدال یوقدر . کوزه‌للك ایسه هرعیبی اورته‌مز !

اویله کوزه‌لر بیایر ، طانیرم‌که اونلرله تأسیس مناسبت ایدلمه‌دن ، کندیلریله یقیندن کوروشولوب طانیشلمه‌دن انسان اوملاحتك مفتون ومجلوبی اولوب قالیر.

انكلتره قرالنك بويوك مخدومى و ولى‌عهدى دوق دومونوب و اورد عائله‌سى

بر كره‌ده معارفه پيدا ايدلديمى ، بعض اوياه‌احلاقى فضاحت وجير كينلكلره تصادف ايديليركه اوحسنك ، اوملاحتك بوتون قيمت صوريه‌سى محو اولوب كيدر :
بونك ايچينده بويوك عبدالحق حامدمز :

« حسن برستره كى‌دركه عاويتى دائما اوزاقدن سير اولنمقله ظاهر اولور » حكمت فلسفيه‌سى سويلمشدر ...

∴

شيمدى محترم رفيقم ، بم بويازدقلرمدن « تأهل خطادر » يولنده برمعنا

اوستریا ولیعهدی ارشیدوق فرانسوا فردیناند وافراد عائله‌سی

استمزاج ایدله‌بین! بو بر لازمهٔ اجتماعیه وطبیعیه‌در .. یالکز تصویرینه چالیشدیغم شرائط دائره‌سنه اولمه‌نك هم انسانك کندی حیاتی وهم ده زوجهٔ بی گناهنك حیاتی زهرلمك ، تسمیم ایتمکله مساوی اولدیغنه نظراً بوصورت ازدواجدن ممکن مرتبه قاچمق هرحالده کار عقلدر . بوکاده امکان ومکان بولنمزسه الی نهایه دوام ایده‌جك اولان بویله حیاتی ، داغما آجیلقلره ، مناسبتسزلکلره معروض اوله‌رق الدن کلدیکی قدر ـ تلذیذ ایتمکه چالیشمه‌لیدر ..

شو سطرلری یازارکن بیله اوبویوك فیلسوفك بو تونز سوزلری صماخ اثرمده حالا عیبی ترانه ایله طنیندار اولیور :

« حیات نه قدر آجی ، نه‌قدر مرارت انکیزدر ! بو ، بویله اولمقله برابر انسان اودرکه حیاتی ـ آجیلقلری دفعه چالیشه‌رق ـ طاتلیلاشدیره .. » وبن بونی هرکسه توصیه ایده‌رم ...

۱٤ مارت ۳۲۹ ـ آناطولی حصاری

معزاده : ثریا

دده‌اغاجك استیلاسنده ٣٥ اسلام قادین وقیزك ناموس وحیاتی تخلیص ایتمك صورتیله ابراز آثار السانیت ایدن دیمتوقه‌لی راهب پاپا استاورو افندی

ادرنه خاخامباشیسی بەژارانو افندی — مشار الیه درنه‌نك حاكمیت عثمانیه‌ده قالمجقنه دائر قبل السقوط وقوعبولان مقالاتك مآلآخره كسب صحت ایتمسیله‌ده اشتهار ایتمش محب وطن بر ذاتدر

اخیراً ذات حضرت پادشاهی‌یه عرض عبودیت ایچون درسعادته کلن فرانسه‌نك
بحرسفید فیلوسی امیرالی‌نك سرای همایوندن عودتی

اخیرا انکلتره‌نك درسعادت سفارتنه تعیین اولنان سیر مالله‌تك حضور
پادشاهی‌یه قبولندن صوکره عودتی

خسته‌نك باشنه كلنلر

فرانسزجه‌دن :

توزيعات

دوقتور پلانتوره‌ل : لژيون دونور نشانى حامل .
پاتوى : طشره‌لى بر خسته .
ويقتور : خدمتجى .
فانشونه : ويقتورك رفيق .

∴

پرده آچيلدقده :

« صحنه ، دوقتور پلانتوره‌لك اوطه‌سنى ارائه ايدر .
مفروشات : مشيندن معمول برقاچ قولتوق ، صول طرفده دوقتورك يازى ماصه‌سى ، بونك اوزرنده موضوع برتلفون وماصه‌نك اوكنده بر قولتوق ، قورديوره منتهى ديبده برقپو ، صالونه چيقار صاغ طرفده ديكر برقپو ، كذا يتاق اوطه‌سنه كيدر صول طرفده برقپو وبرپنجره مشاهده اولنور . »

مجلس

١

[پلانتوره‌ل ـ ويقتور]

پلانتوره‌ل . — [اوطه‌نك قپوسى اوكنده بر قادينى تشييع ايدرك] ديديكم كبى عزيزم مادام ، تداوى حقنده‌كى تنبيهاتمى ايوجه اكلاديكز دكلمى واهمال ايتمز ، كمال اعتناايله علاجكره دوام ايدرسه‌كز امید ايدرم كه مداواتمزدن هرحالده برحسن نتيجه حاصل اولور ، افندم ... شمديلك سزه بوندن بشقه برتوصيه‌م يوقدر . كوله كوله كيديكز مادام .

[قپويى قپار تكرار يرينه كلير] اوف .. هله شكر كيتدى . آه بو مشتريلر ! بورحلرينى ويرمكه كلنجه نه‌قدر خست كوستريرلر . عجبا ساعت قاچ ؟ [ساعتنه باقار] اوچه يكرمى وار .. اوچى چاريك كچه‌يه يتشمه‌لى ، كيج قالدم . [الكتريق دكمه‌يه باصار]

د . س : ٥٠ ـ ٨

ویقتور . — [خدمتجی ایچری کیرر] سزمی چاغیردیکز ؟

پلانتوره‌ل . — ویقتور ، صالونده دها بشقه خسته واری ؟

ویقتور . — خیر افندم .

پلانتوره‌ل . — اصابت ... والیزم حاضرمی ؟

ویقتور . — شمدی قوریدوره قویدم .

پلانتوره‌ل . — بر اکسیکی یوق یا ؟

ویقتور . — مراق ایتمیکز افندم ، هیچ برنقصانی یوق. حتی بلکه آیاقلریکز اوشور دیه‌رك یوك چورابده قویدم .

پلانتوره‌ل . — [کوله‌رك] بوموسمده لزومسز برتدبیر. مع مافیه ممنون‌اولدم، تشکر ایدرم ویقتور .

ویقتور . ادیدم متأهل اولدیغکز ایچون طبیعی سزی بن دوشونه‌جکم .

پلانتوره‌ل . - [ماصه‌نك اوستنده‌کی کاغدلری قاریشدیره‌رق] تشکر ایدرم ویقتور .

ویقتور . — کیده‌جککز برده چوق قاله‌جقمیسکز افندم ؟

پلانتوره‌ل . — خیر ، یالکز قونسولتاسیون ایچون (مه‌زی‌بر) حوارنده بر بره کیده‌جکم یارین عودت ایدرم .

ویقتور . — پك دوقتور .

پلانتوره‌ل . — ویقتور ، شمدی بنی دیکله .

ویقتور . — دیکلیور افندم .

پلانتوره‌ل . — اون بش کوندن بری خدمتمده بولنیورسك، بومدت ظرفنده هر خصوصده درایت واهلیتکی اثبات ایدرك بنی ممنون ایتدك.

ویقتور . — توجهکز دوقتور !

پلانتوره‌ل — خیر، حقیقتی سویورم؛ کورمه‌یورسنی، بکااولان صداقتی برقات دها اثبات ایت.

ویقتور . — آمان افندم بکا امنیتکز یوقمی ؟

پلانتوره‌ل . — ایشته امینم اولدیغی ایچون یا خانه‌می سکا امانت ایدوب کیدیورم .

ویقتور . — اوح ! اشیایی قطعیاً مراق ایتمیکز دوقتور، بوخصوصده مستریح اوله‌بیلیرسکز.

پلانتوره‌ل . — یالکز اشیا دکل، بوراده تزییناته متعلق ودها سائر قیمتدار شیلرده وار، بیلمم دقت ایتدکمی ؟

ویقتور . — [پك صافدلانه] خیر ، دقت ایتمدم دوقتور .

پلانتوره‌ل . — [ممنونانه] پك اعلا .. آمان ویقتور اوی یالکز براقه، ایی دقت ایت، ممکن مرتبه سوقاغه آز چیق ، اکر چیقه‌جق اولورسه‌ك ده قپولری ایجه اورت .

ویقتور . — پك افندم .

بلانتوره‌ل . — امين اوله بيليرم دكلى ؟

ويقتور . — كنديكز كبى امين اوله بيليرسكز افندم .

بلانتوره‌ل . — سنى خدمتمه آلديغمدن برى حسن معامله كوردم . ديمككه آلدانمه‌مشم . [ساعتنه باقه‌رق] تام وقت .

ويقتور . — واليزى آشاغى اينديره‌يم مى افندم .

بلانتوره‌ل . — بن اينديريرم .

ويقتور . — پك كوله كوله كيديكز .

بلانتوره‌ل . — الله اصمارلادق [قپودن چيقه‌جغى اثناده دقتله ويقتوره باقار] ناموسلى بر دليقانلى‌يه بكزيبور اوت .. آلدانمدم . (چيقار)

مجلس

۲

[ويقتور ـ فانشونه]

ويقتور . — [دوقتورك كيتديكنه كسب قناعت ايتمك ايچون قولاغنى مردوه‌ن طرفنه چويردكدن صكره پنجره‌نك اوكنه كله‌رك پرده‌يى قالديرمقسزين آره‌لغندن طشارى‌يه باقار] اوح ! اوتوموبيله بيندى . آرتق كيتدى ، ايشته شمدى ايچم راحت ايتدى . [قپويى آرالق ايدرك بو شعبه چاغيرير] فانشونه ! ..

فانشونه . — [آياغنده تيغتيكلنمش برپانطالون ، رنكى اوچوق برجاكت ومشنده ارلمش بر شابقه اولديغى حالده عتززانه كلير] كيتديمى ؟

ويقتور . — شمدى كيتدى ...

فانشونه . — اوحالده ايشمزى كوره بيليرز دكلى ؟

ويقتور . — هاى ! هاى ! نه‌وقت ايسترسه‌ك .

فانشونه . — نه‌آچيق كوزسك ... نصل اولوبده خدمتچيلكه كيرمك ايچون ساخته برشهادتنامه ياپدك .

ويقتور . — اى ! .. نه‌ظن ايديوردك .. ايشته‌بويله فرصتقولار ، برشيدن‌چاقاز بر آحمق بولوب صوقولوويررسك والسلام .

فانشونه . — شبهه‌سز نصل آدم آلينه‌جغنى بيلمزلرده ..

ويقتور . — بورايه نصل كيرديكمى صورارسه‌ك ...

فانشونه . — بررفيق توصيه‌سى اوزرينه دكلى ! عجيب شى ! ماق بوصنعتى نصل چاقارم ... شمدى حاضرده برسيغارمك وارمى ؟

ويقتور . — ماصه‌نك اوزرينه باق .

فانشونه . [ماصه‌نك وورتی قارشدیر-قدن‌صکره] بولدم !.. [پاکتی آچار] آی ! همده زبوانه‌سی یالدیزلی سیماره‌لردن.. بورایه کلن مشتریلری باق نصل آولیورلر ، اودکل اما أو چوق خوشمه کیتدی، دمین بعض یرلرینی کزدم .

ویقتور . — نصل دوقتورك یرینی بکندك دکلی ؟

فانشونه . — اوت ، اوت . توربدورده دیوارده آصیلی کولومسر بررسمی کوردم.

ویقتور . — احتمال یارین کوله‌میه‌جك .

فانشونه . — بکا قالیرسه بوتوتون بی صاب صاری کسیله‌جکدر !

ویقتور . — ای ، آرتق ایشه باشلاسه‌ق نصل اولور ؟

فانشونه . سن بیلیرسك .

ویقتور . لکن آغیر اشایه باقه .. صرف کوش تزییناته متعلق نقلی سهل اشیا طوپلامغه باق ، اکلاشلدیمی ؟

فانشونه . — یکی ، لکن بکا باق . . ایشه باشلامه‌دن سکا برشی سویلیه‌جکم . . عباافندینك الیسه‌لرندن برقات یوقی؟ اوزرمده کیلرینه باق، پارچه‌پارچه، کیله‌جك حالی قالدی .

ویقتور . — کیت کوچك یتاق اوطه‌سنده‌کی السه طولابنی آچده باق .

فانشونه . — کیدییودم [طیشاری چیقار]

ویقتور . — [یالکز قالیر] اوکلنجه‌یه قدربده بوچکمجه‌لری معاینه‌ایده‌یم ! مع‌مافیه بلکده اهمیتلی برشی بوله‌میه‌جم ظن ایدرم . [چکمجه‌نك کوزینی قاریشدیرر] بورادە کاغدلر وار . [دیکرینی آچار] بوده اویله . .

فانشونه. — [لزیون دونور نشانی رورتی حامل یکی برردینغوت لابس اولدیغی حالده تکرارکلیر] باق نه بولدم ویقتور، تام‌ده وجودمه کوره [صحنه‌ده کزینیر] لکن بو رسمی . بر حاکت بولسه ایدم دها زیاده ایشمه یارایه‌جقدی .

ویقتور . — ظن ایدرسه‌م دوقتور جاکت کیمیور. هم آرتق یتر، وقت‌غائب‌ایتمیه‌لم .

فانشونه . — اما یاپمه‌ها ! وقتمز مساعد، کیم ایشمزه مانع اوله‌جق ؟

[بو اثناده سوقاق قپوسی چالینیر]

ویقتور . — قپو چالندی .

فانشونه . — ایشیتدم. بریسی یاکلشلقله چالمش اوملی. هیچ آلدیرمه .

[قپو تکرار چالینیر]

ویقتور . — ینه چالینیور ! . .

فانشونه . — آلدیرمه ! [قپو سورکلی اولەرق تکرار چالینیر] براق‌ایسته‌دیکی‌قدرچالسون طورسون .

ویقتور . — اما عقیللیسك ! . . یا کیراجی قپویی آچدیغمی مراق ایدرده بورایه قدر کلیرسه . . .

فانشونه . — طوغری حقك وار .

[قپو متصل چالینیر]

ویقتور . — طور كیده‌یم شوپسی‌دفع ایده‌یم .[كیدر . همان تكرار كله‌رك یواش سسله] ایشته بوقنا !

فانشونه . — نه وار ؟

ویقتور . — برخسته ، دوقتورك بوراده بولندیغنی سویلدم . .

فانشونه . — ای . . صكره ؟

ویقتور . — بازار ایرتسی كونلری دوقتورك معاینه خانه‌سنده بولندیغنی ایی بیلرم دیدی وهم‌ده دوقتوری كورمدكدنصكره بورادن كیتمیه‌جكنی سویله‌رك ایچروكی اوطه‌یه كیروب اوطوردی .

فانشونه . — ایشته بو ایی ! . .

ویقتور . — دیمك عكسیلك باش كوسترمكه باشلادی .

فانشونه . — شمدی اونی بوراده آلیقویمنه كلر

ویقتور . — اوت ، مطلقا باشمردن دفع ایتمه‌نك برچاره‌سنه بقالم .

فانشونه . — پكی اما . . نصل ؟

ویقتور . — [بردنبره] اوت . . اوت . . بوندن بشقه چاره یوق . .

فانشونه . — نه‌كی ؟

ویقتور . — تمام حاضر ردیسمونك وار ! . سن دوقتور اولورسك .

فانشونه . — بنمی ؟ ایشته بونی یاپه‌مم ! . .

ویقتور . — نیچون یاپه‌میه‌جقسك ؟ بكاباقسه‌نه ، اون‌بش‌كوندنبری بوراده خدمتچیلك ایدییورم .

فانشونه . اویشقه ، بونكله قیاس اولمامز . بن مونسولتاسیوندن نه اكلارم ؟

ویقتور . — آدم سنده عقلنه كلی‌سویله ! ذاتاً دوقتورلرسربست اولورلر، هم‌سن‌ده صیقلقان دكلسك .

فانشونه . — اونك ایچون مراق ایتمه .

ویقتور . — ای او حالده دها نه دوشنیورسك ؟ های شیطان های ! آمان ایشی چاقدیرمیه‌لم اكلادكی ؟

فانشونه . — پك اعلا . هایدی ! . .

ویقتور . — [ممنونیتله] ها ! . . شمدی سن اونكله مشغول اولوركن بن ده اشیالری طوپلارم .

فانشونه . — اولور .

ویقتور . — حریفك اوزرنده برشی کوررسه‌ك همان آشیر ها !
فالشونه . — سن صراق ایته ، هایدی کیت چاغیر . . .
ویقتور . — [پاتوی‌یه خطاباً] بیورك افندم .
[چیقار]

مجلس

٣

[فالشونه . و [قرق یاشنده تخمین اولنان] پاتوی .]

فالشونه . — [تازکانه سلاملیه‌رق] بیورك افندم . . .
پاتوی . — قپویی یك حیزلی چالدیغمدن طولایی عفوکزی استرحام ایدرم دوقتور. موسیو پاتوی اولدیغمی بیان‌وکندی سزه پرمزانته ایتمکله مشرف اولورم افندم .
فالشونه . — تشکر ایدرم امرکز .
پاتوی . — استغفرالله، عزیز محبه‌لرمدن وسزك مشتریلریکزدن‌اولان مادام‌ترامبلن‌ك توصیه‌سی اوزرینه سزه مراجعت ایدیورم .
فالشونه . — [بردنبره] مادام ترامبلن‌ی ؟ اوت ا کلادم، پك‌تربیه‌لی‌عفیفه‌برقادیندر. عینی زمانده زوجنی‌ده سورم ، ایی برذاتدر .
پاتوی . — زوجنی دیدیکز ؟
فالشونه . — اوت ، اوده اسکی مشتریلرمدندر .
پاتوی . — لکن دوقتور ! پاکلیورسکزظن ایدرم. مادام ترامبلن اون سنه‌دنبری طول بولنیور .
فالشونه . — [براشیحه] وای جانم ! . . [یوکسك سسله] عفو ایدرسکز ! معروف دوقتورلردن اولدیغمر ایچون هرکون پك چوق خسته‌لر مراجعت ایدییورده . . .
پاتوی . — حقکز وار .
فالشونه . — هرنه ایسه شمدی قونسولتاسیون ایچون کلدیکز دکلی ؟
پاتوی . — بالخاصه بونك ایچون دوقتور .
فالشونه . — ویزیته ایچون ایکی لیرا ویره‌جکسکز .
پاتوی . — [تعجبله] ایکی لیرامی دیدیکز ؟ . .
فالشونه . — اوت.. اوده خاطرکزایچون.. سره‌پك‌زیاده‌مساعده ایدییورم، علی‌العموم یوز فرانقدن آشاغی معاینه ایتمم [برآز سکوتدنصکره] هم عادتم پشین آلیرم .
پاتوی.— [آلیقلاشمش برحالده] اوت [ایکی لیرالی ماصه‌نك اوزرینه براقیر]بیورك‌دوقتور.
فالشونه . [پاره‌یی جیبنه‌قویه‌رق]تشکر ایدرم‌ایشته بوقدر.هم پاره‌مراقلیسی دکلم .
[برمدت سکوتدنصکره]

كيفكز يوق اوليه‌مى ؟

پاتوى . — اوت ، دوقتور .

فانشونه . — [بر مدت دوشوندكدنصكره] خسته‌ميسكز ؟

پاتوى . — اوت ، دوقتور .

فانشونه . — خلاصه ، ديمك‌كه راحتسزسكز ؟

پاتوى . — خير دوقتور .

فانشونه . — اوحالده نه‌كز وار ؟

پاتوى . — بيلمم .

فانشونه . — نصل ؟ بيلميورميسكز ؟ . (شاتورو)ده حكيم يوقمى ؟

پاتوى . — اوراده‌كى حكيملرك هپسنه كندى‌معاينه‌ايتديردم. مع‌مافيه‌هيچ بريسى‌ده حقيله تشخيص ايده‌مدى .

فانشونه . —[مستهزيانه]نه‌ديه‌يم بيلمم‌كه ؟ آه بودوقتورلر . . . بكا نه‌ديورلر ؟

پاتوى . — هپسنك فكرى يكديكرينه مباين كيمى نورا ستنى‌ديور، كيمى‌ده آرته. ريوس قله‌روس .

فانشونه . — نصل ؟ نه ديديكز ؟

پاتوى . — نوراستنى ايله آرته‌ريوس قله‌روس خسته‌لغى حقنده بنلرنده بر قرار ويره‌ميورلر .

فانشونه . —[رشى ا كلاديغنى ايما ايدر بر طرزده]اوت .. اوت.. اويله‌ظن ايدرم [تكرار مكرر] كوردكمى . . سز خسته‌لرده نه‌قدر تحسكزيا ! . . هم خسته‌لغى تشخيص ايده‌ميورلر ديور هم‌ده معما قبيلندن اوله‌رق برطاقم ا كلاشلماز شيلر سويليورسكز !

پاتوى . — . لكن دوقتور ، بو سويلديكلرم طب اصطلاحات فنيه‌سندندر !

فانشونه . — براق اللهنى سوه‌رسه‌ك ! اونلر نه سنك قدر فنى اوله‌مازلر، ايشته بو صورتله احمقلرى قاندیرمغه چاليشيورلر .

پاتوى . — [عكسى دعا ايدر] آمان.. دوقتور حدينى سويليورسكز .

فانشونه . — [شفا يافديغنى ايما ايدر برطرزده] اى .. اى .. فقط بوخسته‌لق سزده يوق . يالكز شونى سويليه‌يم‌كه برم كبى اطباى حاذقه دائما بسيط بر صورتده افادهٔ مرام ايدرز . ايستره‌سه‌كز هركس كبى آچيق قونوشه‌لم ؟

پاتوى . — بكا دوقتور [كندى كنديسنه] هيچ بويله‌سنه‌ده تصادف ايتمه‌مشدم .

فانشونه . — شمدى سويليكز، نره‌كزدن مضطربسكز؟

پاتوى . — بتون اعصاى وجودمده بر قريقلق وار، يارم باش آغريسى، ملمده فنا بر صيزى، بجاقلرمده‌ده بر درمانسزلق حس ايديورم .

فانشونه . — [برمدت دوشوندکدن صکره] صغوق آلمشیکز .

باتوی . — عجبا اوندمی ؟

فانشونه . — طبیعی سز صغوق آلدیغکزك بردنبره فرقنه وارمازسکز . حتی برزمان بن برخدمتجی قادینك اوطه سنده چالیشیرکن جریانه معروض قالدرق بویله برخسته لغه طوتلشدم !

باتوی . — [تعجبله] خدمتجی قادینك اوطه سنده‌ی چالیشیوردیکز ؟

فانشونه . [کندی کندینه] وای جانته ! نه خطا ایتدم نصل آغزمدن قاچدی ؟ (یوکسکله سیله) اوت افندم عین زمانده بر خدمتجینك نزدینه قدر کیتمکدن‌ده چکنمم

باتوی . — لکن نه‌قدر نحیفسکز دوقتور !

فانشونه . — خایر وظیفه‌م اقتضاسی .

باتوی . بکا قالیرسه بنم راحتسزلغم صوقدن ایلری کله برخسته‌لق دکل .

فانشونه . — اوله بیلیرآ .. سزه سویلدیکم کبی .

باتوی . — بلك اعلا دوقتور ، فقط هنوز برمعاینه ایتمدیکز .

فانشونه . — حقکز وار افندم .. شمدی .

باتوی . — پارده‌سوی چیقاره‌یمی ؟

فانشونه . شبهه‌سز (بر آرالق حاکمانه باتوینك قاشنی الیله معاینه ایدر) اوو !. نه قدر کوزل !

باتوی . — نه ؟

فانشونه . — اثوابکز . بك کوزل قاش وهم مودایه موافق .

باتوی . — بخله اکلنیورمیسکز دوقتور ؟

فانشونه . — هیچ بر وقت ، اثوابلریکز خوشمه کیتدیده ...

باتوی . سزی جداً سودم دوقتور ، نه‌قدر خوش مشربسکز .

فانشونه . افندم، افندم .. طبیعتم اقتضاسی برآز شقایی سورم.. باقه‌یم نبضکزه .

باتوی . — (الی اوزاتیر) بیورك ..

فانشونه . (بیله‌کی النه آلدرق نضلهٔضرباتی صایار کبی کوریسور) نبض ایی .

باتوی . — نبضلرم جیزلیمی آتیور دوقتور ؟

فانشونه . — سزه برشی سویلیه‌یم .. دیلکزه باقه‌یم ..

باتوی . — (دیلنی چیقارر) ایشته ..

فانشونه . ییکی ، کافی .

باتوی . — نصل بولدیکز ؟

فانشونه . دیلکز براز کیرلی فقط اونك‌ده اهمیتی یوق، کچر . شمدی کلیکز ، سزی کوزلجه برمعاینه ایده‌یم . (باشنی باتوینك کوکسنه طایار) .

باتوی . بیلمم اکلایه بیلدیکزمی دوقتور ، بعضاً کوکسمك اوزرنده بر آغرلق حس ایدییورم .

فانشونه . (اثنای معاینه‌ده ساعتله كوسنكی آتیرد) اوح ! مستریح اولكز سزی ایی ایده‌جكمه امینم .

پاتوی . برعلاج ترتیب ایده‌جكسكز دكلی ؟

فانشونه . نیچون ؟

پاتوی . لكن ظن ایدرسه‌م معتاد وجهله ...

فانشونه . اوت .. اوت .. حقكز وار . (بردنبره) حالا بوشارلاتان دوقتورلرك ویردیكی علاجلره آلدانوب اجزاجیلرك تجارتی ایچون پاره‌لریكزی اونلره ویریورسكز ... نه باطل فكر .

پاتوی . — نصل .. سز پارسده بوقاعده‌یه اتباع ایتمیورمیسكز ؟

فانشونه . - ممكن مرتبه . فقط اكثریسی‌ده طبیعتك سوقنه براقیرز .

پاتوی . پك اما كیجه‌لری اویویه‌میورم .

فانشونه . او حالده قالقكز .

پاتوی . كوندوزلری‌ده وجودمده بریورغونلق‌حس ایدییورم .

فانشونه . — اووقت‌ده یاتیكز !

پاتوی . — یدیكمی تماميله هضم ایده‌مزسه‌م نه‌یاپه‌یم ؟

فانشونه . — یمك یمیكز ؟

پاتوی . – (تعجبله) دائما بوقاعده اوزریسه‌ی توفیق حركت ایده‌جكم .

فانشونه . — اوت .. اگر بودیدكلریمی تماميله اجرا ایده‌جك اولورسه‌كز ایی اوله‌جقكزه امینم .

پاتوی . آه . دوقتور بكا شمدی براز تسلی ویردیكز . بورایه كلیركن آرتق حیاتمدن قطع امید ایتمشدم .

فانشونه . — بونلر اهمیتسز شیلر .

پاتوی . — پك طوغری سویلیورسكز بر طاقم شارلاتانلره كیتمكدنسه پره‌یی اسیركه‌میوب سزك كبی حاذق دوقتورلره مراجعت البت دها اولادر .

فانشونه . — دكلی‌یا .. ایشته بن‌ده بوفكرده‌یم .

پاتوی . — بردها نه‌زمان سزی كورمكه كله‌یم .

فانشونه . نه‌وقت آرزو ایدرسه‌كز .. (پاتوی قپودن چیقه‌جغی اثناده كندی كندینه) بواوزرمده‌كی البسه چوق ایشمه یارادی .

پاتوی . — (كیتمجك صرهده) ها !. دوقتور !

فانشونه . — نه وار افندم .

پاتوی . — كیتمه‌دن اول سزه برشی دها صوره‌جغم .

فانشونه . بیورك .

پاتوی . بر وقت دوقتورلر بکا الکتریقله تداوی اولنمقلغمی توصیه ایتمشلردی. عجبا سز نه دیرسکز ؟

فانشونه . یوه .. دمین ده سویلدم ، بسه بو فکردن واز کچمدیکز .

پاتوی . دیمك که ایی دکل ؟

فانشونه . خیر ... (درحال عقلنه برشی کلدیکنی ایما ایدر) شی .. یعنی اوت دیمك ایسترم . الکتریقله تداوی سزك ایچون لازمدر . بونی اهمال ایتمیکز . اکر آرزو ایدرسه‌کز شمدی یاپارم .

پاتوی . — شمدیمی ؟

فانشونه . های .. های .. دائماً بونك ایچون خصوصی بر اوطه‌م واردر .

پاتوی . — آه دوقتور جدیمی سویلیورسکز ؟

فانشونه . الکتریق بانیوسی سنك قبول ایتدیکی صوك اختراعات جدیده‌دندر که پك چوق فائده‌سنی کوره‌جکسکز . لطفاً صویونکز .

پاتوی . - بورادهمی صویونه‌یم ؟

فانشونه . - اوت .. (پاتوی صویونورکن یاردیم ایدر بالاخره براوطه قپوسی آچه‌رق) شمدیلك بوراده شوقنایه‌نك اوزرینه یاتیکز .

پاتوی . — مطلقا یاتمق ایجاب ایدرمی ؟

فانشونه . — خسته‌لرمه الکتریق بانیوسندن اول بر مدت استراحت ایتدیریرم .

پاتوی . — طوغریسی بونی‌ده ایلك دفعه سزدن ایشیدیورم .

فانشونه . — بز کندمزجه قبول ایتدیکمز بر مه‌تود تعقیب ایتمیه‌جك اولورسه‌ق دوقتور اوله‌مایز .

پاتوی . — حقکز وار دوقتور .

فانشونه . — [پاتوی‌ اوطه‌یه صوقار] ایو جه ا کلادیکزمی ؟ شمدی الك اشاغی بوراده یکرمی دقیقه یاته‌جقسکز .

پاتوی . — پك‌ی دوقتور .

[اوطه‌دن چیقار]

فانشونه . — (بو یکی موفقیتدن طولایی مغرورانه پاتو یك پانطالون ، یلك وجاکتنی قولنه آلیر) ایشته البسه‌ی‌ده اویدیردم !..

مجلس

٤

[فانشونه و ويقتور .]

ويقتو . — اى نره‌ده او شمدى ؟

فانشونه — آمان يواش سويله . . ايشته اوراده
(اليله ياتوينك بولنديغى اوطه‌يى ارائه ايدر) .

ويقتور . — اورايه‌مى قپادك .

فانشونه . — اوت . .

ويقتور . — بكا قالسه صاوملى ايدك .

فانشونه . — اما يابدك ها .. البه‌سنى‌ده صوبه‌دن نره‌يه براقيرم .

ويقتور . مكرى‌بش فرانقلق برقوستوم ايچون يقاسنى اله ويرمك تهلكه‌سنده براقيورسك .

فانشونه . هايدى شمدى‌بوبوش لاقرله وقت غيب ايمه .. حريفى اويله قانديردم‌كه حياتنك تهلكه اولمديغنى سويلديكم ايچون نه‌قدر ممنون بيلسه‌ك ، فقط تام برحكيم طورى طاقندم .

ويقتور . بن‌ده آلتون كوشه متعلق نه‌وارسه هپسى طوپلادم .

فانشونه . سن يبانجم دكلسك (البسه‌يى اوراته‌رق) آل . . بونى‌ده بوعچه‌نك ايچنه قوى .

ويقتور . هايدى شمدى سن‌ده كيت، صالونده‌كى اشيايى طوپلا.صكره كل‌بنى‌يك صاتنده بول آرتق صاووشه‌لم .

فانشونه . — اولور .

ويقتور . — (تلاشله) اونوتمه ايكى چابوق اول .

فانشونه . سن مراق ايتمه (ويقتور تنفس اوطه‌سنه كيره‌رك طشارى چيقار. فانشونه صالونه كيره‌ر صحنه‌ده برقاچ دقيقه بوش قالير)

مجلس

٥

پلانتوره‌ل . — (عودت ايدر، پارده‌سوينى قايه‌لردن‌بريسك اوروپه آثار واپوزيده بركناره و فه‌رق منديليله آليننك ترنى سيلر) بيهوده استعجال ايتمشم، شرق شمندوفر استاسيونه كيتدم. بربيلت آلوب

(مه‌زی‌یر) ه‌کیده‌جك اولان اکسپرس‌قصاری واغونلرندن برینه کیره‌رك اوطوردم؛ سیماره‌می ایچه‌رك ترنك وقت حرکتنه انتظار ایدییوردم. بو صره‌ده شمندوفر مستخدمیندن بری النده طوتدیغی بر تلغرافله ترنه طوغری قوشیوردی. یانمه تقرب ایدر ایتمز: عفو ایدرسکز موسیو دیدی، موسیو پلانتوره‌ل سز اولیه‌سکز؟ اوت، دیدم وتلغرافی آله‌رق حمان یرتدم. (مه‌زی‌یر) ده‌کی مسلکداشلرم طرفندن کشیده ایدلمش اولان بو تلغرافده: «بورایه قدر احتیار زحمت ایتمییکز حسته‌وفات ایتدی. موسولتاسیونه حاجت قالمامشدر.» دینیوردی. آرتق کیری دونمکدن بشقه چاره یوقدی. مع مافیه بو خبرك وقت وزمانیله یدمه واصل اولمسنه‌ده ممنون اولدم.
(ماصه‌نك اوستنده‌کی کاغدلری قاریشدیره‌رق)
باری شونلری برآز دوزلته‌یم. (بو اثناده صاون قپوسی آچیله‌رق فانشونه کیرر).

مجلس
٦

[فانشونه — پلانتوره‌ل.]

فانشونه. — (دوقتورك اوطه‌ده ونبمی کوره‌رك بردنبره شاشیره‌رق) وای جانسه!.. دوقتور!..

پلانتوره‌ل. — (ایچون دوتور شاشی حامل فانشونه‌یی کورور وکیمسی کسدیسه) آی.. بری کلش!.. (یوکسك سسله) نه ایستیورسکز افندم.

فانشونه. (برمدت سکوتدن صکره) قونسولتاسیون ایچون کلدم افندم.

پلانتوره‌ل. — شمدی عودت ایتدیکمی بیلمیورمیدیکز؟

فانشونه — اوت افندم.

پلانتوره‌ل. — کیم اولدیغکزی اکلایه‌بیلیرمیم؟

فانشونه. — (برآز شاشالار و درحال خاطریسه برشی کلدیکنی ایما ایله. اسمم باتوی‌در افندم (شاتوروده) اقامت ایدرم سزك اسکی مشتریلریکزدن مادام ترامبلنك توصیه‌سی اوزرینه کلیورم.

پلانتوره‌ل. — پك اعلا افندم.

فانشونه. مستعجل ایشم اولدیغندن معاینه اجرتنی شمدی تقدیم ایده‌یم.

پلانتوره‌ل. نیچون بوقدر استعجال ایدییورسکز.

فانشونه. (ماصه‌نك اوزرینه برآلتون براقیر) عادتم بویله افندم (کندی‌کندینه) برشی غائب ایتمه‌دم که کیسه‌ده بکا برلیرا دها قالیور.

پلانتوره‌ل. (کندی‌کندینه) اوح‌نه‌ایی مشتری (یوکسك سسله‌غایت ملتفتانه) پك ایی عزیزم تکلیفکزی قبول ایتدم، شمدی سزی دیکلیورم.

فانشونه . وجودمده برقيريقىق وار ، يارم باش آغريسى ، بحافظمده دائمى صورتده بردرماسزلق حس ايديورم . وظن ايدرسه‌م بونلرك‌ده پك اهميتى اولمسه كرك .

پلانتوره‌ل . اهميتى يوق اوله‌ماز ! عفو ايدرسكز . اولا سرى كوزجه بر معاينه ايده‌يم لطفاً رديڭوتكزى بيلكى چيقاريڭز .

فانشونه . — مطلقا معاينه لازممى ؟

پلانتوره‌ل . حتى الزم . (ارقه‌سنى معاينه ايدر) لكن سزده هيچ بر خسته‌لق كوره‌ميورم . (تكرر معاينه ايتديكى اثناده فانشونه دوقتورك ساعت وكوستكنى آشيرر) وجودكزده بر برخسته‌لق بوله‌مدم .

فانشونه . — ديديكم كبى دوقتور . . اهميتسز برشى .

پلانتوره‌ل . — بوڭكله برابر . . .

فانشونه . طوغريسى ايسترسه‌كز دوقتور ، بورايه قاماماق اصرارى اوزرينه كلدم . زيرا كنديسى پك مراقليدر آزنق سزى فضله راحتسز ايتمك ايسته‌مم .

پلانتوره‌ل . آمان افندم راحتسز ايتمكمى ؟ .. بالعكس بوكون سزكله تشرف ايتديكمدن طولايى فوق العاده ممنون اولدم .

فانشونه . التفاتكزه تشكر ايدرم دوقتور . شمديلك آديو .. .. فقط بركون باالخاصه كوروشمك ايچون تصديع ايدرم الله اصمارلادق . رجا ايدرم اشاغىيه قدر زحمت ايتميكز (كنديكنديسه) شمدى ويقتورك اشيالرى آلنجه صاووشملى .. زيرا ايش باشقه‌لشدى دقيقه فوت ايتمكه كلمز (چيقار)

مجلس

٧

پلانتوره‌ل . (يالڭز) طوغريسى هيچ بويله‌سى‌ده كورمه‌مشدم ، پاره‌يى پشين ويرمكله برابر اوزونتوسى‌ده دكل . نه‌اولور ، هپ خسته‌لرم بويله اولسه ! ... عجايب ويقتور الآن كورونمدى . (ديلى چالار ، كيمسه كلمز) عجبا نره‌يه كيتدى ؟ (ديلى تكرار چالار كيمسه كلمز) حقيقةً غريب شى .. كيدركن اودن بريره آيرلماسنى تكرار تكرار تنبيه ايتدمدى ؛ عجبا نره‌يه كيتدى ؟

(چيقار)

مجلس

٨

[پاتوى — وپلانتوره‌ل :]

پاتوى . — (اوطه قپوسنى آچه‌رق طونه كورونور) ظن ايدرسه‌م دوقتور بنى بوراده اونوتدى . نه‌ايسه برآز دها بكليه‌يم . (تكرار قپويى قپار)

پلانتورەل . (صیقلمش اولدیغی حالدە تکرار کلیر) بودهشت ! . کوش طاقلری‌دها سائر قیمتدار اشامك هپسی چالنمش امان یاربی بونه فلاکت ! بوقدر اشیا چالنمش‌دە ویقتورك نصل خبری اولەمش ؟ عجبا نرەدە ایدی ؟ اوك التی اوستنه کتیردم. ویقتوردن اثریوق . بونه دیمك ؟ (بواثنادە ماصەنك چکمجەلری آچیق اولدیغی کوریسە ایلیشیر) آمان یاربی ! ماصەنك کوزلرینی‌دە بوشالتمشلر .. اویمی صویمشلر (بو صرەدە پاتوی طون ایلە اوطەدن طشاری چیقار) یالکز باشمە اوطەدە بوکالدم آرتق بکلیەمیەجکم .

پلانتورەل . — (پاتوی‌یی کورەرك) بو کیم ؟ (یوکسکدن) سز کیمسکز موسیو ؟ نە ایستیورسکز ؟

پاتوی . — دوقتور پلانتورەلی بکلیورم .

پلانتورەل . بوقیافتلەمی ؟

پاتوی . طبیبی او بنی صوندیردی .

پلانتورەل . کیم . . دوقتوری ؟

پاتوی . — اوت .

پلانتورەل . — نە وقت ؟

پاتوی . — یارم ساعت اول .

پلانتورەل . — یکی اما یاکلشکز وار .

پاتوی . — نەدن ؟

پلانتورەل . - دوقتور پلانتورەلی بوکون کوردیکزمی ؟

پاتوی . — شبهەسز .

پلانتورەل . — صحیح‌می سویلیورسکز ؟

پاتوی . - اوت جدی اولەرق سویلیورم .

پلانتورەل . ایك یاکلیورسکز دوستم دوقتور پلانتورەل بنم .

پاتوی . — (تعجبلە) سزمیسکز ؟ . . یکی یا اوبری ؟

پلانتورەل . — نصل اوبری .

پاتوی . — برآز اولکی !

پلانتورەل . فکریکزی اکلیورم ؛ تکمیل اومدەکی اشیایی آشیردقدنصکرە بو صورتلەدە بنی قاندیروب المدن قورتولق ایستیورسك دکلی ؟

پاتوی . بنمی ؟ سزك اشیا کزیمی چالدم ؟

پلانتورەل . — سز ویاخود همپاکز .

پاتوی . اصلا قبول ایتم ! قارشوکزدە طوران پاتوی ناموسلی بر آدمدر !

پلانتورەل . — (مستهزیانە) وای ! موسیو پاتوی سزمیسکز ؟

پاتوی . اوت .

پلانتورەل . (مستهزیانه) سری بورایه مادام ترامیلی کوندردی دکلمی ؟

پاتوی . — (تلاشله) اوت تا کندیسی مادام ترامیلن .

پلانتورەل . ای . ا کلاشلدی ..رولی بجرەمدك موسیو پاتوی دمین کیندی .

پاتوی . — (شاشالیەرق) نصل دمین کیندی ؟

پلانتورەل . — (ماصەنك کوزندن بروولور چیقارەرق پاتویك کوکسنه طایار) یتر .. یتر . هیچ قلمانه یوقسه آتش ایدرم .

پاتوی . — (اغلار) لکن مرحمت ایدك افندم . بن خرسز دکلم .

پلانتورەل . یتر .. دوش اوکمه یاقه یم . نەسویلیه جکسەك پولیس مرکزنده سویلرسك .

پاتوی . — (طاعت ایدر) آمان یاربی بو نەحال .

پلانتورەل . — وای جانته !..

پاتوی . — نەوار ؟

پلانتورەل . نەی وار ؟ ساعتاه کوستکی دەچالدك دەاوت نەدن حالا صوربیورسك اوبله مى ؟

پاتوی . — بنمی ؟

پلانتورەل . - آرتق سی دیکلیەمم .. ایستەدیکك قدر جاغیر ، باغر .

پاتوی . — هیچ ده بویله شی باشمه کلەمشدی !

پرده اینر ...

محمد احسان

چوجقلرك تربيهٔ بدنيه و روحيه‌سی

[كچن نسخه‌دن مابعد]

حالبوكه بر فيزيولوژی متخصصی بو حادثه‌يی باشقه بر طرزده تفسير ايدر . اونك فكرنجه جبل نشين اولانلر ياشادقلری منطقهٔ هوائيه سايه‌سنده فوق‌العاده برقوهٔ حياتيه‌يه مالك اولوب فعل تعديلری فعاليت دائمه ايچنده بولنور . قانلری اودرجه كثافت پيدا ايدركه آلب ، پيره‌نه ويا قورديله‌ر اهاليسنك قاننده ٦ ـ ٧ مليون كريوهٔ حمرا بولنديغی حالده حوالئ مستويه‌ده اقامت ايدنلرك قانی آنجق ٤ مليون نسبتنده كريوات حمرايه مالكدر .

∴

هربرت سپنسر باشده اولديغی حالده بالجمله انكليزلر آنجق ايی تغدی ايدن ملتلرك حاكم ومتحكم اولدقلريتی تلقين وتدوين ايدرلر. انكلتره‌ده‌كی عمله وافراد بحريه دنيانك اك زنده‌وچاليشقان انسانلريدر . زيرا اوناپله دكل اتايله بسله‌نيرلر. انكليز طلبه‌سنك‌درس ساعتلری آز، تنفس‌واويون زمانلری‌ايسه‌ آلمانياوفرانسه‌ده اولديغندن خيلی زياده‌در . درجهٔ كافيه‌ده تغدی ايتمه‌ين بنيه‌لرك ميقروبلرك‌سرايته مقاومت ايده‌مديكی دفعات ايله ثابت اولمشدر . فرانسز طلبه‌سی ليسه‌لرده آغير وغير كافی اغذيه ايله بسلنمكده‌در . عائله‌لری نزدنده بيوب ايچن شاكردان ايسه دها مندول ودها متنوع اطعمه ايله تغدی ايتدكلری حالده طرز تغديلری صحی ونافع دكلدر .

استعدادلرينه كوره چوجقلرده يوكسك برقوهٔ نمائيه ، متيقظ بردماغ ايله

قهرمان حمیدیه سواریسی رؤف بك و حمیدیه‌نك قره دکزده دوچار اولدیغی تجاوزی
متعاقب آلدیغی وضعیتلردن بر قاچ انطباع

ر . ك . ۵۰ ۹

صاری یرده وقوعه کلوب بر چوق خرابات انتاج ایدن سیلابه عائد منظره‌لردن- درەنك سوروکله‌دیکی چامور وطاشلر

صاری بر جاده‌سنك سیلابدن صوکره منظره‌سی

صاری بر دره جاده‌سنك سیلابدن صوکره منظره‌سی

صاری بر دره جاده‌سنك سیلابدن صوکره منظره‌سی

احما اجتماع ایدن جمعیت عمومیهٔ ... ن اجتماع صال ... ن بر قسمنك منظرهسی

اخیراً کاغخانه پارقنده ظهور ایدن آثار عتیقه‌دن بعض ستونلر

زنده وفعال عضله‌لر وجوده کتیرمك ایچین کندیلرینی نه کبی غدالرله بسلمك لازمکلدیکنی بیان ایده‌لم .

∴

اون — اون بش یاشلرنده برچوجق ، صورت معتدله‌ده نشو ونما بولدیغی حالده ، وسطی اوله‌رق کونده ، اون بش غرام ثقلت قزانیر . بناءً علیه بویولده یتیشه‌ن برچوجغه ادامهٔ حالی ایچین وریله‌جك غدادن فضله برده نشو ونماسنه یاردیم ایده‌جك اغدیه‌ده ویرلمك ایجاب ایدر . اکر نشو ونماسی بطائتله وقوعه کلیورسه دوقتور (سپرینغه‌ر) ك اصولی وجهله هرکون برمقدار تازه حبوبات (بغدای ، جاودار ، بولاف ، مصر) و اطعمه ایله بسلنمسی مقتضیدر .

صورت عمومیه‌ده ارکك وقیز چوجقلر بعضی قوتلی بویوتملی‌یز . بعضیلرینك توصیه‌سی وجهله علی‌العجله سبزه ایله تغدیه‌لرینه کیتمك ایی برحرکت دکلدر . سبزه ایله بسلنن چوجقلر دها سمیز ورنکلی اولورلرسه‌ده قوت ورنکلری درس واویون اثناسنده زائل اولور . بوطرزده بویوینلر تحصیل وسپور متاعبنه مقاومت ایده‌مزلر . سبزه ایله تغدی اصولی یالکز دوقتورك توصیه‌سی ایله و آنجق فضله کورلتیجی واعتیادی برحالده یاراماز وَاله ، آووجه صیغماز چوجقلر ایچین تطبیق اولنملیدر . علی بش ، آلتی یاشلرینه واصل اولنجه چوجقلر بالخاصه قیشین ویا اقالیم بارده‌ده بلا اندیشه اتله تغدی‌یه باشلایه‌بیلیرلر . کونشك حرارتی‌ده اغدیه‌نك مقدارینه اجرای تأثیر ایدر . مثلا فرانسه‌ده لیل ، بزانسون ویاناسیده‌کی مکتب طلبه‌سنه قیشین مارسلیاده تحصیل ایدن چوجوقلره حزیران و تموز آیلرنده ویریلن اتدن ایکی قات فضله ات ویرلمك لازمکلیر .

اقالیم بارده‌دن عد ایدیلن انکلتره‌ده مکتب طلبه‌سنه کونده (۳۰۰) غرام قیزارمش ات ویریلیر . بومقدار فرانسز ویا المان طلبه‌سی ایچین فضله‌در . ممالك

مذکورده و ازجمله‌ده فرانسه‌ده چوجقلر کونده ١٥٠ ، اورته یاشلیلر ٢٠٠ ، و بویوکلر ٢٥٠ غرام ات یمه‌لیدرلر.

***

بش ایله اون بش آراسنده‌کی چوجقلر کونده درت دفعه طعام ایتملیدرلر. برچوق عائله‌لرده اقشام یمکلری دائما دها متنوع و بطیء الهضم اطعمه‌دن متشکلدرکه بو اعتیاد ایی برشی دکلدر. یمکک صوك لقمه‌سنی متعاقب یاتاغنه چکیلن برچوجوق معده‌سنده اویقوسنی اخلال ایتمکسزین وجودینی تقویه و تنمیه ایده‌بیله‌جك یمورطه، سبزه و سود مستحضراتی کبی اغذیهٔ خفیفه بولندیرملیدر.

صباحلری چوجقکزی مکتبه کوندریرکن اوکنه برفنجان چیقولاته ایله برآز چوربه و بردیلیم اتمك قورسکز. و بو حرکتکزله کیجه‌نك تغذیه‌ز یکجن ساعات مدیده‌سندن قورتولان بیچاره‌نك اوکله زمانه قدر بش ساعت چالیشمه‌سنی قانسز قالمش، اویوشمش اولان حجیرات دماغیه‌سنك یوزلرجه مزعج فکر و کلمه‌یی حفظ ایده‌بیلمسنی تأمینه چالیشیورسکز! جداً واهی برحرکت! او اغذیهٔ خفیفه سایه‌سنده چوجقلرك دماغی اوکله طعامنه قدر تیم یقظه حالنده کیدر. اوکله طعامنده ایسه اشتهاسی لزومندن قات قات فضله اوله‌جغندن زیاده یمك یه‌رك معده‌سنی بوزار واقشامه قدر هضمده و بالنتیجه بالجمله حرکاتنده عدم انتظام و اویوشوقلق حس ایدر. بوندن استحصال ایده‌جکمز نتیجه شوکه: صباحلین ساعت یدیده برمکتب طلبه‌سنك طعامی ایکی یمورطه، ترەیاغ سورولمش بیوك بردیلیم اتمك و خفیف قهوه‌لی برفنجان سوددن عبارت اولملیدر. بو صورتله تغذی ایدن برشاکرد زنده دماغ اوله‌جغی کبی آز تعبله چوق ایش کوره‌بیله‌جك براقتداره مالك بولنور. ایکندی یمکنده‌ده طلبه‌یه یالکز یوان اتمك و یرملیدر. ساعت درتده اوزون ومتعب بردرسدن چیقان شاکرد برطاقم اغذیهٔ مقویه آلملی و قیشین صیجاق مشروبات ایچملیدر.

اوکله طعامی هرزمان اطعمه‌نك الك مهمی اولملیدر . ات یملمسی الك زیاده محمی اوله‌جق طعام اوکله یمکیدر .

* * *

فصل ۳

تغذی ، ۱ (مابعد)

— خلاصه — چوربا — ات صویی — اتمك — حلویات — صعب‌الهضم اغذیه — شایان توصیه غدالر

فرانسه‌ده جاری برعنعنهٔ ملیه‌یه تبعاً فرانسزلر بویومك وقوتلی اولمق ایچین چوق اتمك وچوربا استعمالی لازمکلیر صانیرلر . حالبوکه فرانسز قومنك کیت کیده جیلز وقوتسز اولمسنك سببی یالکز فرانسزلرك کافی درجه‌ده ممارسات‌بدنیه ایله مشغول اولمامالری‌دکل ، بوندن ماعدا وبلکه‌ده داهامهم اوله‌رق فضله مقدارده اتمك ، چوربا وچرزله تغذی ایتملریدر .

بوطرز تغذیه عضلاتدن زیاده یاغ یاپار . وجوده بربطائت جسمیه وفکریه ویرملری انسانی عاطل وکلفتسز ایشلره سوق ایدر . بونك نتیجه‌سی اوله‌رق پای عزم وغیرتمزی کال جسارتله اوزاقلره سوق ایده‌رك مثمر وفائده‌بخش تشبثات شخصیه‌یه کیریشمك ایچین لازمکلن قوت ومتانتدن محروم اولور ومأمورینده باسلانمایه رضا کوستریرز .

ات صویی شایان توصیه بر یمك اولدیغی حالده خاصهٔ مغذیه‌سی آزدر . ات صویی یالکز بر مشتهی عد ایتملی وحرکت هضمیه‌یه قوت وسرعت ویره‌جکی دوشونه‌رك ایچملیدر . حتی معده‌سی ضعیف اولان چوجقلریمزه ات صویی ایچیرمزسه‌ك یك ایی بر حرکتده بولنمش اولورز . زیرا بیه‌دکلرنی کوچ هضم ایدن معده‌لر قوی بنیه‌لرك هضم ایده‌بیله‌جکی آغیر غدالر فضله وغیرطبیعی

بر حالده تخمرینه مساعددرکه ات صوبی‌ده مکمل بر واسطه تخمر اولمق اعتباریله بو اغذیه میاننده داخلدر .

قوتسز چوربالره کلنجه : بونلر یاهیچ استعمال اولنماملی ویا لاپا کثافتنده قوللانیلملی‌در . بو نوع چوربالر قیشین وجودیمزی تسخیندن باشقه بر ایشه یارامازه .

پدرلریمزك نصیحتلرینه قاپیلارق چوجقلریمزه کلی مقدارده اکمك یدیرمکدن چکینملی‌یز . اکمك دنیلن غدای ضعیف یالکز محتاج امداد ومعاونت اولان فقرایه نافع اولابیلیر . زیرا بیچاره‌لر باشقه آزوتلی اطعمه‌دن محرومدرلر . مع هذا فقیرلر بیله اکمك یرینه بر طباق مرجمك پیشیروب ییش اولسه‌لر مقصدلری دها زیاده تأمین ایدلمش اولور . مرکباتی تمام اولان اکمك صعب‌الهضم، بیاض اکمك‌ده بك آز مغذیدر .

صیجاق ویومشاق اکمك ایچی معده‌مزده شیشمش بر سونکر کبی دورور . چوجوقلریمزه دها سهل‌الهضم بر حاله کلدرك خواص مغذیه‌سنی محافظه ایتمش اولان قیزارمش اکمك یدیره‌بیلیرز . هرحالده اکمك ایچندن زیاده قبوغندن یمك هضم اعتباریله اهمال ایدیله‌میه‌جك تدابیردندر .

⁂

ضعیف بر چوجغی سمیرتمك ایچین هر طعامده اوکا بیاض ویا قزارمش اکمك ایله تره‌یاغ ویرملی ، تره‌یاغنی اکمك اوزرینه سوره‌رك هیئت مجموعه‌سنده مقدار کافی طوز سرپملیدر . مشروبات نامیله سود وبالخاصه (خسته اینکلردن صاغلمدیغی تقدیرده) چی ویاخود مغلی سود ویرمك مقصده کافیدر . تره‌یاغ سمیرتیر . سود مغذی بر ماده‌در . توسع معدیه دوچاراولانلر بالاستثنا هرکسه توصیه ایدیله‌بیلیر .

سود مستحضراتنه کلنجه : بو قبیل اطعمه‌یی دائما پیشیرملی ودرونته بر آز

لیمون ویا پورتقال چیچکی زیتندن باشقه عطریات قاریشدیرمامیلدر . هیچ بر زمان چی قایماق ییه‌ملیدر . زیرا بو غدا بویوك بر سهولتله تخمره مساعددر . طاتلیلره کلنجه بو نوع یمکلر دیشلری بوزار ، معده‌یی یورار وبی لزوم بر شحم وجوده کتیرر. چوجقلریمزه معتدل صورتده رجل ییدیرملی‌یز. رجل قیشین قیمتدار برغدا اولمقله برابر لزومندن فضله شکرلیدر. طعام ختامنده چوجوغه ویریله‌جك الك موافق قورو خرر طاتلیسی ، پیشمش قایماق وآز شکرلی قومپوستولردر .

میوه موسمنده چوجوقلره کیراز ، شفتالی ، وایجه اولمش اوزوم ییدیرمك خصوصنده پك احتراز کار اولمامیك . پك آز مقدارده چیلك ، اغاج چیلکی ، اریك وآرموود ییملی ، حتی ممکنسه بو هضمی بطی میوه‌لری قطعیاً قوللانمامیلدر.

هر ده عمومیت اوزره قبولی ایجاب ایدن بر قاعده واردرکه چوجوقلر چی شیلر ییه‌ملیدرلر . مع هذا شایان توصیه اولان واولمیان اطعمه‌نك بر لیسته‌سنی تنظیم ایتمك قارئلرجه موجب سهولت اوله‌جقدر .

ب — هضمی کوچ یمکلر

هضمی کوچ اولان اطعمه شونلردر :

أتمك ایچی وبونکله یاپیلان یمکلر ، قونسروه‌لر ، سیاه اتلر ، بهارلی یمکلر ، آغیر بالقلر ، استاقوز ، ینکیج وقاریده‌س ، استریدیه ، میدیه ، طورب ، صلاطه ، قاوون ، سرکه ، قوزو قولاغی ودوماتس کبی حامض مأکولات ، یاغلی یمکلر ، حاشلمه‌لر ، حاشلانمش پاتاتس ، قوش قونماز ، لحنه ، قارنبهار ، صوغان ، قورو فصولیه ، شکرلمه وطاتلیلر ، چی قایماق ، چی میوه . یاغلی پینیر .

ج — شایان توصیه یمکلر

قزارمش صوغوق اکمك و یا بیات اکمك قبوغی ، یومورطه (حاضرلوپلری مستثنا) ، خفیف بالقلر (بالق قیزارتیلنجه دریسی بهمه حال صویمق لازمدر) ، قیزارمش بیاض و یا قیرمزی اتلر یعنی دانه ، طاووق ، قویون و اوکوز اتلری

(اتك پيشمشی خاصهٔ مغذيه‌سی محسوس بر درجه‌ده تعديل ايتمز . چيك ات سهل الهضم ايسه‌ده اكلی باغرصاقده صولو جانلر حصوله كتيرر) ، يك تازه يشيل فصوليه ، انكنار ، اسپناق ، ابه‌كومه‌جی ، مارول و صلاطه مطبوخاتی ، قوری خور طاتليسی ، آز شكرلی قومپوستو ، پيشمش قايماق ، غراويار و يا چستر پينری .

يمكلر اك ايی جنسندن خالص تره‌ياغی‌ايله پيشيرلملیدر . اطعمه‌يه زياده‌جه طوز آز مقدارده بوبر قونملیدر .

∴

مشروبات‌ه كلنجه : متخمر ايچكيلردن هيچ برينی استعمال ايتمه‌مك كارعاقلدر. هله چوجوقلره اسپرتودن قطره بيله‌ايچيرمه‌ملی ، نه بيرا ، نه الما شرابی نه‌ده سياه ، بياض شراب ويرمه‌مليدر . مكتبلرده طلبه‌يه قيشين چای ويازين سوزلمش منبع صويی ايچيرمك اقتضا ايدر .

چوجقلركز اويكزده بولندقلری زمان طعام وقتندن برساعت اول بيوك بر قدح سود و يا صو شرب ايتمليدرلر. طعام اثناسنده يك آز مايعات قوللانملی. ايكی شراب قدحی دولوسی صو مقصده كافيدر .

ايچكيلرك اك صحيسی‌صاف صودر . مع‌هذا اونی‌ده مفرطانه استعمال ايتمه‌ملی ، كرك يمك اثناسنده وكركسه بعدالطعام فعل هضم وقوعبولوركن ممكن اولديغی قدر آز صو ايچمليدر . چوق ايچلديكی حالده عصارهٔ معدويه‌نك كثافتی آزالير ، فعل هضم پيدای مشكلات ايدر . كيكلری بولنده تشكل ايتمين ، وقتندن اول نشو ونما بولان ضعيف چوجقلر ايچدكلری صويه آز مقدارده فوسفوريت كلس ويا غليسروفوسفوريتلر علاوه ايتمليدرلر .

∴

ايشته چوجقلرك تغديسی حقنده تطبيق ايجاب ايدن وصايای نافعه بونلردن

عبارتدر . معمافیه بوطرز تغذیده هیچ شبهه یوقکه اقلیم ، موسم و مزاج ایله آز چوق تحوله معروضدر .

بو بحثه ختام ویرمزدن اول صوك بر توصیه‌ده بولنه‌جغز: چوجقلریکزك دیشلرینی منتظماً معاینه ایتدیرملیسکز ، اضطراب حس ایللرینی بکلمکسزین اونلری هر اوچ آیده بر صنعتده ماهر وملایم مشرب بر دیش طبیبنه کوتوریکز .

چوجقلری سفره‌ده آغیر آغیر یمك یمکه ، ییدکلرینی چیکنه‌مکه آلیشدیرملیدر .

ـ مابعدی وار ـ

م . نورالدین

افول

محرری : رائف نجدت

بالقان حربندن بری بزده حيات ادبيه وفكريه ، صوك زمانلرده كمال ممنونيتله مشاهده ايتمكده اولديغمز ملی واقتصادی آثار انتباهه رغماً الآن دالديغی ظلام عطالت وسكونتدن صيريلامامشدر . بونك مثال مقنع وباهری‌ده غزته‌لرمز ، خصوصيله مجامع موقوته‌مزدر . جرائد يوميه‌مزك ، بزده داخل اولديغمز حالده هفته‌لق و آيلق رساله‌لرمزك صحائف يكطرازنده محيطمزك حيات ادبيات وفكرياتنه دلالت ايدر اوفاق برعلامت بيله مشهود دكل ! في‌الواقع بزده مبذوليتله آثار بديعه ونفيسه انتشار ايتميور . فقط تك توك نشر اولنان بعضی ممتاز كتابلردخی ، دكل مطالعه‌يه قارشی شايان تأسف برلاقيدیٔ عميق پرورده ايله‌ين خلقمزده ، حتی محررين ومتفكرينمزده بيله نظر دقتی جلب ايتميور .

فرضا كچن آی انتشار ايدن (افول) ، كرك اسلوب وكرك موضوع اعتباريله مالك اولديغی اومزايای بی‌نهايه‌سی ، سينه‌سنده صاقلاديغی اوقدر فاجع وپرانتباه الواح تحسساتی ايله شيمدی‌يه قدر انتشار ايدن اثرلر آراسنده تمايز ايتمش ومالك اولديغی قدرت ارشاديه‌سيله شباب ايچون بك مهم ومؤثر بركتاب كبی اولمق اوزره تلقی‌يه بلغاً مابلغ اثبات لياقت ايله‌مش ايكن وباشقه مملكتلرده بوكبی اثرلر برچوق مناقشات ومطالعات مفيده‌يه ميدان آچارق هرطرفدن تقدير وتشويقلرله استقبال ايديليركن بزده مع‌الاسف لاقيدی‌يه ياقين برسكونتله تلقی اولونمقده‌در . بوسكوتی برتهالك مخصوص نجيبانه ايله اخلال ايدن اولا استاد اكرمك صدای بلنداصالتی

اولمشدركه مشاراليهك افول محررينه كوندرديكى مكتوب ادبيات عثمانيه‌نك تاريخ استقبالنده شايستهٔ دقت واهميت برصحيفه اشغال ايده‌جكندن امين اولديغم جهتله ، مجموعه‌مزك باشقه برصحيفه‌سنه عيناً درج ايدلمشدر . [*]

في‌الحقيقه استاد محترم اكرم بك افندينك‌بويوردقلرى كبى رائف نجدت‌بكك بوصوك اثرى تاريخى ، ادبى ، اجتماعى ، عسكرى فوائدى جامع برشاه اثردر . بن افولى كمال دقت وهيجان ايله اوقويوب بيترديكم زمان اوقدر متأثر ، اوقدر متحسس ومتهيج اولدم كه بكا بوقدر نفيس وهيجانلى مطالعه ساعتلرى ياشاتديغى ايچون‌اواصيل وصنعتكار قلم قارشيسنده درين‌برحس حرمت ايله متحسس اولدم. واعماق قلبمده طويديغم تحسسات‌متدارى وشكركذارى‌يه مقابل ـ ولوكه‌سونوك برطرزده اولسون ـ محترم قارء وقارءه‌لرمه بومستثنا اثردن بحث ايتمك احتياجنى حس ايلدم .

« افول » اوچ بيـوك قسمه تقسيم وتصنيف ايديله‌بيـلير . كتابك برچوق فورمه‌لرنى ضبط ايدن واثرك عنوان حزن آكينى طاشيان برنجى قسم ، حساس ونزيه اديبك نافذ وصنعتكار نظرلرى آراسندن مشاهده ايدلمش ادرنه‌محاصره‌سنك برحكايهٔ نفيس وبليغيدركه رنكين بردفتر خاطرات و تحسسات حالنده پيش انظار مطالعه‌مزه فرش‌ايدلمشدر . ادرنه‌ده بالذات حربه‌اشتراك ايدن ومحاصره‌وسقوطنك بوتون اضطرابلرنى والملرنى ياشايان وطنپرورمحرر، اثرينك بوبرنجى قسميله‌عينى آلام واضطراباتى قلبمزه بديعى برهيجان ويره‌رك بزده‌ده تكرار ياشاتمه‌يه موفق اولمشدركه بو ، پك مهم برمزيت ادبيه ، برموفقيت صنعتكارانه‌در . اثرى‌بردفعه اوقومه‌يه باشلادقدن صوكره الك مراقلى ، الك هيجانلى بررومان اوقويورمشز كبى قابل دكل المزدن‌براقه‌ميورز . برحمله‌ده بيترمك احتياجنى حس‌ايديورز . اساساً الك زياده عسكرى وتاريخى اولماسى لازم كلن بوقسمده‌عينى زمانده اوبله اجتماعى وَ وطنى فكرلره ، خصـوصيله اوبله رقيق وعلوى حسـلره والملره ، اوبله جانلى

[*] مقاله استاد اكرمك ارتحال اليندن اول يازلمشدر .

ومنتظم تصویرلره، تابلولره تصادف اولنیور که قاره‌بیوك بر ذوق ادبی ایله رعشه‌دار هیجان قالیور. صانکه‌ادرنه محاصره‌سی رائف نجدت بکك دست فسونکار صنعتنده بوتون صفحات دلسوز فجایعی، بوتون الواح الم وانتباهی ایله جانلانیور. بن امین ومطمئنم که بو ابداعی اثری استقبال تقدیس ایده‌جك، انسال واحفادیمز افولی مقدس بر کتاب انتباه وانتقام کبی اوقویوب ازبرلیه‌جکدر.

تشرین اولك یکرمی یدنجی کونکی وقایعدن شو سطرلری عیناً اقتباس ایدییورم:

« اوزرمزدن قورشونلر اسرارلی ویزیلتیلرله غدار بر آری کبی، سریع وَ متمادی، کچیور؛ فوق سرمزده باطلایان شراپنللر، معدنی بر یاغمور شکلنده اطرافمزه دوکولویور، سرپیلیوردی.. بو مستثنی، بو فوق الحیات دقیقه‌لرده یالکز برشی، انسانلرك اوقدر قورقدقلری اُولوم خاطره کلیور؛ وطن، ناموس، وظیفه هر درلو حسیاته تحکم ایدییوردی. آه، بو عسکر.. روحلری کوچوکدن، مکتب ابتدائی صیره‌لرندن بری وطنی بر ایده‌آل ایله تربیه وتغذیه ایدیلدکدن، صیق بر انضباط آلتنده‌ده ایی بر تعلیم کوردکدن صوکره نه‌لر یاپماز، نه خارقه‌لر کوسترمزدی؟. مسأله ینه بوراده‌ده معارفه، معارف ابتدائیه‌یه تماس ایدیور. فی الحقیقه کوچوکدن بری علمی بر طرزده روحنه وطن ایده‌آلی القا والهام ایدیلمه‌مش بر عسکر فطرةً نه قدر شجیع اولسه برماکینه اولمق ماهیتندن قورتولامیور. بو حربده بزم ایچین آلینه‌جق کیم بیلیر نه‌قدر عسکری، اجتماعی وتربیوی درسلر، انتباهلر اولاجق!. شیمدی بن، هرحاله رغماً، بو کونکی محاربه‌دن معیتمده‌کی عسکره قارشی داها نیکبین اولارق چیقدیغم ایچین بر آز مسعودم ... »

ایشته کانون اولك بشنه عائد برقاچ سطر تحسس وتألم که او مشهور ومشئوم متارکه‌نك خسران والمنی ترنم ایدییور:

« بولغار ترنلری، حتی کونده سکز اون دفعه، کچمکده بردوام.. بزم

ترندن دها حالا برخبر یوق !. آرتیق شایعه‌لرکده طاقت دورانی قالمادی . . ایکی آیدر چوق یورغون دوشن شایعه‌لر شیمدی برآز دیکله‌نیور کبی ! صلحك نه زمان عقد ایدیله‌جکی بللی دکل .. دشمن ترنلرینك ، مغرور ومظفر ، کذارشی غالب مدافعینك غروریی ، عزت‌نفسنی رنجیده ایدیور .. عسکرك قوهٔ‌معنویه‌سنده زلزله‌لر ، خرابه‌لر یاپیور .. ظن ایدرم ، شیمدی‌یه قدر هیچ برقلعه‌نك باشندن بوقدر غریب ، غریب اولدیغی قدر فجیع بر سرکذشت ، بر متارکه فلاکتی کچمه‌دی .. سربست ، هرطرفدن خطوط‌مواصله‌سی اولان دشمن ، قلعه‌نك‌قلبنی چیکنه‌یه‌رك کچن ترنلرله ، متمادیاً اردوسنه ارزاق طاشیور . ادرنه‌یه خارجدن برحبه بیله کیرمیور .. بومیدی قلعه‌نك متارکه‌دن استفاده‌سی ؟. نه‌در بوعمای اداره !. اویله حس ایدیورم‌که بومشئوم متارکه غیر مرئی حمله‌لرله قطره قطره ادرنه‌نك حیاتنی ، روحنی ، روح مقاومتنی کمیریور . بحران انتظار اوقدر متزملشدی‌که هیمزی‌صوك درجه عصبی یاپدی .. حرب زمانی امید ایله ، هیجان ایله ، آتش ایله وقتك ناصیل کچدیکنی بیلمیوردق ... »

اترك بوبرنجی قسمنده بنی اك زیاده متحسس ومتهیج ایدن صحیفه‌لر کانون اولك طقوزینه عائد اویکرمی صحیفه‌لك خاطرات وتحسسات‌درکه حقیقةً بربدیعهٔ ادبیه‌در . وکتابك مزیت ادبیه‌سنی دوبالا ایدن ، « افول » . کزیده براثر نفیس صنعت قیمتنی بخش ایله‌ین‌ده بوفصل غرادر . قارئلرمه اوزرنده بویوك برقلبك اصیل هیجانلری ، اندیشه‌لری تیتره‌ین بونفیس صحیفه‌لری کمال اهمیتله اوقومه‌لرینی توصیه ایدرم. متارکه زماننده ایلری قره‌غولده بولنقارضابطانیله رائف نجدت‌بکك شایان دقت ومراق آور برملاقاتندن واوملاقاتك نتایجندن بحث ایدن بوطقوز کانون اول خاطراتی شویله باشلیور :

« ینه ایلری‌قره‌غولده ، دوقسان‌بشده بولنیوردم. بوکون هوا جداً پك لطیف ومستثنی .. بوتون محیطاتده بربهار طراوتی محسوس .. بولوندیغم موقعك شاعرانه

منظره‌سی هوانك کوزللکیله امتزاج ایده‌رك نه بدیع ، نه‌طبیعی برآهنك تشکیل أیله‌مش .. فی‌الحقیقه طونجه‌نك مموج انحنالرله تبسملر سرپه‌رك سوزولوشی ، قارشیده‌کی اووه‌نك شعریت امتدادی ، اوزاقده‌کی طاغلرك وقار ارتفاعی نه قدر خوش ، نه‌قدر نفیس ! کونش‌ده نه مونس ، نه‌شفیق بربهار یوموشاقلغیله اشباحی قوجاقلییور .. هرذره‌سی قلبه الهام محبت ایدن بوکوزل‌طبیعتك سینه‌سنده بربرینی بوغازلامق ، بوماوی سمانك آلتنده قیرمیزی برعمان یاپمق ایچین انسانلرده یاربی ، ناصیل‌وحشی ، ناصیل‌مفترس‌برداماز اولمالی‌در!. اوف ، بزده نه‌دربونانکورلك.. نه‌در بوغفلت ، بوکفر طبیعت ..

« خسته تحسسلرله رنجیده روحمده ینه بربحران ، برعصیان وار .. اومدنی آلایشلره ، اومحتشم طواهره ، حتی اوبویوك فیله‌زوفلره رغماً هرشیئك ناصیل بربالان ، هرشعشعه‌نك ناصیل برپالدیز اولدیغنه تماميله قانع اولمقدن متولد برالمله شودقیقه‌ده انسانیت ایچین ، اوبویوك ومقدس مقصد ایچین چوق ، پك چوق بدبخت و بدبینم !. فن ، مادی مدنیت ترقی ایدییور . دوغرو.. فقط ، آ کلامق ایستیورم ، نیچین ؟ نیچین یاربی ، بوفن ، بومدنیت ترقی ایدییور ؟ . هرکون انسانلری داها مدهش برسرعت ظالمانه ایله اولدوره‌جك‌جهنمی آلتلر، ماکنه‌لر ایجاد واختراع ایتمك ایچین دکلمی ؟.. »

بوتون متارکه زمانی هرکون تحملسوز برانتظارله استانبولدن ترنك‌ورودینی بکله‌ین وبو صورتله آوونان ادرنه‌نك یکرمی کانون اول ترنجیه‌سنی تصویرایدن بوجانلی سطرلرده نه‌بلیغ برالم وخسران افشا ایدیور :

« .... أبی برزماندن بری درین و حزین برسکوته مستغرق ایستاسیون و حوالرندن‌بوکون ، ایلك‌دفعه اولارق ، عظیم برولوله حیات‌وشطارت طاشییور . ساعت اوچ بوچوق .. غلبه‌لق ، هیجان انتظار کیتدکچه زیاده‌لشمکده ...

« ایشته اوزاقلردن قلبی بردن طاتلی امیدلر ، خلجانلرله تیتره‌تن صمدانی

برموسیقی ؛ برصفیرتیز .. عومده درین برمستی انتظار وار .. بوامایرا موسیقی استانبولك محنت وسعادتی ترنم ایدیور ، روح رایحه‌سنی سرپیورمش کبی بایغین ادالر ، نازنین نغمه‌لر یاپه‌رق سامعه‌یی تلطیف وتسعید ایلیور ؛ ترنك کیتدکجه یاقلاشان معدنی شماتی حریری برفقشافش یوموشاقلغیله داها یاقیندن روحی صاریبور ؛ قلبلردن مستثنی هیجانلر و خلجانلرله نورلر ، امیدلر طاشیوردی . فقط ، چوق سورمه‌دی ، بونورلر وَ امیدلر ظالم بربولوطله نا کهان قارادی ، محو اولدی . بوتون سمالرده ماتمی بر کولکه .. تازه املرله دولو قلبلرده‌مدهش برکرداب انهزام !. ترنجنوبدن دکل ؛ شمالدن ، مصطفی‌پاشا طرفندن کلیوردی !.

« شیمدی ارزاق دولو بولغار ترنی ایستاسیونك اوکندن ، صانکه قلمه‌نك قلبنی داها فضله چیکنه‌مك ، بوراده هیجانلی بر امل ایله بکله‌ین زواللیلری ثقلت استهزاسیله داها زیاده أزمك ایچین ، بطیء برروش سیاه ایله ، مغرور ومظفر ، کچیور ، بوتون بوساعتلردن بری طاتلی برطراوت انتظار ایچنده مست خیال وسعادت قالمش خلقه جهنمی حقیقتلر ، تزییفلر صاچیوردی .. اوف بو ؛ نه مدهش ، نه‌بی‌نظیر برسقوط خیال ایدی ، یاربی !... »

دها صوکره سقوط فجیعه‌لری .. محررك قلمنك براوجنی قلبنه دایایه‌رق یازدیغی بوپاشانیلمش محاتف الم کوزلردن سرشك‌تأثر واضطراب دوکوله‌دن‌ممکن دکل اوقوناماز . شیمدی‌یه قدر روحنده انسانیته عائد یوکسك ونجیب برمفکوره بسله‌ین ، حسلر وفکرلر ، محرر زیهنی بوراده چیلغین وآتشین برملیت پرور اولارق کوروروز :

« .... تام بوصیراده آلتی آیدر حیاتمزك ، قلبمزك قاریشدیغی یاصصی تپه استحکاماتنده صوغوق ، جامد برپایراق کوردم وَایکله‌دم .. بیاضلغنده سیاهلق تیتره‌ین بومشئوم‌پایراق ، نعش استحکامك اوزرینه‌قونمش بربایقوش کبی ، سرسری وَ سفیل ، دولاشیور ، دولاشیوردی ..

« اوف !. نه حزین ، نه یاشانیلماسنه تحمل ایدیله‌مز برآن تاریخی!. آرتیق هیچ برنقطهٔ تأویل قالمادی : قلعه تسلیم اولونیوردی .. دیمک آرتیق بوطوپراق، اجدادمزك یابدیغی شانلی تاریخ ایله یوغورولمش بومقدس طوپراق بزم اولمقدن چیقیور ، بزم الیمزدن قاییوردی ، اویله‌می ؟. آمان یاربی ، بونه مدهش ، برداها طلوع کتیرمیه‌جك نه الیم برافول !...

« لکن‌خایر .. خایر!. بعضاً افول داها پارلاق‌برطلوع کتیریر .. شودقیقه‌ده الك متعصب ، الك آتشین برملیت برور هیجانیله دامارلرمدن آتشلر ، قیغیلجملر فیشقیریور .. بوتون روحم ، بوتون هویتم انتقام ، انتقام !. دیه فریاد ایدییور . مادام‌که شوعصرده ، دیکر عصرلر کبی ، هردرلو شعشعه‌یه رغماً انسانیت، حقیق مدنیت فکرلرندن الآن دها چوق اوزاق . . مادامکه بین‌الدول عدالتدن هنوز براثر ، برنشانه یوق .. مادامکه‌قاندن ، ظلمدن متأثر ومتحسس اولاجق درجه‌ده رسمی عصرك قلبنده ناچیز برذرهٔ شفقت بیله محسوس دکیل . أوت ، مادامکه بو ، بویله .. اویله ایسه بز تورکلر .... »

سقوط کوننه عائد برلوحهٔ الم داها :

« .... آرا صیرا اوزاقدن یورغون طوپ صدالری ایشیدیلیور ، آتشدن بر زلزله شکلنده پاطلایان جبخانه‌لر بویوك سیاه دیللرینی ماوی سمایه دوغرو اوزاتیور ، تورکلکك شوفجیع سقوطنی کورمه‌یه تحمل ایده‌مه‌ین کونش لاقید و سرسری بربولوطك آرقه‌سنه صاقلانیوردی .... »

قلعه‌نك تسلیمندن صوکره بولغارلر طرفندن پارچالانمه‌سنه رمق قالان رائف نجدت بکك معروض قالدیغی وحشتی تصویر ایدن شوسطور هیجان انکیز نه‌قدر مؤثر :

« .... باشی آچیق پژمرده قیافتلی برآدام آنجق حیوانات وحشیه‌ده

كوروله‌بيلن بر افتراسله كوپوره‌رك ، بر آتش و بر حرارت ، اوزريمه هجوم ايديور ؛ مستهجن كفرلرله شيمديلك قسماً احتياج ظلم وانتقامنى تطمين ايليوردى .

بو صباح حبسخانه‌دن چيقمش وقوعات مكرره اصحابندن برلى بر بولغاراولديغنى صوكره‌دن آكلاديغم بو بوتون شدت معاسيله عادى آدام ، يانمه سونكولى ايكى بولغار نفرى‌ده آلمشدى .. جانى نظرلرنده قان ايچمك ايسته‌ين برلمعهٔ انتقام ، كفرلر صاچان آغزنده يختيلاشمش براستهزاى ملوث ايله :

— نه ناصيل ، صوفيه‌يه كيتديكزمى ؟. ديور ؛ ونفرلره برطاقم اسرارلى اشارتلر ياپيوردى .. ايچنده‌بولنديغم وضعيتك وخامتنى آكلادم . هرحالده بوعادى ومظلم آدملرك قربان وحشتى اولاجقدم . غضـوب و متوكل ، يوروييوردم . بنى تنها سوقاقلره كتيرمك ايستيورلردى .. آرا صيرا سـونكونك چيلاق اوجنـك خفيفجه اوموزمه تماس ايتـديكى حس ايدييـور ؛ عجزدن ، قدرتسزلكدن ، برشى ياپه‌مه‌مقدن‌متولد برعصيان ساكت ايچنده ، شيمدى‌يه‌قدر توركك طوپراغنده تورك اككيله بسـلنمش بوسفيل ونانكور حريفله ايكى بالقان وحشيسنك ملوث قوللرى آراسنده ، آلتى آيلق حيات جهاد ومشاقك جزاسى ويريليورمش كبى ، برمجرم ، برجانى حالنده ايلروليوردم . . آرتيق هرشى بيتمشـدى . . بنى ايلك فرصتده پارچالايه‌جقلردى . لكن نه اولور ؟ نهرلر ، عمانلر قدر دوكولن بونجه مظلوم قانلر آراسـنه بندن‌ده برقطره قاريشمش بولونورسـه نه اهميتى اولور ؟ . سقوط ايتمش ادرنه‌نك هنوز تازه قانلرله برحرارت‌آشيكنده بن‌ده أوله‌يم..وطن ، او بويوك و مقدس آنا بوقدر ازيلدكدن ، بوقدر سفيل اولدقدن صوكره ياشامق نه‌يه ، نيچين ؟..»

ادرنه‌ده كذران اولان وقارئى مدهش برصرعهٔ انتقام ايله صـارصان اون كونلك حيات اسارتك اوتويلرى اوربرتن آلام وفجايعى ايله اثرك برنجى قسـمى رسيدهٔ ختـام اوليور . اصل كتـابك يوز قرق صحيفه‌سنى اشـغال ايدن ادرنه

محاصره‌سنك مهیج حکایه‌سی بیتدکدن صوکره آلتی آیلق بر عمر جحیم اسارتك تحسسات وخاطراتی باشلیورکه بوده « صوفیه‌ده .. » نامیله کتابك ایکنجی قسمنی تشکیل ایدییور . بوایکنجی قسمی محرر محترمنك مساعده‌لریله مجموعه‌مزده نشر ایتدیکمز ایچون بوخصوصده مفصلاً بسط مطالعات وملاحظات ایتمیه‌جکز . یالکز شونی سویلیه‌جکزکه رائف نجدت بك بوقسمده‌ده بویوك برقدرت‌فکریه وادبیه کوسترمش ، صوفیه‌ده‌کی حیات اسارتلرینی بوتون آجیلقلری‌ومحرومیتلری ایله وکندیلرینه خاص براسلوب جاذبه‌دار ایله ، بزی تن وپر وارشاد ایده‌رك ، تصویر ایتمش ؛ وصوکره‌ده بولغارلنی ، بولغار روحنی ، بولغارلرك اسباب‌ترقیاتنی شایان دقت برنفوذ نظرله وموشکافانه برتتبع وتحلیل ایله آکلامش وبزه‌ده آکلاتمشدر . وبو وسیله‌دن بالاستفاده بویوك برشجاعت مدنیه ایله هیئت‌اجتماعیه‌مزك الڭ‌نازك یاره‌لرینی‌ده دشمش ، وبزه کوسترمشدر . سعی مشکور اولسون . ایکنجی قسمی‌اوقویوب بیتردیکمز زماندرین برتأثرله ادراك ایدیورزکه بز بولغار اردوسنه دکل ، ملیت‌برور چوجوقلر ، طلبه‌لر یتیشدیرن بولغار مکاتب‌ابتدائیه‌سی معلملرینه مغلوب اولمشز . ادبیاتك‌بولغارلرك انتباه ملیسنده ناصیل بویوك‌برتأثیری اولدیغنی آکلامق‌ده دها آز شایان اهمیت دکلدر .

« افول » ك برفصل مهمی‌ده اوچنجی قسمیدرکه ملی ووطنی منثوره‌لر ، اجتماعی وحسی حکایه‌لرله‌مزیندر . وفلاکتی ، تهلکهٔ استقبالی ترنم ایدن‌بوجدی منثوره وحکایه‌لر عینی زمانده نفائس ادبیه‌دندر . نیازینك هیکله اتحاف ایدلمش « بیقیق محراب » رسنه قهرمانك افولنی نه حزین ، نه مؤثر وصمیمی برصورتده تصویر ایدیور . وشبابی ناصیل برصدای اصیل ارشاد ایله حقیقته واعتلایه‌دعوت ایلیور .

رائف نجدت بکك ذکی وحساس اوغلی مینی مینی شفیق نجدته اهدا ایلدیکی « مقدس آنا » ده صوك درجه یورکدن حس ایدلمش وطنپرورانه برشعر الم

درسعادت - ادرنه سیاحت هوائیه‌سی رسملرندن - طیاره‌جی نوری بك ایله رفیقنك
طیاره‌ده آلنان فوطوغرافلری

نوری بك ایله رفیق سیاحتی و طیاره‌سی

۰۰ ك: ۰۵۰—۱۱

صوك موده لر ـ عخشم بر باس

صوڭ مودەلر..

قیشك صیجاق صالونلرندن بری

وارشاد در . « بلونەده » منثورەسیايله محرر ممتاز برشاهقهٔ تحسس وتألمه يوكسليور ، هيجانلى وحرارتلى براسلوب ايله جلادت واحتشام ماضىیى ترنم ايديور .

دها صوكره طرابلس غرب محاربەسنك ويرديكى درين براضطراب قلب ايله يازلمش « عصيان » عنوانلى ايكى منثوره واردركه اجتماعى وفلسفى برر فرياد ، برر شعر غرادر . قانلى مكتوب ، آناطولينك مزارى نامنده‌كى حكايەلرده كوزل وجالب دقتدر . هله « آناطولينك مزارى » حقيقةً مستثنا ، شايان تدقيق وتحليل بر حكايەدر . بى‌پروا ديەبيليرم كه شيمدى‌يه قدر بزده بوطرزده ، فائده ايله كوزللكى مزج يولنده اجتماعى برحكايه يازلمامشدر . آناطولينك مزارى فكر عاجزانەمجه عثمانلى تاريخ ادبياتنده برانقلابك بشيكى‌در . تام براثر صنعت اولان حكايه اويله مهم برمسئلهٔ حياتيەدن بحث ايديور ، اويله نازك برمرض اجتماعىیى ، آناطولينك غيرمرئى برمزارينى كوستريوركه بزى تهييج وايقاظ ايديور . ايلك دفعه اولارق بزده ادبياتله تورك عرقنك هزال وانحطاطنى كوسترن بحث ايدن بوحكايەیى صورت مخصوصەده محترم قارئلرمك انظار تدقيق وانتباهنه تقديم ايدرم .

فى الحقيقه رائف نجدت بك حسنى فائده ايله مزج ايتمكده كوستردیكى موفقيت مشعشعه ايله ادبياتده برمسلك مخصوص مبدعيدر . اعتراف ايتملى يزكه حسلر وفكرلرى محررى قدر ابداع ايتديكى مسلكه آتشين برعشق و ايمان ايله مربوط قالان واومسلك داخلنده نشر آثار ايدن اديبلرمز مع التأسف پك آزدر . « افول » محررى رسملى كتاب نسخەلرينى تزيين ايدن مصاحبات ادبيەسنده صنعت وادبيات حقنده سرد واتيان ايتديكى نظريەلره — وقوع بولان اوقدر اعتراضلره رغماً — تماماً صادق ومطيع قالمشدر . حسنك ، صنعتك فائده ايله قابل مزج وائتلاف اولديغى پارلاق برصورتده كوستەرن (افول) ، صانكه بتون بونظريەلرك دوغرو اولديغى بالفعل اثبات ايتمك ايچون قلمه آلنمش براثر نفيس ومفيد كبى وقور برآهنك سعد وظفر ايله تبسم نثار اوليور . فى الحقيقه بالقان فلاكتى ،

نجدت بکك بوندن درت بش سنه اول وطنمزك احتیاج اجتماعی وفکریسی‌درین برنفوذ نظرله کوره‌رك ابداع ایتدیکی مسلك ادبیده نه درجه حقلی، بوتون او اعتراضلرك نه‌مرتبه‌ده هیچ اولدیغنی فجیع وبلیغ برصورتده کوسترمشدر . ملتك مفید وانتباه آور آثار ادبیه‌یه محتاج اولدیغنی بوکون فلاکت ملیه هرکسه آکلاتمشدر . فقط رائف نجدت بك بوحقیقتی فلاکتدن اول ادراك ایتمش ومجموعه‌مزی تزیین ایله‌ین مصاحبه‌لرینی اوادراك واحاطه‌نك ویردیکی برحمیت آتشین ایله یازمشدرکه بو، کندیلری ایچون بویوك، شرف آور برخدمت وموفقیتدر . «رسملی کتاب»، تاریخ ادبیاتمزده برمهم صحیفه اشغال ایتمه‌سی مأمول اولان بومصاحبه‌لره ساحهٔ انتشار اولدیغی‌ایچون الی‌الابد افتخارایده‌جکدر.

کتاب، افوله قارشی یازیلمش «شتاب» عنوانلی برمنثوره ایله ختام بولیور . وَ وطنه اتحاف ایدلمش بوآثرله وطنی تداوی واشفا ایده‌جك یکانه علاج بولنمش اولیور : شتاب . . تجدد، انقلاب اجتماعی‌یه، اصلاحاته، برافق نوینه دوغرو شتاب ! . .

ملته، خصوصیله کنجلکه حیاتی بهاسنه اهداایتدیکی بویله‌ابداعی براثر ادبیدن طولایی محترم رائف نجدت بکی صمیمی برحس ممنونیت وافتخارله تبریك‌ایدر، «افول»ی یکی افقلرده طلوع ایتمك ایسته‌ین بوتون کنج دماغلره کمال اهمیت وحرارتله توصیه ایلرم .

مهردار : ۱٤ کانون ثانی — ۱۳۲۹

عبیدالله اسعد

بر کنج قادینك دفتر خاطراتندن .. [*]

ـ سەوکیلی بابامە ـ

اوخ .. نە اولوردی : ینە اویلە ایام صباوتمدە ویاشبابە یاقلاشدیغم زمانلردە اولدیغی کبی ، باباجغم ، یالکز سزکلە برچوق آغاجلر ، چیچکلرلە بوغولمش لانۀ سعادتمزك روحانی وسرمدی سکوتی ایچندەیالکز قالسەایدم .. خاطرلایورمیسکز؟ دها کوچك ، پك کوچك ایکن معصوم و طفلانە بر وضعیت ایلە دیزلریکزە اوتورور ، سویلر ، سزی عادتا صیقنجەیە قدر سویلردم . صکرە بیلمم نیچون ، اونورانی سیما کز التندە مشفق قلبکزك اوزرینە باشمی قویارق هیچ برسبب یوق ایکی کوزلرم بلوطلەنیردی .. بو کوز یاشلرینی سزە کوسترمەمك ایچون یوزیمی کوکسکزە قاپار وَ اورادە یورغون ، مسعود براوقویە دالاردم ، نیچون آغلامق ایستردم بیلیورمیسکز ؟ سزدن ، مُوت سزدن بنی غصب ایدەجکلری احتمالی خاطرمەکلدیکی ایچون! صوکرە ، سز بنی بر والدە شفقتیلە قوللریکزك ، شمدی متحسری بولندیغم قوللریکزك آرەسنە آلوب پانجورلری بر چوق رایحەدار کللرلە تزیین ایدلمش لطیف حجرەمك حریم صمیمیتە بیراقیر ، بنی اویاندیرمقدن تحاشی ایدن درین براعتنا ایلە یواش یواش چکیلیر ، کیدردیکز! ..

بن بونوازشلرە اوقدر آلشمشدم کە بعضاً سزە براویون یاپمش اولمق ایچون همان کلیر ، دیزلریکزە آتیلر ، اورادە بیتاب براوقویە دالمش کبی کورونوردم ،

[*] هنوز حیات تحریرە یکی داخل اولمقدەبولنان سعدیە وحیق خانم افندی همشیرەمزك بوأثرینی بالخاصە محترم قارئەلرمزە تقدیم ایدییورز . محررۂ نزیهەنك یقین براستقبالدە آثاربلە قادینلغك تعالیسنە خادم اولەجغی امید ایتدیکمز ایچوندرکە کندیلرینی تشویقاً صحائفمزی أثرلرینە آچیورز .

« ر . ك . »

اودقیقه‌لرك مستیسنی نفسمله ایچمکدن قورقاردم . آه ، نه اولوردی بو ، ابدیاً دوام ایتسه ایدی . .

بو حیات لاهوتی چوق سورمدی . . . برکون اولدی‌که سز الّلریکز ، مقدس الّلریکزله بنی قوللریکز آراسندن ؛ سمالردن ، بلوطلردن ، مدهش برصورتده خاك مذلته ایتویردیکز.. ایلك کون بن بوندن برشیٔ آکلایامه‌مشدم. اوکون‌که ، صباحلین برچوق کشیلر اطرافده بنی سوسلرلرکن ـ نه‌قدر کوزل اولدك ، بیاض تووالتکا پك یاقیشدی ، دیئشلردی . آیینه‌یه‌باقوب بن‌ده کندی کندمی شایان محبت بولیوردم ...

صکره برچوق غلبه‌لك ایچنه بنی کوتورمشلردی . اونلرك هپسی بکا یابانجی کلدی . اوقدر ازدحام ایچنده بنی برکونش کبی جذب این پارلاق ونافذ نظرلریکز اولدی؛ اواسان دالغه‌لری آراسنده سزه دوغرو قوشدم . قوللریکزك آراسنه آتیلدم . هیجقیریقلرله آغلادم . بوسفر آغلامقده حقلی ایدم ؛ صانکه اودقیقه‌ده بنی سزدن برطاقم مجهول قوتلر چکیور کبی کلدی .. المدن طوتدیکز ، بنی بکا یابانجی ظن ایتدیکم برکنجك قارشوسنه کوتوردیکز .

— ایشته ، زوجك ! دیدیکز .. ومسعودیتمز ایچون برچوق‌شیلر سویلدیکز . بن بونلری ایشیته‌میوردم . اطرافمی برسیاهاق احاطه ایتمشدی .. قارشومده ساکت دوران کنجی برآز تدقیق ایتمك بیله خاطرمه کلمامشدی ...

صوکره اورادن ، سزدن بنی آیردیلر . بشقه برمحیطه ، ولوله‌دار برحیات ایچنه صوقدیلر ؛ اوف نه‌لره ، بیلسه‌کز نه‌لره تصادف‌ایتدم.. اوحیاته ، اومنحوس حیاته آتلدیغمك برنجی کیجه‌سی سمابیله فلاکتمه اشتراك ایده‌رك آغلامشدی . روزکارك خیرچین وَوحشی صفیرلری ایشیدیلیور ، یاغمورك عصبی ضربه‌لری ، پانجورلری ایصلاتیور ، صانکه سماده مدهش مجادله‌لر اولیوردی . برچوق سیاه بلوطلر قوشوشیورلر ، یکدیکریله برلشه‌رك سمایی خشیت انکیز برقارالتی ایچنده

براقیورلردی. صحنهٔ عالمده، طبق بنم بو بدبخت قلم کبی بر پوشیدهٔ ملاله بورونمشدی... بر صالونده بر چوق کنج قیزلر اجتماع ایتمشلردی. بونلر زوجمک خاله وتیزه زاده لریدی.. آمان، کورمش اولسه ایدیکز. بوکنج قیزلرک نه قدر چیرکین مصاحبه لری واردی؛ هر سوزلرنده بر صغوقلق، بر عادیلک، بر آلافرانغه پرستلک رونمون اولیوردی؛ بوتون بونلر هپ ساخته وجعلی ایدی. بن بونلردن ایکی اوچ ساعت ایچنده آرتق صیقلمغه باشلامشدم.. بوکنج قیزلر هردرلو اینجه لکدن معرا؛ یاخود برچوق حسلرک آره سنده شیماریق ایدیلر.. والحاصل بریغین قهقه.. شوخلقلری اوقدر صغوق که.. قهقه لری سامعه یی طیرمالیور.. یوق یوق، بلکه بویله دکل. احتمال بنم کبی جاملیجه نک تنها، ساکن کوشه لرنده یاشامغه آلیشمش بر قیز ایچون اونلرک حرکتی بویله کوزوکدی.. الحاصل بونلرده کندی مصاحبه لرندن صیقیلدیلر بنم یانمه کلدیلر. ادبیات، موسیقی، تو آلت حقنده فکرمی آکلامق ایستیورلردی. بن بونلره قیصه قیصه جوابلر ویردکن، بو شیماریق کنج قیزلرک نظرلری بری برینه تصادم ایدییور، هپسنک دوداقلرنده مستهزی خنده لر اوچشیوردی... اصل مهمی اونک، یعنی زوجمک نصل اولدیغنی آکلایامه مشدم. مغرورمی؟ خایر! پک چوقمی حسدی؟ اوده دکل! بن ایلک نظرده بوکنجی خوش بولمشدم. لکن نصل بر حسله متحسس اولدیغنی بردرلو آکلایامدم.. یالکز حزن آور برچهره.... اوده قلبمی آکلامیه هیچ لزوم کورمه مشدی...

***

آلتی آی کچدی. نصل برحیات کچردیکمی بیله میورم. زوجمک کیتدکجه حزنی آرتیوردی. بعضاً اوقدر عمیق خولیالره طالیوردی که بو خولیالردن اونی بری ایقاظ ایتدیکی زمان، درین بر اویقودن اویاندیریلمش کبی کوزلرینی آچیور.. اوکا آچیورم. ایشته. اعتراف ایدییورم قطعیاً سومدیکم حالده روحمده اونک ایچون عمیق برصیزی حس ایدییورم. برآی اول هرشیئی

آ کلادم .. برکیجه هرزمانکندن دهااول اوطه‌مه‌چکلمشدم. بیلمم نیچون‌او کیجه روحم بنی اودرجه تعذیب ایدییوردی‌که بردرلو اویویامیوردم .. کتبخانه‌دن برکتاب آلمایه چیقدیغم زمان .. زوجمی حجرهٔ اشتغالنده بولدم هم نصل بیلیورمیسکز ؟ برچوق صولمش کاغدلر اوزرینه باشنی قویمش آغلیوردی ! بنی کورنجه باشنی قالدیردی : دوداقلری تیتریور ، یوزی صاپ‌صارارمش . همان آیاغه قالقدی؛ شیمدی‌ایکی مخاصم کبی دورییوردق . یأسنك سبیبنی صورمق ایسته‌ین کله‌لرم دوداقلرمده دوندی . او ، باشنی قالدیردی .

— کورییورسکز ، دیدی آغلیوردم . ایستر ایسه‌کز آلیکز ، اوقویکز برکنج قیزك مکتوبلری ! تصورایت باباجغم ، بن نه اولمشدم ! بنم کبی مغرور برقیز ! اووحشی ، وقارمه ، عزت نفسمه هجوم ایتمش اونی اولدیرمشدی . هیچ برشی سویلمدم . اوکنج قیزله ازدواج ایتمسنی توصیه ایتدم . اوطه‌دن چیقاجغم زمان ، اللرمدن چکدی . بنی قناپه قدر کوتیردی بره دیزلرمك اوجنه دوشدی . آغلیوردی . پك مضطربدی . مغموم نظرینی کوزلرمه عطف ایتدی : — مساعده ایدیکز دیدی . مادام‌که سز آرتق هرشیئی بیلیورسکز ، بوفاجعه‌یی سزه آ کلاته‌یم : ایکی سنه‌اول برکنج قیزسومشدم. اوقدر سوییوردم‌که برکون اولوبده اوندن آیریله‌جغمی خاطرمه‌بیله کتیره‌میوردم. بوقیزله ایکی‌سنه‌عشقمزدوام‌ایتدی.. بن‌قیزه‌هرزمان‌ازدواج وعدایدییوردم‌التی آی‌اول برکون بابام بنی یاننه چاغیردی ، بنم‌ایچون برقیز انتخاب ایتدکلرینی وازدواج ایده‌جکمی سویلدیلر .. آغلادم، یالواردم، الکسوکره‌عصیان‌ایتدم. سودیکم‌قیزله‌ازدواج‌ایدرایسه‌م بردها کندیلرینی کوره‌میه‌جکمی سویلدیلر . بوکا راضی اولدم . کنج قیزه بونی یازدیغم وقت‌اومغرور قیزده‌بویله برازدواجی قبول ایتمیه‌جکنی وبنم بدبختلغمی آرزو ایتمدیکنی بیلدردی ، اوقدر اصرارمه ، تضرعاتمه رغماً بنی رد ایتدی . بن‌مقهور، زبون‌بدرملك، والده‌مك سوزینه‌اطاعته‌مجبوراولدم. چونکه‌آرتق‌او کنج قیزك بنی سومدیکنه قناعت حاصل ایتمشدم .. ازدواج کونم بنم ایچون بر اولوم

کونی قدر مغموقدی. بر آز صکره سزی کوردم. سزی اوقدر مستثنا، اودرجه شایان پرستش بولدم‌که اودقیقه نوشین بر سیالهٔ سعادتك وجودمده قایناديغنی حس ایتدم. بوتون اینجه‌لکلری، درینلکلرنده. یاشاتان بر عشق و بر وعد سیاه کوزلریکز روحمی ایصتمه‌یه باشلامشدی. برچوق زماندر، الیم جریحه‌لرله قانایان قلبمی سزك تداوی ایده‌بیله‌جککزی ظن ایتدم.. اوخ بونه مدهش قورقونج بر اعتراف؛ خایر، خایر، بویله اولمدی. ایکی آی صکره بك مدهش صورتده آکلادم‌که بن ینه اوقیزی سوییوردم.. اوکا بردقیقه‌لق تصادفم بنی چیلدیرتمشدی. زواللی قیزی اوقدر ضعیف وخسته بولدم‌که. قلبم اونك آیاقلری اوجنده، اوراده، سوقاقده اریبور ظن ایتدم. صوکره..

اوراده قالدی. سویله‌یکز دیدم رجا ایتدم. ــ نهایت بر کون کلدی که..

اوزون کنیش بر نفسله صارصلمقدن صوکره ینه دوام ایتدی: ــ ایشته دیدی. بو تصادفدن صوکره کوروشمکه باشلادق! اونی اغفال ایتدیکمی، الآن سزکله یاشادیغی خبر آلنجه، بنی مدهش صورتده تحقیر ایتدی. و شمدی نشانلی بولنیور.. ــ همان ایاغه قالقدی ــ هرشی محو اولدی. کوریورسکز یا! اوچ سنه‌لك مکتوبلر.. ایشته بونلری سزك یانیکزده محو ایده‌جکم. لکن استرحام ایدرم. شوالم محیطنده بنی یالکز براقمیکز.. سزك کبی محترم بر وجودی الدائمقده دوام ایتمکی ده ایستهمم. بتون قوتمله اوقیزی اونوتمغه غیرت ایده‌جکم.

بن او کیجه صباحلره قدر حیاتمده آچیلان بو رخنه‌نك الملریله ایکله‌دم. آغلادم. امینم اوزواللی ده دیکر بر اوطه‌ده چیلغین کبی آغلیوردی!...

شمدی بزی بر مزك یوزینه دقتله باقمقدن قورقیورز. صانکه کوزلرمزك اعماقنده ایکمزك ده اعترافه جسارت ایده‌مدیکمز برچوق اسرار وار!

نیچون، نیچون بکا مرحمت ایتمدیکز باباجغم، بنی یابانجی براز ککك قوللری آراسنه آتدیکز . دوشونمدیکزمی که یالکز خولیا پرور دکل ، انسانی فکرلرده مالك اولان ، معصوم وحساس بر کنج قیز کورمدیکی ، بیلمدیکی ، قلبی بشقه بر قادینه عائد اولان بر کنجی نصل سوه بیلیردی ؟ اوت سز بونلری دوشونه مزدیکز . سزده بر قادین قلبی ، روحی یوق .. بن دوعدیغم کوندن بری بدبختلغه نامزدم . والده‌می ، اومقدس وجودی دها کوچك ایکن غایب ایتدم . اکر شمدی بر آننه‌م ، هرکسك اولدیغی کبی بنم‌ده کدرلرمی کوکسنده اویوته‌جق ، کوز یاشلریله صاچلرمی ایصلاته‌جق ، کوزلرمك درینلکلرینه‌قدر نفوذ ایدن نظری ، سویلمك ایستیوبده سویلیه‌مدیکم اینجه فقط سزك تصوربیله ایده‌میه‌جکز بر درجه‌ده اینجه حسلرمی ، آکلایه‌جق بر آننه‌م اولمش اولسه‌ایدی ، بن بویله نومید فریادلرله شمدی ایکله‌مزدم . اوهیچ شبهه‌سز بنی بوفلاکته معروض بیراقیه‌جقدی . سزده‌ده فطرةً هپ ارککلر کبی ، حتی زوجم کبی ، هیچ برشیٔ تأمل ایده‌میه‌جك بر قلب وار ! سز قادینلر قدر حساس ورقیق اوله‌میورسکز .. فقط اوخ .. خایر خایر ، بو پریشان وبی معنا اولان الفاظ ، باباجغم سزه عائد دکل . بن چیلغنم ، بنی عفو ایدیکز نه‌می باباجغم .

شمدی پك چوق کونلرم اولیور . هیچ کیمسه‌یی کورمدن ، اوطه‌مك حریم بیکسنده زواللی ، خسته بر چوجق کبی وقت کچیرییورم . اوللری پرستش ایتدیکم طلوعلردن شمدی ، آرتق نفرت ایدییوردم . اوینبه مشعشع طلوعلری تأثرمه قارشو بر استهزا کبی تلقی ایدییوردم . غروبلرده نظرم سمانك درینلکلرینه دالیور . شمس پنبه ضیالرینی نامرئی بر افقه دوغرو سوروکلرکن ، بن نومید ومنکسر آغلیوردم ، یالواریبوردم . بنم‌ده ، دییوردم . بنم‌ده حیاتم غروبله افول ایتسه .. آرتق بونحیف وجودم ، بومعلول قلبم ، حیاتك بو اولدیریجی تهاجاتنه تحمل ایده‌میه‌جك ! اورنکا رنك ، اونظر فریب بلوطلر ، آغاجلر ، طبقی بنم قلبم کبی

سیاه کولکه‌لر کیردرکن ؛ اطراف اینجه بر سیس طبقه‌سی آلتنده بوغولورکن ، بن حالسز برچوجق قورقاقلغیله قوللرمی اوزاتیور ، حیاتدن ، بو برجدال دائمی اولان حیاتدن قاچیق ، املیرا برساحهٔ سعادت بولمق ایستیورم . هیچ برشی بنم بوفریادلرمه اهمیت ویرمیور . بوتون محیطمی ظلمتلی بردومان قاپلیور . کیجه ظلمت پریسی کبی سیاه ایپك صاچلرینی اطرافه طاغیتور . بن یالکز ملال روحمله ایچین ایچین آغلیورم! ...

وَ آرتق شمدی ، اولکی کبی شوخ ، رفیق برکنج دکلم ، متین برقادین اولدم . بو اضطراب ایچنده ینه کندی حیاتمی دوشونمه‌رك بکا یالواران ، بندن نسل بکلین زوجمی ، اونی هیچ اولماز ایسه برآز مشغول ایده‌بیلمکه غیرت ایدییورم . اوخ ! بیلمم نیچون بزقادینلر بر بدبختك دوداقلرنده ولو پك کوچوك بر خندهٔ سعادتی کورمك ایچون کندی سعادتمزی فدا ایدرز . نیچون ، نیچون ؟ ...

- قاضی کوی -

جوبزلك : ١٣ اغستوس ، ١٣٢٩

مستنسخ :

معدیه وفیه

بن ... « غزته‌جی ؟

روزنامهٔ شمسی

— ۲۹ ایلول —

طبق ، کاسهٔ فغفور... یاربی ، باق شو جلوهٔ تقدیره‌که « آرپه آلدم طاری چیقدی ، برقیز آلدم قاری چیقدی ... شینانای ، شینانای » شرقیٔ لطیفنی آندیران برابلهیت نظر ومساعی ایله ، صیرلی ، معظم ، داخلاً و خارجاً محافظهٔ کتومیت ایدر بر کوپ اولمه‌یه چالیشیرکن ، اوت ، اوت ، بر کاسهٔ فغفور اولیویرمشم‌ده خبرم یوق !

واقعا ، بزم امینه قادینك دیدیکی مثللو ، شیمدیلك ، ایچم تربه ، جانم قندیل دکلسه‌ده ، حساس برتل ، بردیاپازون ، دها طوغریسی و بلیغ سویله‌یه‌یم ، بر طوقونیلسه ، بیك آه بی کناه فیشقیران فغفوری بر کاسه حالنه کلدم ؛ أللرم بره بیك ویره‌ن بر برکتله بوتون معنویتمی استیلا ایتدی وآرتق ، دنیاده نه‌قدر نفرت ایتدیکم شیلر وارسه ، اونلردن اولدم : سینیرلی ، متلاشی ، چاپاچول ، زوبیه ، ظیرلاق ، کورولتوجی ، عیاش ، خانه بدوش ، سیاسی ... حتی ، حتی شاعر ، آه شاعر ، شاعر ....

زواللی ، باباجغم ، قالق ، طوپراقلرینی ، طاشلریکی سیلك‌ده ، اتلری دوشمش آوورتلریکی طاقیرداته طاقیرداته کوله‌رك ، اوغلنك ، « بابالرمز بزه ، پاره دکل ، سفالت وجدیت براقیر » دییه کراراً قولاقلرینی چکدیکك اوغلنك شوحال پرملامنه باق ! ایشته معنویتك شاهد اولسون ، سفیل و سرکردانم ، فقط بر درلو جدی

و ثقيل اوله‌مدم . سكا ، شهاب‌الدين سليمان نامنده‌كى اعجوبهٔ تحرير كبى سوكمك ، حاشا ، « مزاركدن خورتلا . . . بونلر سنك ميراثكدر ، ديمك ايسته‌م ، اما ، صورارم‌كه ، پاره‌براقدك ، بناءً عليه ايستديكك جيلاق مصطلق ساحهٔ ظهوره كلدى؛ آدام عقللى اوقوتمديغك ايچون برقازغانه قولپ ، بربالطه‌يه صاپ دكلدم ؛ يالكز؛ هركسك‌قبور ، فقط بنم شاشى‌وطوپال صفتلريمى‌ده علاوه ايتديكم فلك‌جنابلرينك بركون نصلسه اكرى برنكاهنه مظهر اولوب ، نظر مرحمتى بالجلب تحصيلدارلق كبى برمعيشت سفليه‌يه اعتلا ايتدم . پك‌اعلا ! لكن نيچون ، سنده‌ده اوليان‌جديت وثقلتى بكا ويرمكه چاليشمادك ؛ بن ، خدا عالم ، چوق چاليشـدم ؛ بركوپ قدر جدى ومعظم اولمق غايهٔ املمدى ، حالبوكه بيليرمى‌يم ، ايشته‌برصابون كوپوكى‌قدر هيچ، برقره‌جله قدر مشوش ، بر مسوده‌قدر جيقينتيلى، بركاسه قدر طنان‌ايمشم.

آرتق ، شيمدى هرشى بنم ايچون برقالب‌پاره كبى هم بى‌معنا بريوك ، هم‌سياه بر جرم اولدى .

∴

— ٢ تشرين‌اول —

برهفته‌دنبرى ، يازديغم محررات ... آمان ياربى بونلربنم ايچون هپ‌برفاجعه اولدى . دليمى‌يم بيلمم‌كه؟.. امضا ايديله‌جك مكتوبلرى مديره‌كوتوردم. هرزمان اوقومه‌دن درعقب قارغه‌جق بورغه‌جق امضاسنى وضع ايدركن ، بوكون هانكى ملعون تصادفله‌در . بيلمم ، بريى آلدى وكوزدن كچيرمكه باشلادى .

— بونه شمسى افندى ؟

— هانكيسى افندم ؟

— بزكتابمى ، غزته‌مى صاتيورز ، كوپمى ؟

— كوپ ، افندم .

— عقلكى باشنه آل شمسى افندى ! أكله‌نيورميسك ، كوپمى ؟

— پاردون افندم . كتاب ، غزته .

— پك اعلا ، بونه ؟ « كوپك قرق طقورنجی نسخه‌سی هنوز نشر اولنمدی . كوپ حقنده توجهات علیه‌لرینك بقاسنی تمنی ایله ختم كلام ایلرم. » نه‌دیمك ؟

— شی ، افندم ، یازمیشم .

فوق العاده محجوب اولمدم . اوت ، اوت آ كلایورم . بنده كوپ ده‌لیلكی باشلادی. خصوصیلرندن طوتوكزده، كتابك محررات رسمیه‌سنه‌قدر هر سطرمده مطلقا كوپ كلمه‌سی وار . كوپ ، یازیده « بناءً علیه ، بنابرین ، فقط » ، حكمنی آلدی وسویلركن ، هر سوزك باشنده « كوپ » دیمك احتیاجیله اولیورم .

آرتق قولاقلرمه ، كوزلرمه‌ده‌اعتماد ایده‌میه‌جكم . ایشیتدیكم هر صدا ، صالحك شكایتلری ، بوغوصك آیاق‌سسلری ، مصطفی‌نك میزمیزلقلری هپسی ، هپسی كوپ كبی ایكلیور ؛ سوقاقده ، اداره‌خانه‌ده بكا هر كس آرقه‌مدن كویا بن سرخوش اولمشم‌ده شو دیوار سنك ، بو دیوار نم طرفنده یوریبورمشم كبی ظن ایدییوردمكه « كوپ.. كوپ » دییه باغرییور. وهر شیئی ، هر كسی كوپ شكلنده كورییورم . مدیربیله، ایجه، اوزون برطرفنه‌چارپیق شكلنه‌رغماً بر كون ظرفنده‌قوجه بر كوپ كبی شیشیوردی. نه‌ایكرنج ، نه‌مدهش اشیا ، یاربی ! آرتق كوپ ایسته‌مم . كوپ اولمق ، كوپ كورمك ... خیر خیر ایسته‌میوردم .

∴

— ۱۲ تشرین‌اول —

اون كوندر خسته ایدم . دوشوندكچه كوله‌جكم كلیور . نه‌دیرسكز ، او كون نصل اولمش بیلمم ، عقلم زیوانه‌سندن ، كوزلرم صوفه‌سندن فیرلامش ؛ قوشه‌قوشه مدیرك اوطه‌سنه كیرمشم ؛ اوده بنی كورنجه كمال دهشتله یرندن فیرلامش « آمان شمسی افندی ، بونه حال؟ » دیمش . « هیچ! » دیمشم . فقط ماصه‌نك اوزرنده‌كی حقه‌یی یاقالامشم . قفاسنه آتاركی بر وضعیت آله‌رق : « خیر.. دیمشم ، اعتراف

ایت ، قورویه‌سی دوداقلرك سویله‌سین ، اوت ، سن غزته دكل ، رنك آمیز و مصنع بر كوپ صاتیورسك ؟ بو كوپك ایچنده ، ملتك بوتون سرائر رغبتی طولو ... وسن كوپه‌بینن ، الله آلدیغك بیلانی قامچی یاپان ، بر جادالوزسك ! » دیه حایقیرمشم ، اوباقش ، اوله‌جق ایش دكل ، حقیقته ، وجدانه ، صنعته رغماً ارتكاب كذب ایله : « اوت ، شمسی افندی ، دیمش ، سن طوغری سویلیورسك . خسته‌میسك ، دیمش ، هایدی اذن ویریورم ، اویكه كیت ، راحت ایت ، دیمش » بر آرابه چاغیرمشلر ، بنی اوه كوتورمشلر ...

آه ، یاربی ، او نه مدهش ، جكرسوز اضطرابدی ! آنجق اوچ كون صوكرا كندیمه كله‌بیلدم . مدیره چوق متشكرم . بنی حقیقةً بویوك بر تقیدله تداوی ایتدیردی . هیچ اونوتمیه‌جغم ، متباقی درت كونی شاهانه بر حیات وخیال ایچنده كچیردم .

∴

— ۱۹ تشرین اول —

بو كون اداره‌خانه‌یه ، ایش باشنه كلدم . آه ، بندن هركس قورقیور . بونلر ، چیلدیرمشمی نه‌در ؟ حقیقةً غریب ، بن وحشی بر حیوانمی‌یم كه اونلری ییه‌حكم ؟

ایچری‌یه مصطفی‌یی كوندردم ، بنی قبول ایدوب ایده‌میه‌جكنی مدیردن صوردردم . حیرتده قالمش ، « كلسین » ، دیمش ؛ « كله‌سین .. » دیمش . عمرمده بو قدر غریب بر جوابه تصادف ایتمه‌مشدم . انسان یا « كلسین .. » دیر ، یا ، « كله‌سین .. »

ایچری‌یه كیردم . قوجه قورناز ! درعقب تدافعی بر وضعیت آلدی ؛ فقط قورقدیغنی بللی ایتمه‌مك ایچون ، كویا التفات كوستریورمش كبی اكیلدی ، قندیللی بر غنا ایله بنی سلاملادی . مقابله ایتدم . و « تشكرات صمیمیه‌می قبول بیوریكز ، خسته‌لغم اثناسنده ابراز بیورولان همات علیه‌لرینی عمرم اولدقجه اونوتمیه‌جغم » دیه باشلادم ؛ آرتق مستریح اولدیغمی و كندمده ایشه باشلایه‌حق قدر قوت حس ایتدیكمی ،

صوکرا تکرار تشکرلرمی عرض ایتدم . بر آز ممنون ، بر آز اعتمادکار کوروندی. ومتأثر بر سسله دیدی که :

— برشی دکل ، شمسی افندی . ضرر یوق ، دوقتورلر خسته‌لقکزه سبیر دیبورلردی . استراحته محتاجسکز شمسی افندی . شمدی متراکم یومیه‌لرکزی ویره‌جکم ، اون‌بش کون ، کیدیکز ، ایسته‌دیکز کبی اکله‌نیکز .

— اون بش کون صوکرا ؟

— طبعی... عودت‌ایدرسکز . دوستلغمزی بوقدرکیجی‌می‌عدایدیبورسکز. سزدن ممنونم شمسی افندی . آرتق بن‌ده یاردیم ایده‌جکم . ایشلر چوق . و بو سزی صیقیور .

پاره‌لری آلدم . آه کوفته‌خور پاره‌جقلر ! سزك ایچون بن هرشی اوله‌جغم . فقط ، فقط عقللی .... کیم بیلیر ؟

∴

— ۲۰ تشرین‌اول —

اوخ ، نه‌اعلا ... آرتق اون ، اون بش کون اوطه‌مده‌یم . باشمده الآن غریب بر آغیرلق وار . شویله درت آیاغم اوزانمش ، اوزون آغیزلنمه طاقدیغم جیقاره‌نك دومانلرینه مستغرق ، مصرلی بر پرنس کبی ، بوش بر قفا ، اندیشه‌سز بر قلب ، اولدقجه طو برکیسه ایله ، « اویوسونده بویوسون ... نینی » آهنکنی تکرار ایدن ساعتك سسنی دیکله‌یه‌رك ، بعضاً‌ده پنجره‌لردن ، بعضاً‌ده کتابلردن اکلنجه‌لر آرامق ... نه‌خوش ، نه‌بی‌پایان بر ذوق .... اوت استراحته احتیاجم ، اشداحتیاجم‌وار ، طبق ، خورده ، سالدیده، طوپال‌بربارکیرك احتیاجی... حیات، قالدیرم سوکن جنسندن خراب بر آرابه .... بن بونی ، نه قدر اوزون و محروم سنه‌لردنبری سورووکلیورم ! صانکه‌ایکیمزکده ، صاحبمز بی‌ایمان برعجم ... اونی ، یاقیلمق اوزره پارچه‌لاتیرکن ، بنی‌ده کیزلی بر سلخخانه کوتوررلرکن صاتون

آلمش ... بز ذاتاً الأمان دیمش ، بیك جانله ، بیك منتله اولومی بکلرکی ، اونی اوقلرندن ، نیده یولارمدن یاقالادیغی کبی بریرمزه ربط ایده‌رك « دهی . . . » ندای تشجیع و تهدیدیله یوللره ، دکیز کنارلرندن ، یایلرلرینه سوق ایتمش . غیور عجم ! . هیچ اوموندمی ؟ پاره چیقسین‌ده ، ایستر ایرانك ، ایستر تورانك جانی چیقسین !. اما... برکون یاقمش که، بن آرتق ، آرقه‌مه ایکی صوپالرك عدد و شدتیله متناسب ، برضعف و عنادایله بر آدیم آته‌میوردم، چار، ناچار، سوکه‌صایه، کوتورمش، صیجاق ، کهنه آخوره باغلامش ...

طبق ، طبق... نه کوزل ، نه‌بلیغ برتشبیه !. مجهول بر یرمدن باشلایه‌رق ، بوتون وجودمی طولاشان سرخوش ، دربدر، ذوق آمیز برآه... دوداقلرمه کلدیکی زمان برآز توقف ایده‌رك، آغیر برنفسلك استراحتدن صوكره، بیقلرمی ایصیتیور، فرار ایدییور .

اوخ ، نه ایی ... نه‌ایی ... هایدی بر جیغاره دها !

∴

— ۲۲ تشرین اول —

ایی‌یم ، غالبا ... بینم ، آریلری بوشانمش برقوغان کبی سسسز و مستریح ... پارمقلرمده ، بالخاصه باجاقلرمده یورولمق ایسته‌ین برقوت وار. سن کیدی مایمون صحت سنی ؟ نه چابوق ، فقط نه کوج عودت ایتدك . . آلیشمش ، قودورمشدن بدتردر ، دیرلر . حقلری وارمش . خواجه‌سندن طاپاق یمكه آلیشمش برسوموکلی کبی ، دائما ، دائما ، طاپاغه ، تکدیره وسیله اولسون دیه صیریتمق ایستیوردم .

یوق ، یوق ، یاپامیه‌جغم . چالیشمق ، قوشمق ، دیدیمك ایستیوردم. یاشاسین بزم عجم‌می دیملی ؟ آه ، اوت، آکلیوردم حیات ، برآرابه و بربارکیردن عبارت... وقایع اوکا بینر ، اودونه‌ده کیدر ، کزمکه‌ده .

∴

— ۲۳ تشرین اول —

اویله‌می ؟ حیات ؟ علی‌الاطلاق حیات ، برآرابه ایله بر بارکیردنمی عبارت ؟ ـ اویله ایسه ... ـ یاربی ، خاطرمه ، هانکی چاتقین ، مناسبتسز پارماق اشارت ایتدی ؟ یازیم کوچوك خانمله ، امینه قادینك حیاتی ؟.. خیر . ـ ایشته بوراده یان چیزییوردم ، نه‌مناسبت ! بو بر دستورده اولسه درعقب بوز اردو ، یالکز ارککلرك حیاتی برآرابه ایله‌بربارکیردن ، ووقایع‌دنیلن شیلرده ، قادینلردن عبارتدر . دیرم.

ایشته اصل‌مهارت‌ده‌بونده‌دریا ! بودستوری ، مهما امکن ، برعکس ایده‌رك ، برعجم وضعیتنی آلمق . . .

فقط نه‌مه‌لازم ! بونلر بنجه ، هنوز حلنه تشبث ایدیلیه‌جك مسائلدر .

∴

۲۴ تشرین اول

آرتق تحمل قالمادی . یارین ، مطلقا ، مطلقا ، اداره خانه‌یه کیتملی . هرشیدن صیقیلمغه باشلادم . صباحلهین قالقمق ، یمك یمك ، اوطورمق ، ینه یمك یمك ، ینه اوطورمق ینه یمك یمك ، ینه اوطورمق ، اویومق ، صباحلهین ینه قالقمق . نه مدهش ، نه کوفلی برزنجیر اللهم ! کدیلرله قونوشمق ایسته‌دم ، طیرمالاندم ؛ او صاحبه‌سیله دردلشدم ، ینه طیرمالاندم . ایکی کون اول ، « اوخ نه‌اعلا ... یات ، یات » دیین دیوارلر بیله ، شیمدی « مسکین ، اما تنبل ، بودالاسین ها ! » دییه استثقال ایدییور .

بلایه باقك که ، اون بش کوندن‌اول‌ده کیتمه‌مك لازم . یا مدیر ، ینه تدافعی بروضعیتله : « خسته‌سك ، سکا اون بش کون اذن ویرمدمی ؟ کیت استراحت ایت » دییه شبهه‌لی‌شبهه‌لی یوزمه باقارسه ... والله بالله یالواریرم ، آیاقلرینه‌قاپانیرم ؛ « آمان ، دیرم ، مرحمت‌ایت ، اویوز برمرکب کبی‌صیرتمی‌یاری‌سمرم‌قاشیسین ! » .

∴

۲۵ تشرین اول

بوصباح ، غالبا آچیق یاتمشم ، هرطرفم قیریق ، بی مجال .. اوشـویورم ، ایصینیورم ، ینـه اوشیورم . آه یالکزلق ، کیمسـه‌سزلك ! شیمدی بریسی « یاهوجغم ... » دیـیه خطاب ایدرکن سسنك ایچنـده برشیلر تیتره‌ین برقادین اولسه‌یدی ، بویله ، یاتاغمدن دها چیقمه‌دن صیجاق برچای ، ایصیتجی ، تره‌تجی برشی ویرردی . وظن ایدیورم‌که‌شوصیجاق ، آغرییان آلنمه آلی طوقونسه‌یدی هیچ ، هیچ برشیم قالمازدی .

نره‌ده ؟ باباه ، بن طوغمه‌دن آننه‌مده بش یاشمده ایکن اولمش ... بچـون دها فضله یاشامادیلر ؟ یاشایه‌لردی ، بلکه بن‌ده شیمدی‌یه قدر چوقدن باش کوز اولمش اولوردم .

اوت ، اوت آرتق اولمه‌لی ... فقط امینه قادینله ... اصلا ، اصلا ...

.
. .

۲۶ تشرین اول

الآن اوشیور ، ایصیدیور ، ینه‌اوشویورم . فقط اوده قالمه‌یه‌ده امکان‌قالمادی . بوصباح ، مدیرك ، « شمسی افندی ، آرتق تمارضك لزومی یوق ! » عربیدرکه کندی کندینی تکذیب ایدن برامرنامه‌سنی آلدم . کتاب ، پنجشنبه‌یه مطلقاچیقمق لازم . ونیم اداره خانه‌ده ایش باشنده بولنمقلغم الزم ایمش . نه‌دن ؟ استحاره‌یه‌می یاتدی عجبا ؟ یوقسه منجم باشی‌یه‌می مراجعت ایتدی ، که کتابك اوچ کون صوکرا ، هم پنجشنبه کونی چیقمه‌سی بروجیه حکمنی آلدی ؟ ایشته‌بوغریب !.. بونده ینـه مطلق عطلق برقورنازلق وار . بن بیسلمزمی‌یم ، بزم مدیر هیچ‌ده تکین دکل ...

دیمك پنجشنبه‌یه کتاب چیقیور ؛ بناءً علیه دیمك که ، بزم « قادین پارماغی »

د . س : ۵۰ - ۱۳

چیقه‌جق . اوخ ، نه کوزل ، نه کوزل . . . زوبیه‌م شیمدی آلدیمی یاپی ؟ . .
اوکرنسین که ، شمسی‌یه چاتمق ، یاغمورلو هوادە شمسیه‌سز چیقمق کیدر .

فقط ، عجبا ، نصل برتأثیر یاپه‌جق . یا امینه قادین جانبلری نه دییه‌جك ؟
کلیرسه ... اداره خانه‌یه قدر کلیر ، آغزینی آچار ، کوزینی یومارسه . . . آمان
ایکی کوزم اللهم ... بنی قضادن ، بلادن صاقلا !..

∴

۲۷ تشرین اول

ایشته ؟ نهایت اداره خانه‌ده‌یم . مدیرله کوروشمکه نه اونك ، نه‌ده بنم وقتم
وار . او ، آشاغیده ، مرتبلرك ، ماکنه‌لرك آراسنده ، متمادیاً باغیرییور ، دیدینیور ؛
بکا کانجه . . . اوکه برسورو تصحیحلر بیغدیلر ، اونلرله اوغراشیورم . فقط
نه صرعت ، نه سرعت ... بوقدر زمانده قوجه برکتاب نصل میدانه کلیر ؟ ایشته
سره ، برسر دها ! کتاب ایکی مثلی بویومش ... بونی کیم صاتون آله‌جق ؟ . .
یابن بوایکی مثلی بویومش قوجه برجلدك تصحیحاتی نصل یتیشدیره‌جکم ؟

نه‌دیرسکز ، بوکون طورپ کبی صاغلام وبشوشم . دیمك بن ، فلا کتلرله
سعیلرله ، بلالرله ، کدرلرله‌اوکوز اولمشم . یاربی ، نه‌عارسز ، نه‌یوزسز برخلقت!.

∴

۲۸ تشرین اول

قیوم آغیر آغیر آچیلدی ، تصحیحلردن کوزمی قالدیره‌رق دقت ایتدم ؛
اداره خانه‌ده بعضاً صیق صیق ، بعضاً پك اندر کوردیکم برسیما . . . فقط جداً
شایان دقت برسیما ... ـ اوقدرکه وقتیله کتابك فوطوغرافیسی فرید ، اداره
اوطه‌سنده رسملی چیقاریرکن ، اوسیمایه ، دائما تویلو ، دائما آغلایورمش ، یاخود
کولیورمش کبی صیریتسان چهره‌یه ، هله مطلقا عضلاتْ وجهیه‌سی برسبب مجبرله
قوهٔ الاستیقیه‌سنی غائب ایده‌رك قیصالیوردیکی ایچون ، مؤبداً برخندهٔ مدهش

وضعیتده قلوب دیشلرینی کوسترن قیصه دوداقلی آغزینه مناسب برشکل ویره‌مه‌مش ... واوغراشه‌اوغراشه نهایت بی‌تاب‌قاله‌رق ، ماکنه‌یی‌برطرفه آتوب ترلی آلنی اللرینك ترسیله سیله‌سیله : « احمد بك ، اکر دنیاده برسمه مالك اولمق ایستیورسه‌ك ، کیت چهره‌کی اوزون چارشیده تعمیر ایتدیر » تکرله‌مه‌سنی صاوورمشدی ! . . . — درحال آیاغه قالقه‌رق رسم تعظیمی ایفا ایتدم .

آغلایور ویا کولیور دینیله‌بیله‌جك براشمئزاز ایله اکری دیشلرینی قاپایامیان طاوشان دوداقلرندن نصل اولوب‌ده چیقه‌بیلدیکنه حیرت ایدلمن سیوری‌ومتردد برسسله :

— راحتسز ایتمش اولمیه‌یم ، دییه میریلداندی .

— استغفرالله افندم ، بعضی تصحیحلری یاپیورم ؛ برامریکزمی وار افندم .

— استغفرالله . . . یالکز برآز تشرف ایتمك ، هرزمان یازیلرینی بویوك برمفتونیتله اوقودیغم صنعتکارمنزله کوروشمك ایسته‌دم‌ده . . .

اینجه باجاقلری اوستنده ، غایت اوزون وجودینی دالعه‌لاندیره‌رق یاقلاشدی ؛ تصحیح ایتدیکم قولونلردن برینی آلنه آله‌رق ، حساس‌وسیاه کوزلرینه کوتوره‌رك اوقودی .

— آ ، سزك مقاله‌کز ، شمسی افندی . اوقویه‌بیلیرمی‌یم ؟

— های های ، بك افندی !

قولونلری طوپلادی ؛ رنکسز دوداقلریله ، ممنونیتکارانه ، دیشلرینی قاپاتمغه چالیشه‌رق ، ینه چویك‌وتحف‌یورویشیله کیتدی ، صاندالیه‌لردن‌برینه‌اوطوره‌رق ، اوزرنده کنیش پانطولونی یاپیازه‌له‌نن اینجه باجاقلرینی بربرینك اوزرینه آتدی ؛ آیاقلرنده توزلو واسکی بریوطین ، بالخصوص بو پوطین اوزرینه دوشمش ، قهوه رنکنده چورابلر واردی .

دقت ایدیسوردم : قوللرینی بیوك برسرعتله اوقویور و کوزلرینك ایچی کوله کوله قاتیلیوردی .

بیتردیکی زمان صوردم :

- نصل بولدیکز ، افندم ؟

- فوق‌العاده ، فوق‌العاده ... جداً کوزل ، جداً صنعتکارانه . سزی‌بیلنلر بونلره ایناتماز . فقط ... فقط ... آ کلایه‌مادم ، آ کلایه‌مادم که ، بوقدر ماهر برکسوه‌ٔ حماقتله ، بوقدر کسکین بر ذکا کوسترن نصل اولیوردە ، دولابه کیرمش برآوی ، تکمه‌لرله قاچیرییور ؟

— نصل افندم ؟

— ایشته بو اولمازشیٔ شمسی افندی! بالخاصه بوقدر ظریف، شوخ برقادینه قارشی ... قالدی که سز اولی‌ده دکلسکز !

آمان ، بك افندی ، دقتله اوقومادیکز ، ظن ایده‌رم . مکتوبی عیناً قویبه ایتدم . اونی اوقویکز . نرەده ، بك افندی ؟ بالعکس قوللکزی تحقیر وتزییف ایدییور . سز ، سرده ، بکا امینه قادینیمی لایق کورییورسکز ؟

— جانم برده اویله اولسون . نه‌اولور آشمسی افندی !

اووچلرم مدهش برحرارتله یاندی ، کوزلرم قیزاردی ؛ نزاکتم وتحملم مانع اولماسه‌یدی ، شو بیچمسز صوراتك ، فریدك تعبیرنجه ، هیچ‌ده اوزون چارشی‌یه کیتمسنه حاجت قالمه‌جق ، تعمیری چارەسنه باقه‌جقدم .

- یووو ... بك افندی ؛ دیدم ، ایشته بن بوکا تحمل ایده‌مم . امینه قادین ؟ .. اصلا ...

نه‌دیرسکز ، احمد بك‌ده کولەسی ، هم طاتلی طاتلی کولەسنی بیلیورمش ؛ یاخود یوسیمانك برده کوله‌بیلیر ، کولدیکی آ کلاشیلیر برجهتی وارمش ... اوزون اللرینی دیزلرینه قویه‌رق ، صالیه‌سنی بردرلو طویلایه‌میان نقصان دوداقلریله یالایه‌رق کوله کوله دیدی که :

آجانم ، امینه قادینی ایسته‌مزسکیز ، پك اعلا ... یا کوچوك خانم ؟ .. کوچوك خانمه نه‌دیه‌جکسکز ؟

— او ، بشقه ... مع‌مافیه ینه ایسته‌مم . دیه جواب ویردم ؛ هر کسك حیثیتی وار بك افندی . بن شیمدی‌یه قدر هپ بونك ایچون یاشادم وبونك ایچون یاشایه‌جغم . برکره بکا ، سن قومیقسك ، « صورتك شویله کولنج ، کوزلکك شویله تحف » دیدکدن صوکرا ، قیز دکل آ ، بیلدیریله اولسه ، وقتیله نصل آلتی اولمادی ایسه‌م ، شیمدی‌ده منت ایتمم .

— اوحالده ... بونی بویله ، عیناً نشر ایده‌جکمیسکز ؟

— شبهه‌سز ، افندم ... عیناً ...

برمدت سیاه وحیله‌کار کوزلریله چهره‌مه باقدی ؛ آکلایوردم ، صانکه بکا ، « قورناز ... بکاده‌می لولو،لولو ... کتابده هایدی اویله ؛ فقط بوخصوصیتمزده ده‌می کتم هویك ایده‌جکسك ؟ » دییور کیبی .

آه ، انسانلر ، ایشته هپ بویله‌در ؛ ذکیلری ، بودالاقلر ؛ بودالالری ، وهم ذکا آلداتیر ... کیمه نه ؟ ...

∴

۷ تشرین ثانی

قوقوسی چیقدی ؛ بن یه مشغول ، بیك تورلو مطالبات ومخابرات ایچنده بونالمش ، کیمنه قاووق ، کیمنه صوپا صاللارکن .... بزم مودع ینه اوکه بردسته مکتوب بیمدی ؛ یاری ، بونلر هانکی ماغك کللری‌که ، طلسملی برنفحه کبی کوف وکاغد قوقان اداره اوطه‌سنی برعنبر راره چویردی . آرتق شبهه‌یه محل وارمیدی ؛ بزم چاماشیرجی امینه قدینك هوبیا ، شیماریق دلالتجیسی ، کیم‌بیلیر ، یازدیغی سطرلرك هربری بریلان قدر زهرآکین و سیاه قلبنه صارلمش‌که ، سکوت ایده‌جك ، آغزینك طادینی آله‌رق ، اوصاحبه سوریك خانمك دیدیکی

« صوص ، پوص .. » اوطوره‌جق یرده سکز کون صوکرا ، قابل دکل هضم ایده‌میه‌رك ، کفرلرینی صاوورمق احتیاجنه غلبه چالامامشدی .

کیمه نه ؟ « آجه قوطوبی ، سویلتمه کوتوبی » دیرلر . زوبیم ، کندی حالنده ، کندی دردنده ، دنیانك آرتیغنه اکسیکنه ، داله بوداغنه ، بورننه قولاغنه دوقونمق بیله خاطرینه کلمه‌ین بردربدر بیچاره‌یه چاتمقده برذوق بولمش ! نه بابام ، نعمت کلفته کوره‌دور. کیم بیلیر، پیانو سسلرندنمی، لیرا شیقیرتیسندنمی بیقمش ، قولاق بویا ، برآزده قابا پرده‌دن تنکه سسی دویمق ایسته‌مش ؛ اویله ایسه ، نه اعلا . کورولتی ایسته‌مه‌ین دمیرجی دکاننه کیرمز .

ایشته بز هپ بویله‌یز؛ برشی دکل‌ایکن‌هرشی اولمق ایسترز.. غالبا بزم‌کوچوك خانم‌ده ، برآمریقالی کبی حرکت ایتمك ایستیور . اونلرجه ، دنیانك بوتون اکلنجه‌لره اوقدر تحمل ایدیله‌مز ، چوق کوریله کوریله بیقیلمش ، آرتق‌ایکرنج برحاله کلشدرکه ، کوشه‌ده بوجاقده ، کنارده قییده ، یاقاسی دوشوك سوزلر ، آچیق رنك وقعه‌لر ایسترلر .

فقط ... بوتون صفوتمله اعتراف ایده‌یم‌که ، ینه قلبمده‌کی ماهیتی مجهول هیجانلر باشلادی ؛ اللرم تیتریور ، پارماقلرمده ، طوقونه‌جغم شی برآتش ، برقورقونج شی ایمش کبی مؤلم بر تردد وار . یاربی ، بن نه‌بدبخت ، نه‌متضاد برحریف ایمشم ! بنجه غایهٔ حیات ، صیرلی ، معظم ، داخلاً وخارجاً محافظهٔ عبوسیت ومحرمیت ایدر برکوپ اولمقدی ؛ مکر ، برعکس مساعی ایله ، هیچ ، برهوبیا ، برهواپرست اولیورمشم .

معمافیه ، ظن ایدییوردم‌که ، شوآنده اك غالب ، اك مظفر بندم . طبیعی ، شو اللرمك حرکات رقصیه‌سنه تبعاً ، صاحبه‌سنك سینیرلری کبی شیقیر شیقیر اوینایان مکتوب، « وای بابا کدرحت!... نه‌کوزلسك، نه‌لطیفسك، نه‌صنعتکارسك شمسی افندی » دیه‌جکدی . کیم بیلیر ، بلکه‌ده ، « الٓهی بال قاباغی ! .. بن

سنى آدام ظن ايتمشدم ، ديبه غليظ بركفر ايله باشلايه‌جق ، ينه اويله غليظ ومستكره بركفر ايله نهايت بوله‌جقدى .

بناءً عليه ... بومحاكمه ايله قابمه ، فكرمه ، اللرم وپارماقلرمه قوت كلدى ؛ بردوئللو دعوتنامه‌سنى آچان زوكورت برقونت كبى، غير متنزلانه وجسورانه برادا ايله ظرفى ييرتدم :

. . .

يالىكالى ٦ تشرين ثانى

آه ، شمسى افندى !

آقشام ، هانى قيشين ، نملى وأولوم رنكنده طوپراقلره دوشن صارماشيق ياپراقلرى كبى ، كنجلكنك تللرى ، دها نغمه ساز اولمادن قوپمش سينيرلرمه برالم رعشه‌سى براقه‌رق ، ده‌كيزلره ، سواحله دوكوليور . زواللى آل وخسته ياپراقلر ...

ده‌كيز ، بيپرانمش ، قويو مائى برايپك قوماش كبى ، غروب كله‌بكلرينك پنبه وصارى قانادلريله ايشله‌نيور . وسواحل ، قارشيكى ياماچلره يوكسله يوكسله، بعضاً سياحه ياقين نفتى ، بعضاً اوچوق وياشديد پنبه رنكيله ، چيلاقميه‌يه باشلايان آغاجلر ، خفيف ياړلر آراسندن ، مجمى برتابلونك مبهم ، فقط هرچيز كيسنده مجهول برضيانك آكلاشيلاماز نوزللكلرينى كوستريور . جنوب افقلرينه باقيق ايسته‌ميورم : احتمال اوراده برازكات آرسلان قفاسى كبى .. صارى ووحشى يله‌سيله خومودانه اوزاقلاشان بركونش كوره‌جكم . حالبوكه بن كونشدن نفرت ايدرم ، آكلايورميسكز ؟ ... آه، آكلايورميسكز ..

بيلمم ... بوآقشام خسته‌يم شمسى افندى ! صاقين ، بونى وجودمه حمل ايتميكز ... بن فوق‌العاده برمخلوقم . قلبم پنبه ، ياناقلرم پنبه ... وقوللرم ، سزك اواختيار برتيلكينك كى قدر قيللى وكيرلى بوينكزه كچيرديككز ، سياه واسكى يقه‌لقلريكزى دوقسان درجه‌لك برصو ايچنده قولاسنى چيقاره‌جق قدر قوتلى ...

یالکز ... بیلیرمی‌یم ، ایچمده ، آرتق سیما کزی بیله کورمك ایسته‌مه‌ین برالم، برصیقنتی ، برشی وار. بو کون، آقشاملره قدر آغلادم ؛ سویله‌سه‌م بلکه سزی‌ده آغلاته‌جق ... خیر خیر ... بوممکنمی ؟ سزکه ، دائما صسیریتمق ، یالانجقدن قیزارکن بیله عجمی برآقتور کبی ینه صسیریتمق ایچون یارادیلمش ، مستهزی ، قبا برآدمسکز ؛ ممکنمی ، ممکنمی‌که بنم اینجه ، وراری تحسسلرمه علاقه‌دار اوله‌بیله‌سکز ؟ آه سز ، سزنیچون ، بویله ، چوق‌قوللانیلمش برجیغاره آغیزلغی کبی ، یانان برشیله، امن‌برشی آراسنده‌صموت، وزائدسکز؛ آه آ کلاسه‌یدیکز، شمسی افندی ، آ کلاسه‌یدیکز ، بن شیمدی بوقدر بدبخت ، بوقدر بدبین اولمیه‌جقدم ، فقط صحیحمی ، بو ، بویله‌می رجا ایده‌رم ؟ حیات برصحنه ، برسیرك صحنه‌سی؛ بزده ، بن‌ده، هپمزده ... بن، حسیم برقادانه اوزرنده ایپك‌البسه‌لرمله برکوبوك کبی بیاض ومطنطن اوچان یاری چیپلاق برجانباز ... سز ، بورنکز، یاناقلریکز قیرمزی‌یه بویانمش ، کوزلریکز سورمه‌لی ، آرقه‌کزده‌که البسه‌نك یاقاسی پلپاره‌لی ، اتکلری ریللی ، آرقه‌مدن قوشـان ، قوشارکن دوش ، آنی برسرعتله تکرار آیاغه قالقه‌رق طاقلالر آتان بر پلیاچودنمی عبارتز ؟ بزم ، هله سزك برخصوصیتکز، برماهیتکز ، اوتحف‌قیافتکزك آلتنده یورغون وضعیف بروجودکز ، باخصوص کوکسکزی یومروقلایان برقابکز یوقمی ؟ یوقمی ...

آمان سزده ... ایشته خسته‌یم والسلام ! بر دلی کبی سویله‌نیورم .. صاقین بوکا عقللی برمعنا ویرمیکز ...

باقیکز ، ینه بنی کولدردیکز ؛ نه‌دن بیلمم ؟ ایشته قارشیمده ، امینه‌قادینك سیماسی ، آجی آجی آغلیور . تحف دکلمی ؟ بن بوکا دماغمك بر غریبهٔ خیالیه‌سی دییه‌حکم ؛ یوقسه یازدیغم شیلرله بوزواللی آبدال چهره‌نك نه مناسبتی وار ؟

امینه قادین ، دیدمده ، خاطرمه کلدی: صورمیکز ، شمسی افندی ! آرتق اولجه ضرورسز ، برایپلك‌بوماغیله اوینایان‌اختیار برکدی کبی، بعداً یاصدیقلرمزك مینده‌رلرمزك ، بعضاً ، ماصه‌لرمزك ، ته‌تازه‌رلرمزك‌اوزرنده اویوردکن ؟ شیمدی،

هیچ اولمازسه قلبمزه سیاهلر کیدیرن برماتم اولدیکز . امینه قادین ، خسته ... شمسی افندی . فقط ، الله عشقنه ، سزه چوق رجا ایده‌رم ، بونکله بنم خسته‌لغم آراسنده برمشابهت آرامیکز . اوو ، بو بنی جداً خراب ایدر . دیمك ؟ .. او ، سزی سودیکی ایچین خسته ... یابن ؟ ... الله کوسترمه‌سین ، .. سزی بتون وجدانمله تأمین ایده‌رم ، خسته‌یم، اوت اعتراف ایدییورم ، .. لکن سزك ایچین ... اصلا ! بوصباح آز قالدی ، برطیاره‌جی ایله اردواجمزه سوز کسیلیوردی . ایشته خسته‌لق دیدیکم ، بحران اعصابمك الك منحصر سببی ! ..

حقلی دکلمی‌یم . شمسی افندی ، سز سویلیکز . بن هیچ‌ده ، « قیزم ، دقت ایت ، بونك هم براستقبال ، هم‌ده برشرفی ، برخارق‌العاده‌لکی وار » دیین آننه‌مله بوفکرده دکلم . دوشونیورده‌که نجه ، برطیاره‌جی ، بوتون قوهٔ محاکه‌سنی درت یلکن بزیله ، ایکی ده‌میر پارچه‌سنه تودیع ایده‌رك ، یرده بیله منتظم برحرکتله یورویه‌مزکن هوالانه‌یه هوسله‌نن بطی برمخلوق دیمکدر .. او حالده ... بن بلك هواپرست آداملرله اویوشامام . سز بیله بنی . باقیك . بانغالتیلی زوبیه دییه تحقیر ایدییور ، شبه‌لنیورسکز . یا آقسرایلی اولدیغمی یازسه‌یدم ... شبهه‌سز ، اورا قادینلرینی دها آغیر ، ودها مکین تلقی ایتدیککز ایچین یازدقلرمله تأثرلرکز دها شدید ، دها الیم اوله‌جقدی دکلی ؟ یابن ... شمسی افندی ؟ ... هایدی ارکك نامنه بربانغالتیلی دکل ، برباریزبیانالی‌یی ، برقاقا قولوملی‌یی قبول ایده‌یم . فقط بو ، برده طیاره‌جی اولورسه ... صوکرا ... بوقدرده دکل ... هم استقبالی . هم‌ده خارق‌العاده‌لکی وارمش ! ... ایشته بو بنی آجی آجی کولدوریور . استقبالی ، هرزمان غزته‌لرده اوقومیورمی‌یز؟ دوقور کندینی اوجوز قورتارمش ... هرکس دوقور طالعنده اولماز آ ! برکون ... آمان یاربی و هم تصوری بیله تویلرمی اورپرتیور ، برکون ، بوحیرتفزا استقبالك ، قانلری صیزان باتلاق برقافا ، اکری بوکری قوللر ، چاربیق آیاقلرله قارشیمه چیقیورمیه‌جکنی بکا کیم تأمین ایده‌بیلیر ؟

د ۰ ص ۵ – ۵۰ – ۱۱

وبوخارق‌العاده‌لك . سهارك خارق‌العاده‌لكری قدر دهاش دكلیدر ؟ هم بن ... عسكره وارمق ایسته‌میوردم . نه‌ده نی‌سویلیه‌یم؛ غزته‌كزی، یعنی سزی، قاپاتیرلر دییه تیتره‌دم ...

نه‌دییوردم ؟ .. اوت ، امینه قادین ، مع‌التأسف خسته .. ظالم ارككلر ... ایشته ینه‌سزلر ، ینه‌سزلر... زواللی قادینی‌بوحاله قویان سزسكز، شمسی افندی؟ بدبخت ، غزته‌یی نه‌قدر هیجانلرله . نه قدر اشتیاقلرله بكلیوردی؛ اوچیقدی ، فقط قادینك جانی‌ده برابر چیقاردی . سز ، بوسفر تأسف ایده‌رم بوتون اخطارلرمه رغماً ، پك قاپا ، صاغیرسكز . شمسی افندی ؟ بو ، بنی نه‌قدر اوزییور ، بیلسه‌كز ! .. خیانت ، شمسی افندی ! نه‌دن آكلامدیكزكه . قادینلر اكثریا تمنیلرینی ، كیزلی حسلرینی ، اخطار وامر صورتنده سویلرلر ، بنی نیچین قیردیكز . فقط ... بیلمم ... بن آرتق‌سزك قدر قاپا، حسسز ، عزت نفسی طانیماز برقادین اولمشم . ایشته سزه ینه داریلامادم . غریبدركه ، باقیكز شدتله تحلیل ایدییورم، آغزیكز اوقدر بویوك‌ودوداقلریكز مدهش بیقلریكزله اوقدر قالین كه ، بونلره بر حال كورولتوسیله خورلامقدن بشقه برشی یاراشماز . ایشته بنم خوشمه كیدن‌ده بوراسی ، یا ، شمسی افندی! بن‌مقلداری ، دوداقلرینی بوزه‌رك استانبول تقلیدی یاپمه‌یه چالیشان طشره‌لی كارلری ذره قدر سومم . سز، نه ایسه‌كز، اوسكز شمسی افندی! ساخته اولمه‌یه چالیشمیوزسكز ؛ واكر سزدن ایدیله‌جك شكایتلر وارسه او صرف خلقه عائددر .

یوقسه ... قورقیورم ، یوقسه بنی آلداتیورم ؟ سز بوقدر صاف ، بوقدر صمیمیسكز شمسی افندی؟ یاخود بر بودالا وضعیتی طاقینان برصنعتكارمیسكز؟ اكر بویله‌ایسه... هرشیدن، سزدن‌شبهه‌لنمك ایجاب‌ایدییور . بلكه سزشمسی‌افندی بیله دكلسكز ؟ رسمكز یوقمی شمسی افندی ؟ نیچین بوقدر مشهور اولدیغكز حالده‌رسمكزی‌مجموعه‌كزله‌نشرایتمیورسكز؟ بنم كبی ، كیم‌بیلیر، نه‌قدرتقدیركارلریكز وار ؟ آه ، قادینلرده وارمی ، سزی تقدیرایدن، سزی معطر مكتوبلرله تشویق

ایدن ، ملاقات ایسته‌ین قادینلرده وارمی ؟ یوق دکلمی شمسی افندی ؟ اکر اولسه‌یدی ، لطیف تحقیرلریکز ، جاذبا استهزالریکز ، بوقدر بکا انحصار ایتمز ، بلکه هپسنك ایچنده یالکز بن بدبخت اولوردم .

اما سز ، حقیقةً صبرلی ومعظم بر کوچمشسکز ؟ سویله‌سه‌کز نه ! باقیك ، بن نه‌لر یاردیغم حالده سز بیلکده برینه‌بیله جواب ویرمیورسکز ؟ بکا ، «زوبه‌یانغالتیلی !» دیمك کفایت ایتمز ، شمسی افندی ! باقیکز بن ، سزدن ، اوقابا صافدللکلریکزدن غیر متأثر ، نه‌قدر واضح و سربستم . بالعکس سز ، بندن دها غیر متأثر ، دها افکاری محدود ، یالکز ، امینه قادینك اندیشهٔ تسلطیله قودوریورسکز . یا ، حاشا ، بن سزه طاقیله‌جق اولورسه‌م .... آه ، آه سز یا چوق ذکی ، یا چوق چوق بودالاسکز . اما ، رجا ایده‌رم ، استرحام ایده‌رم ، سز ، سز کیمسکز ؟ یا ساده ، قرق بش یاشنده ، طیقناز ، یاغلی ره‌دینغوتلی ، صرف ماسقارالق ایتمك اوزره حیاتی بر قاچ غروشه رسملی کتابه صاتمش ، شمسی افندیمیسکز ؟ ایستیورم ، بن بونی اوکرنمك ایستیورم ، مجهول افندی ! مجهولمی ؟ ... صحیح سز مجهولمیسکز ؟ کیم بیلیر ، بلکه‌ده بکا ، قوجامان بورنکزی قیزارته ، بیقلریکز اوره‌ره اوره‌ره ، کوزلککزی برندن فیرلاتان برقلصله کولیورسکز ! آه ، بن ، بن کولمك ایسته‌م ، کولدرمك ایسته‌م . آه اکر ، کولیورسه‌کز ، کولدوریورسه‌م ، بونی اعتراف ایدك ، سزه وعد ایدییورم ، ایکی غروشلق بر آینه تقدیم ایتمه‌یه حاضرم ، یوزیکزه باقار ، او تحف سیما کز ، سفالتکز ، آجلغکز ، هیچلککز ایچین اوزون اوزون کولرسکز ؟

هم سزه ، ممکنمی ، بوتون حیثیتم ، شرفم ، ثروتم ، حسنم عصیان ایدیور ، ممکنمی ، سزه لایق اولمق ممکنمی ؟ سزك کبی عوام محررلری ، عوام‌یارداقجیلری ایچین ، امینه قادینلر لازم . اوخ ، تجره یووارلاندی ، قاپاغی بولدی ! شیمدی خسته ... هانی ، شوکیرلی چاماشیرلرمزی ییقایان امینه قادین ، یوقمی ؟ ایشته او خسته ... سزك عشقکزله خسته ...

فقط ... هرشیئه رغماً ، ینه سز یوکسك وحیرت انگیزسکز ، شمسی افندی! باقیکز نه‌قدر ، نه قدر کولیوردم . ینه جیغاره دومانلریله صارارمش ایری شهادت پارماغکز الك حساس ، الك غیجیقلاتیجی یرلرمه اوزانیور . بیلسه‌کز . . . وقعه اوقدر فوق‌العاده ، اوقدر کولونجکه ...

رســملی کتاب ، بو سفر هیچ امید ایدیله‌ین بر زمانده چیقدی . بیلمم ، نصـــل اولدی ، ایلك مژده‌جیسی هرکون قفسلرك آرقه‌سندن ، پوســته‌جینك ورودینی بکله‌ین امینــه قادین اولدی . او شوق ومسرتی کورمليديکز ، شمسی افندی . صـــولغون ، کبکلی یاناقلری آل آل ، کوزلری یووالرندن کوله کوله فیرلامش ، قوجامان اللرنده رسملی کتاب ، عادتا صیچرایه صیچرایه کتیردی . آچدق . کتاب ، نه قدر بویومش ؟ فقط سزکی ، نیچین الك صـــوك صحیفه‌لره آتیلیور ؟ مدیریکزه صاتاشمقده حقکز وارمش . او چوق ، چوق نانکور ، شمسی افندی !

آچدق ، جداً نفیس بر مقاله ، شمسی افندی ! فقط نه قدر اوتاندم شمسی افندی! سز هانکی صلاحیتله ، مکتوبمی‌نشر ایدییورسکز ؟ بندن‌اذن آلدیکزمی؟ هم سز محرمیت وخصوصیت دنیلن شیلری بیلمزمیسکز ؟ بوکا جانم صیقیلدی ، اما سزه هیچ طاریلمادم . جوابکز ، پك ، پك کوزل ! یاربی نه آبدال، نه‌موافق برمقابله ! اوخ ... نه چوق قیزمشـــسکز ! طبق دمیر قفسلرنی ایصیران قوردلر کبی . دوشونمش ، طاشینمشـــکز ؟ اوت ، بو دملی قیز یابغالتیده اوطوریور ، اما نرده‌ده ، هانکی نومروده ؟ چاره‌سز ، علناً جواب یازمه‌یه مجبور اولمشکز . امین اولك ، چوق کوزل ، چوق کوزل ....

هله امینه قادین مســـئله‌سی ... شمسی افندی ؟ آیول ، برقادین چاماشیرجی اولمقله، محقر اولمسی ایجاب ایتمز آ. هم قادینلره ، باخصوص سزك ایچین چیلدیران قادینلره حرمت ، بر نزاکت بیله دکلیدر؛ بیچاره قادین ، سوزلریکزله‌قورشونله وورلمشه دوندی . آه ، وحشی شمسی افندی ، سز نیچین بویله‌سکز ؟

اوناینکی کون ، هیچ کیمسه کورمکه موفق اوله‌مدی. «کلفم»ك دیدیکنه باقیلیرسه ایکی کوزلری ایکی چشمه متصل آغلامش. اوچنجی کون . . . آه ، قاتیله‌جغم ... بزم اسکی ، کیرلی ، صولوق وآبدال سیمالی ، بول باصمه انتاریلی ، ایری وناصیرلی اللی ، چاماشیرجی امینه قادین یرینه ، اوطه‌سندن بر پاموق خانم چیقیویرمه‌سینمی ! آللرینه ، چکمه‌لرمدن چالینمش بوتون قرمه‌لرمی؛ یوزینه بوخچه‌جی برقادیندن صاتین آلدیغی یاغلی دوز کونلری سورمش ... آرقه‌سنه آنه‌مك اسکی أنتاریسنی ، باشنه آللی پوللی برخوطوز کیمش . . . دوداقلری بویامش ، کیرلی دیشلری فیرچه‌لامش .. دوس دوغری آنه‌مك یاننه چیقمش. آنه‌م شاشیرمش ؛ « آیول قیز ، بونه ؟ » دیمش . اموزلرینی سیلکه‌رك جواب ویرمش : «خانم افندی ، دیمش . آرتق بن چاماشیرجی اولمیه‌جغم . اورته‌لق سوپورمیه‌جکم . اللرم ، باقك ، چالی سوپورکه‌سنه دوندی . انسان غزته‌لرده‌بیله کیازه اولدقدن صوکرا ... بوندن صوکرا ، کوجوك خانمه نینی سویلیه‌جکم. نی بوشرطله ایسترسه‌کز نه اعلا ... »

آنه‌م ، نه‌دییه‌جك ؟ ، طبیعی کوله‌رك «پکی ...» دییه‌جك . اورادن‌چیقمش، بنم اوطه‌مه ... باقدم ، سزه یمین ایده‌رم ، اصلا ، اصلا شایان آرزو دکل آما ، هرحالده اسکی امینه قادین‌دن پك باشقه برشی اولمش . « بونه‌حال امینه ؟ » دییه بن‌ده صوردم . آغلامیه باشلادی ، دیدی‌که :

— نه یاپه‌یم ، خانمجغم ! باق ، ایکی کوزی کور اوله‌سی حریف ، نه خلطلر یومورطلامیور ! کویا بن کیرلی، یاساقلی ایمشم ؛ اللرم پاموق کبی بیاض‌ویومشاق اوله‌جق . کیرلی کزمیه‌جکم ؛ الله ویرمش بریوز ، ایسته‌دیکك قدر دوز . . . بن‌ده دوزه‌له‌جکم . اکر بو سفرده ، بکه‌نیلمزسه‌م ، بر شیجك دیم . مایمون ایشاهلی حریفك معده‌سنه قور کیرسین ... »

آکلاشیلیور یا ، شمسی افندی ، ایش بوقدر چاتاللاندی . مع‌التأسف ، ایش ایشدن کچدی . دقت ایدییورم . امینه قادین ، کیتدکچه جیغرندن چیقیور .

اوقدر قورقیورم ، که بر کون ادارەخانەیە قدر کلەجك ، کیم بیلیر ، بلکه، دنیانك اك مدهش ، اك مجیع قیامتلرندن بری قوپەجق .

یوقسه ؟.. شمسی افندی . بونده بر حیله اولماسین . آه اکر اویله ایسه ، نظرمده نەقدر بایاغیلەشەجق ، نه قدر عادی بر آدام اولەجقسکز . نچین امینه قادین ، ایکی کوندر دها مستریح وممنون کورونیور . یوقسه سزه قدر کلدیمی ؟ آه بونی بکا سویلەیکز ؛ مراقدن چیلدیرەجغم . کلدیمی ؛ واوکا نه دیدیکز؛ آه ، بیلشیق ، معدەسز ارککلر ... سز ، سز امینه قادینلرەده تنزل ایدرسکز. آرتق بن بوکا تحمل ایدەمم . امینه قادین ، آرتق بواوده بردقیقه بیله قالەمیەجق . عیب سزه ، شمسی افندی . اونی ، الله عشقنه ، سزده قوغکز ! داریلرم سزه !...

[....]

الجواب :

نا سکا غوغوق !...

تحریرات کاتبی

شمسی

آثار منتشره :

تاریخ استقبال

مسائل فکریه | کنج وفاضل متفکرمز جلال نوری بك افندینك تاریخ استقبال عنوان عمومیسی آلتنده نشر ایتدکاری کلیاتك برنجی عددینی تشکیل ایدن بو اثر مهم اخیراً ساحهٔ انتشاره وضع اولنمشدر . مندرجاتی [فلسفه واستقبالی — روحیون ، مادیون ، وحدیون — سیبریتیزم وساٸره — دین واستقبالی — مسلمانلقده حریت فکریه ، ابن رشد ، ابن سینا وساٸره — یکی عقاٸد اسلامیه — فن واستقبالی — شعر ، ادبیات طبایع ، امزجهٔ بشر ، غایهٔ امل ، صنایع نفیسه واستقبالاری — زمان حاضرك مولدلری : قلاسیق بوستان ، مدنیت عربیه ، رەفورم ، رەنەسانس ، ۸۹ انقلابی — مطالعەسی بوتون قارئلرمزه خاصةً توصیه ایدرز . یکی عثمانلی کتبخانەسنده ە عروش فیئاتله صاتلقدەدر .

مسائل سیاسیه | تاریخ استقبالك ایکنجی عددینی تشکیل ایدن مسائل سیاسیه دخی نشر اولنمشدر جلال نوری بك افندینك کمال موفقیتله قلمه آلدقلری بو اثرك مندرجاتی [ترکلر منقرض‌میدر ؟ — کچیردیکمز براستحاله دوری‌میدر؟ — اوروپانك نفوذ وحلولی — مملکتمزك بلا محاربه فتح تدریجیسی — ممالك عثمانیەنك ایلك مقاسمەسی (۱۲۹۳) — ایکنجی مقاسمەسی (۱۳۳۰) — ممالك عثمانیەنك صوك مقاسمەسی احتمالی — عبدالحمید دوری حقنده بعض مطالعات — تاریخده اتحاد وترقی — استقبالده اتحاد وترقی — (سعید ، کامل ناظم پاشالر نورادونکیان افندی) — صوك محاربەلردن صوکره مملکتمزك مدافعەسی — یونان دولت معظمهٔ بحریەسی — اوروپا موازنەسی — ترکلکك استقبالی (تورکجیلك) — مسلمانلغك استقبالی (عرب مسئلەسی) عثمانلیلغك استقبالی (ارمنی وکورد مسئلەسی) — مسئلهٔ اداره (دولتك تکرار قورولماسی ، دولتك عمومی پلانی ، (انقلاب قانونی) — معارف مسئلەسی — ملتك یتیشدیرلمسی —

خزان

— طبیعته —

روحکده درین صمت أَلم ، صمت توکل
مشهود اولویور . . سن نه قادار ملهم غمسڭ ! .
کوکلر سکا بر حزن عدم دوکدی سراپا ؛
سینه‌ڭ صاری بر چهرهٔ سودا ،
باقدقجه سه‌ور چشم تخیل ،
هر قلب وفا کریه‌لی ، اندیشه‌لی ، دالغین . . .
آقشاملریکڭ حشمت الوانی‌ده سوندی . .
افقکده کونش ، نازلی ، بیاض بر کله دوندی .
— بر رعشهٔ سیمین ایله بی تاب ، —
رؤیا کبی قارشیمده دوغان چهرهٔ مهتاب ؛
صولغون وغم آلود نظرلرله سمادن
أنوار تسلی دوکویور پرده‌کی نالان
یاپراقلره . . هر بر اولویور مقبر پرنور . . .
أیواه ، او زمان ، بن نه درین حس ایله مسحور ،
آغلار ، کزه‌رم مشجرهٔ بیکس ایچنده . .
بالای نکاهمده ، کلستان خرابڭ
صوڭ زائر نومیدی اولان بر کوجوجڭ قوش ؛
پیر ، پیر اوچویور بیلمه‌دیکی افق ألیمه .

صوردم او کوزل ، یاورو قوشه : « بویله شتابك ،
هانکی أملك پیش امیدنده ؟ » او ، خاموش
بر نظرهٔ دلخون ایله اطرافه باقدی ؛
لاقیدی طوریله قار‌نلقلره آقدی . .
کوردم او زمان‌که ، اونی بر جنت هجران ،
سوق ایتمه‌ده‌در بویله املسز و پریشان ! . .
بر دالده ، صوك امیده صاریلمش قورو یاپراق ،
آوارهٔ حسرت ، اوچویورکن :
آه ، اولسه بوتون روحم اوکا ملجأ و مدفن ! .
هیهات ، آلیور سینهٔ تخریبنه طوپراق ! . .
بر تودهٔ ظلمت ، قرك نورینی سیلدی ؛
آرتیق بوتون أشباح بو ماتمله أزیلدی . .
شیمدی صاوورور پرده‌کی أوراق حزینی ،
بی‌حس دولاشان بادبر أسرار . .
هیچ کیمسه ، نه بر سس ، نه‌ده بر نفحهٔ جان وار :
یالکز ، اوچان أوراق پریشانك أنینی .
آه ، آکلایورم دردیگی أی خسته طبیعت !
سینه‌کده دولو هجر و مرارت . . .
بیلمم عجبا روحکك آلامی بکجر می ،
روحمله اوقورسه‌م سکا بر شعر تسلی ؟ . .

۳۲۹ : تشرین اول .

شکوفه نهال مدحت

انقلاب فکری — خاتمه : عزم واردات] اثرك مطالعه‌سی بر وجیبه‌در یکی عثمانلی کتبخانه‌سنده ۵ غروش فیأتله صاتلقده‌در .

مسائل اجتماعیه | تاریخ استقبالك ۳ نجی عددینی تشکیل ایدن بو جلد مهم دخی بر قاچ کون اول ساحهٔ مطبوعاتمزی تزیین ایتمشدر . بو اثرده [اخلاق واستقبالی — مسئلهٔ اجتماعیه : سرمایه وسعی وعمل ، اشتراکیون ، اجتماعیون ، مشترکیون وسائره . استقبال جمعیت : بوخنه‌رك ، ماقس نورداؤك ، امیل فاکه‌نك ، کوستاوو لوبونك اجیال ارای اجتماعیه‌سی — مسائل یهودیه : آتی سه‌میتیزم ، سیونیزم — انارشیزم : حکومتسزلك مسلك ملعینی — سیاستك استقبالی : اشکال دول ، صلح وحرب ، ملیون ، رهبیون ، اصیلزادکان — قادینك استقبالی استقبال صحنه ولوحه‌لری : دنیادن آخرته ، آخرتدن جهان استقباله — مطالعه‌سنی هرکسه توصیه ایدرز یکی عثمانلی کتبخانه‌سنده ۵ غروشه صاتیلمقده‌در .

| مسلمانلره ترکلره حقارت | محرر فاضل جلال نوری بك افندینك اعدایه قارشی بسلنمسی
| دشمنلره رعایت ومحبت | لازم کلن فکرلره دائر یازدیغی « شیمهٔ خصومت » عنوانلی مقاله‌یه جواباً حکیم ادیب عبدالله حودت بك افندینك « شیمهٔ محبت » سرنامه‌لی بندینه قارشی مدافعهٔ نفس وملت مقصدیله یازلمش بررساله‌جکدر . مطالعه‌سنی توصیه ایدرز فیأتی ۱ غرشدور .

عصرلرك پانوراماسی | کتبخانهٔ اجتهادك ۲۹ نجی عددینی تشکیل ایدن بو اثر مهم اخیراً ساحهٔ مطبوعاتمزی تزیین ایتمشدر . اعصار سالفه‌یی تماشا ایتمك ، کائنات عصویه‌نك ، تکاملات مدنیه‌نك ، ترقیات بشریه‌نك صفحه‌لرینی برر برر تدقیق ایتمك ایسته‌ینلر ایچون بو اثر نفیسی بهمه‌حال مطالعه ایتمك استفاده بخش اوله‌جقدر . فیأتی ۷ بچق غروشدر .

تقویمدن یاپراقلر | محمود صادق بك افندینك تقویمدن بر یاپراق عنوان عمومیسی تحتنده وقتیله یکی غزته ایله نشر ایتدکلری لطیف ومعنیدار پارچه‌لرك برآره‌یه جمع ایلمسی صورتیله وجوده کلن بو ظریف جلدی بوتون قارء وقارئه‌لرمزه توصیه ایدرز فیأتی ۵ غروشدر .

مغلوب ملتلر نصل انتقام آلیرلر | هابل آدم افندینك قلمیله لسانمزه ترجمه واقبال کتبخانه‌سی معرفتیله نشر اولنان بو مهم جلدك مطالعه‌سنی بالعموم قارئلرمزه خاصةً توصیه ایدرز . ادبیات ، فلسفیات واجتماعیات بر غایهٔ ابقا ایچون مزج ایدیلدرك قارئلر ایچون مهم ومفید صحیفه‌لر میدانه کتیرلمشدر . فیآتی ٥ غروشدر .

﴾

روسیه‌نك شرق سیاستی و ولایات شرقیه مسئله‌سی | پروفسور نیکولر قرایلسك بومهم اثری اخیراً هابل آدم افندی طرفندن لسانمزه ترجمه ایدیلمش واقبال کتبخانه‌سی معرفتیله ساحهٔ مطبوعاتمزه وضع اولنمشدر . اثر اسمندن‌ده اکلاشیله‌جغی وجهله روسیه‌نك شرق سیاستندن درین بر وقوف ایله بحث ایتمکده‌در . مطالعه‌سنی هرکسه توصیه ایدرز فیآتی ٥ غروشدر .

﴾

آلمانیا نصل دیرلدی ؟ | کنج محررلرمزدن رجائی بك افندینك قلمیله لسانمزه ترجمه ایدیلن بو مهم اثر اخیراً ساحهٔ انتشاری تزیین ایتمشدر . مطالعه‌سنی هرکسه توصیه ایدرز . فیآتی ٢ غروشدر .

قوم جدید | شیخ عبدالله افغانی‌نك مواعظه عائد اولان بو اثری اقبال کتبخانه‌سی معرفتیله نشر اولنمشدر . « پك مهم » مطالعاتی وسائره‌یی محتوی اولان بو اثر جداً شایان تدقیقدر . فیئاتی ٣ غروشدر .

﴾

مکتبلرده جغرافیا تدریساتی | دارالفنون واستانبول سلطانیسی جغرافیا معلمی فائق صبری بك قارده‌شمزك محصول خامهٔ عرفانی اولان بو اثر معارف نظارت جلیله‌سنجه طبع ایتدیریله‌رك معلمینه مجاناً توزیع اولنمشدر . جغرافیا تدریساتی حقنده معلومات آلمق ایسته‌ینلره خاصةً توصیه و محرر محترمی موفقیتندن طولایی تبریك ایدرز .

﴾

ایلول | ادبیات جدیده کتبخانه‌سنه داخل اولان بو ملی ومشهور اثر ادبینك نسخ موجوده‌سی کاملاً صرف ایدیلمش وتکرار طبعنه لزوم کورلمكله مختار خالد کتابخانه‌سی اثرك طبع ثانیه‌سنی درعهده ایتمشدی . اخیراً بر صورت نفیسه‌ده طبعی ختام

بولان « ایلول » ساحهٔ ادبیاتمزی تزیین ایتمشدر . هرکسه توصیه ایدرز . فیئاتی ½ ۱۲ غروشدر .

ماتیاتیرمه نه‌در ؟ وناصل یاپیلیر ؟ | سلیمان حیدر بکك بو جالب دقت اثری اخیراً جمعیت کتبخانه‌سی طرفندن نشر اولنمشدر . مطالعه‌سنی توصیه ایدرز . فیأتی ۱۰۰ پاره‌در .

اصول محاکمات جزائیه | قوانین‌جدیده کتبخانه‌سنك ۱۰ نجی عددینی‌تشکیل ایدن بو جلد اخیراً اقبال کتبخانه‌سی طرفندن نشر اولنمشدر . « اصول‌محاکمات جزائیه قانونی ، تواریخ مختلفه‌ده ذیل وعلاوه وتصحیح‌اولنان مواد قانونیه ، جرائم مطبوعاتك اصول محاکه‌سنه دائر قانون مقررات تمیزیه واوامر عدلیه‌یه عائد نوطلر وسائره یه عائد وثائق حاویدر فیأتی ۳ غروشدر .

کاتب عدلی قانونی | قوانین‌جدیده کتبخانه‌سنك ۱۱ نجی عددینی تشکیل ایدن بوجلد اخیراً اقبال کتبخانه‌سی نشراولنمشدر . [مندرجاتی اسباب‌موجبه لایحه‌سی ، مواد قانونیه ، قوانین ونظامات سائره‌دن بعض مواد ، اصطلاحات قانونیه ونوطلر ، خرج جدولی فهرست] فیأتی ۲ غروشدر .

صلح حاکملری قانونی | قوانین جدیده کتبخانه‌سنك اشبو جلدی دخی اقبال کتبخانه‌سی معرفتیله نشر اولنمشدر . قانون مذکورك مواد مذیله ومعدله‌سنی وخرج تعرفه‌سنی محتویدر . فیأتی ۱ غروشدر .

تورك قادینلغنك تردیسی | صلاح‌الدین عاصم بك افندینك محصول خامهٔ عرفانی اولان بو اثر نفیس اخیراً تورك یوردی کتبخانه‌سی معرفتیله نشر اولنمشدر . مندرجات مهمه‌سی بروجه آتیدر : ـ قاریلاشمق . تستر وتسترك دوغوردیغی شیلر ، ـ سوجیلك ـ عاشقه مکتوبلاشمه ـ جوجق دوشورمك وجوجقدن

قاچق - قیزلرمزه تستر اساسلرینه نظراً ویریلن تربیه - جبری ووقتسز بلوغ وارککمکلرله اویناشمه - تستری قالدیرمق الزمیق ، چاره وواسطه‌لریله اصوللری .. نکاح وطلاق ایله بونلره متعلق قرعلر - زوجه‌لرك تعددی - جاریه ومسترشه - جوجعك منحصراً بابایه عائدیتی - فحشده قادین وارککك مساوی عد ایدیلمه‌سی - ملکی وراثتده قادین - تأهل طرزی وقادینك مستقل فردیتی ، وروجیلك ، ینکه ، مهرلر ، کمو - طلاق واساسلریله دعوا وحل وصورتلری - حله - قاریلاشمه‌نك اخلاقیات واجتماعیاتمرده‌کی نتیجه‌لری - چابر ویامسیره حیاتی - کبار قادین‌حیاتی وقاریشلامق - خواوردا قادینلر - قسمت آوجیلی قادین دوکلك شناعتی - قاریلاشمقده قادینلعمرك پسیقولوژیسی - اجتماعی قادینسزلق - قانونی وقورتولق چاره‌لری -

اثرك مطالعه‌سنی عمومه توصیه ایدرز. فیآتی ۱۰ غروشدر.

عصرمزك نصوص فلسفیه‌سی

| کوستاو لوبونك عصرمزك نصوص فلسفیه‌سی | عنوانلی اثر نفیسی فاضل محترم دوقتورعبدالله جودت بکك قلمیله تورکجه‌یه ترجمه‌ایدیله‌رك نشر اولنمشدر اثر کوستاو لوبونك نور وحیات ایله دولو اولان بوتون آثار وفلسفه‌سنی برر دستور، برر سانحه حالنده اجمال ایتمکده‌در. مطالعه‌سنی خاصةً توصیه ایدرز. فیآتی ۵ غروشدر .

مسائل موقوته :

اسلام مجموعه‌سی

| اخیراً بوعنوانله یکی بر مجموعه ساحهٔ مطبوعاتمزی تزیینه | باشلامشدر قلبلرده‌کی فطری دین وایمان حسنك انکشافیله نشو ونما بولسنه ، دین وملت فکرلرینه منور برجریان ویروب مسلمانلق عالمه مفید اولمه چالیشه‌جق اولان بورفیق حدیدمزك مظهر موفقیت اولمسنه خاصةً تمنی ایدرز . نسخه‌سی ٦٠ پاره‌در .

بیلکی

| شاعر محترم جلال ساهر بك افندینك تحت اداره‌سنده بیلکی مجموعه‌سی | انتشاره باشلامشدر . پك مفید مقالات ادبیه وعلمیه‌یی احتوا ایتمکده‌اولان رفیق محترمزك مظهر موفقیت اولمسی عن صمیم القلب‌تمنی ایلرز . فیآتی بش غروشدر .

بیلمجه‌لر و مسابقه‌لر

بیلمجه

ایلک اوچ حرف نسائی بر عمل، ایکنجی و اوچنجی حرفلری تمیز بورنك، صوك ایکی حرفده بر صنف سوان ایچون اسم تشکیل ایدن درت حرفلی بر کلمه بولیکز که کندیسنی غائب ایتمك احتماله قارشی تیتره‌دیکمز بر جزء وطن اولدیغی حالده بالخاصه قادینلر آغزنده‌ازیلوب چیکنه‌نن بر شیئك اسمی اولسون .

ارککلردن طوغری حل ایدنلردن قرعه‌ایله اللی کشینك حل ورقه‌سی تفریق ایدیله‌رك برنجی‌یه قریستال بر یازی طاقمی، ایکنجی‌یه بر پورت فوی ، اوچنجی‌یه مجموعه‌مزك آلتی آیلق آبونه‌سی ، اللنجی‌یه قدر ظریف برر قارت پوستال اهدا اولنه‌جقدر .

خانملردن طوغری حل ایدنلردن قرعه ایله اوتوز کشینك حل ورقه‌سی تفریق‌ایدیله‌رك برنجی‌یه ظریف بر توالت طاقمی ، ایکنجی‌یه بر ال چانطه‌سی ، اوچنجی‌یه مجموعه‌مزك آلتی آیلق آبونه‌سی اوتوزنجی‌یه قدر برر قارت پوستال اهدا اولنه‌جقدر .

صورت حل قارت ویزیت قطعه‌سنده برکاغده یازیله‌رق مظروفاً اداره‌مزه کوندرلیدر .

اسمنه قرعه اصابت ایدن ذواته عائد هدیه‌لرمز ویاقارتلر اداره‌مزه طرفندن طوغریدن طوغری‌یه آدره‌سلرینه پوسته واسطه‌سیله کوندریله‌جکدر .

بیلمجه‌یی طوغری حل ایده‌رك نامنه قرعه اصابت ایدنلردن اسملری مجموعه‌مزه درج ایدیله‌جك ذواتك آدره‌سلری فرضا (سلیمانیه‌ده فلان) کی غایت مختصر بر صورتده یازیله‌جقدر .

صورت حل کلمه‌جك نسخه‌مزله نشر اولنه‌جغندن استانبولده وجوار شهرلرده بولنان ذوات حل ورقه‌لرینی اون بش کون ظرفنده « مسابقه مأمورلغنه » کوندرملیدرلر .

٤٩ نومرولی نسخه‌ده بیلمجه‌مزك

صورت حلی :

درسم — در — سم

ایدی .

ارککلردن طوغری حل ایدنلرك حل ورقه‌لرندن الّی دانه‌سی قرعه ایله تفریق ایدیله‌رك برنجیلکی غلطه‌سرای سلطانیسی طلبه‌سندن ۳۲۸ نومرولی محمدعلی ، ایکنجیلکی قسطمونی مبعوث سابق ماهر افندی زاده غالب ، اوچنجیلکی حمیدیه قرووازوری ماکنه ضابطی محمد رضا بك افندیلر قازانمشلردر .

بر قارت قازانان دیگر ذوات :

استانبول سلطانیسندن ۵۲۷ سعید ، قلعهٔ سلطانیه‌ده محمود مسعود ، اسکدارده سعدالدین ، فندقلیده عثمان ، ملازم حسن اسکندر ، اجزاجی محمد راسم ، قاضی کویده فؤاد شکیب ، چاملیجه‌ده بسیم ، قلینج علیده حلمی ، سلطانیدن عزت ذهنی ، صامسونده کامل نافذ الخالدی ، حلبده حیدر ، آناطولی قواغنده حسین عزی ، بشکطاشده جعفرمدنی ، کوز تپه‌ده رضوان فؤاد ، سیر سفائن اداره‌سنده ناشد ، قوسقه‌ده علی رضوان ، محمد ندیم ، ازمیرده سلیمان نوری ، طب ها کولته‌سندن محمد عبیداه ، اماسیه‌ده مصطفی لطفی ، اون قپانده احمد جمال ، اجزاجی سعید خاتمی ، اناطولی حصارنده سعید ، قوسقه‌ده محمدعلی ، بکلربکنده کمال‌الدین ، قشالماشنده عبدالوهاب ، ازمیرده محمدامین ، ۵۸۳ عثمان ، بایزیده محمد عالی ، اسکدارده برهان‌الدین ، اوقافدن سعدالدین ، بروسه‌ده اورخان ، قاضی کویده راغب ، رؤیده حسام‌الدین ، مقری کویده اسماعیل کمال ، مرجاندن حسن فکری ، سوکه‌ده احمد حمدی ، برغمه‌ده حسن ، مغنیساده عارف حکمت ، مقری کویده رفعت ، اسکدارده مجتبی مظهر ، شهزاده‌باشنده جلال‌الدین ، ییلدیزده شوکت ، ۱۷۵ محمد فخرالدین ، قلعهٔ سلطانیه‌ده علی سرور ، آفیون قره‌حصارنده عبداه حلمی بك افندیلردر .

* * *

خانملردن طوغری حل ایدنلرك حل ورقه‌لرندن قرعه ایله اوتوز عدد تفریق ایدیله‌رك برنجیلکی اناث سلطانیسندن رابعه خیری ، ایکنجیلکی آلمان مکتبی طالباتندن معادله رفیق ، اوچنجیلکی ایوب سلطانده وسامت غالب خانم افندیلر قازانمشلردر .

بر قارئة قازانانلره ديكر خانم افنديلر :

سنقورليده حق‌بك همشيره‌سی ، بشكطاشده نفيسه‌پران ، يكی‌باغچه‌ده مطماندن‌حكمت ، اياس پاشاده صميمه ، ايوبده نوره پرنخان ، قوم قپوده نورينا ، بشكطاشده مقبوله اسماعيل ، شهزاده باشنده خديجه نواره ، ازميتده عايشه نوريه ، داود پاشاده مقبوله انات سلطانيه‌سندن تبريكه ، قوش ديلنده امينه وارسته ، سليمانيه‌ده ناجيه ، ارن كوينده حيده ، باب‌عاليده قدريه احسان ، بشكطاشده نظيمه‌وجدان ، فاتحده مرزوقه ، اسكدارده محترم ، خرقهٔ شريفده د .. ، حيدر پاشاده مروت طاهر ، بشكطاشده بهيجه كامران ، حيدر پاشاده ميسر ، كدك پاشاده زهرا ، اياصوفيه‌ده ف . م ، سليمانيه‌ده سحر ، ازميتده شاهدر ، اناطولی حصارنده نير سامی خانم افنديلردر .

مكافاتلرله قارتلرنامه‌لرينه قرعه اصابت‌ايدن ذواتك آدره‌سلرينه بوكون ارسال‌قلنمشدر . آدره‌سلرينی تعيين ايتمه‌ينلره مراجعتلری حالنده تقديم قلنمق اوزره هديه‌لرمز بالضروره كوندريلمه‌مشدر .

۳۲۰

اعتذار

مدیرمزك دوچار اولدیغی برعارضهٔ صحیه مناسبتیله مجموعه‌مزك بو نسخه‌سی برمدت تأخر ایتدی ؛ محترم قارئ و قارئه‌لرمزه عرض اعتذار ایلرز .

آبونه شرائطی

درسعادت وَ ولایات ایچون	سنه‌لك :	آلتی آیلق :	اوچ آیلق :
آبونه بدلی	۸۰	٤٥	۲٥ غروش
ممالك اجنبیه وَ ایالات ایچون			
آبونه بدلی	۲۳		۱۲ فرانق

اخطار : آبونه بدلی پشین کوندرلملیدر . ویره‌سیه آبونه قید اولنماز .

⁂

آبونه‌لرمزه :

٤۹ نومرولی نسخه‌دن اعتباراً رسملی کتاب یدی بچق غروش فیأتله صاتیله‌جغندن آبونه بدلاتی‌ده بالطبع تبدل ایتمشدر . آبونه اوله‌جق ذوات کرام بعدما آبونه بدلاتی بالاده‌کی تعرفه دائره‌سنده تسویه بیوره‌جقلردر .

بشیر

حسن وعشق

رساله‌ٔ ادبیه‌سی یقینده چیقه‌جق ..

دوقتور مظهر

قلب ، جکر ، معده خسته‌لقلری متخصصی

مومی الیه جمعه و بازاردن ماعدا هرکون آلافرانغه ساعت اوچدن بشه قدر سرکه‌جی استاسیونی قارشوسنده ارسناکی اجزاخانه‌سنك فوقنده‌کی معاینه‌خانه‌سنده خسته قبول ایلمکده‌در .

هایدن

صوك موده قازمیرلر

انكلیز مقراصداری

تپه باشی

نو ۱۲

هایدن

انكلیز مغازه‌سی اركك، قادین وچوجقلره مخصوص انواع درلو صوك موده قوماشلر وسائره بك اوغلی درت یول آغزی نومرو ۴۷۹

هایدن

ارككلره مخصوص

حاضر و اصمارلامه كوملك

یاقه غراواط و سائره

غلطه‌ویووده نومرو ۸۷